

Katolički list

Zvonik

GOD: XVII BR. 3 (185) Subotica, ožujak (mart) 2010. 130,00 din

Sretan

Uskrs!

Sudionici korizmene duhovne obnove mladih

Mladi u Rimu

Biskup prvi put na Danu trudnica

Devetnica sv. Josipu u crkvi Sv. Roka

Sonta - djeca na Križnom putu

Sonta - Škola animatora - rad u grupama

Sombor - Korizmena tribina

Subotica - Kalvarija, 21. 03. 2010.

Sakrament dara rađa uskrsnuće

Lijepa je tradicija da se na Veliki četvrtak u našim crkvama, na Misi večere Gospodnje, skupljaju priloge za potrebne. Često župnici te prikupljene priloge sami podijele siromašnim i potrebitim obiteljima na teritoriju župe. Baš zato što se na tako konkretan način pomaže ljudima koje većina župljana poznaje, mnogi se odluče dati malo više nego inače na misama. Ustvari, taj prilog – što je jako pohvalno – za tolike je iznos onoga što su postom i odricanjima tijekom korizme uspjeli uštedjeti. Zato taj prilog nije tek davanje od suviška, nego je poput onog udovičinog novčića u hramskoj riznici, kojeg je Isus pred učenicima pohvalio. Taj prilog je davanje nešto od sebe samoga, od onoga što čini naš život. Stoga se i naša korizmena odricanja i postovi ne bi trebali zaustaviti samo na privremenom ostavljanju navika rasipanja na luksuz i ugodnost života, na naše manje ili veće ovisnosti od cigareta, alkohola, slatkisha, nego je jako dobro ako tim svojim vježbanjima dopremo malo dublje od samog tjelesnog značenja.

Nije bez razloga zašto upravo na Misi večere Gospodnje dajemo svoje priloge za potrebne. U tome na neki način mi želimo nasljedovati Isusa u onome što je on za nas učinio na posljednjoj večeri: u sakramentu je učenicima dao samoga sebe. To njegovo darivanje dobilo je svoju puninu značenja u otajstvima svetog Trodnevlja. Nešto od toga sadrži i to naše i svako drugo darivanje potrebnima, ako je to istodobno na neki način i darivanje samih sebe. Po tom i takvom prilogu, recimo to tako, darivanje za nas postaje sakramentom. Ostajemo cjeloviti, a svom

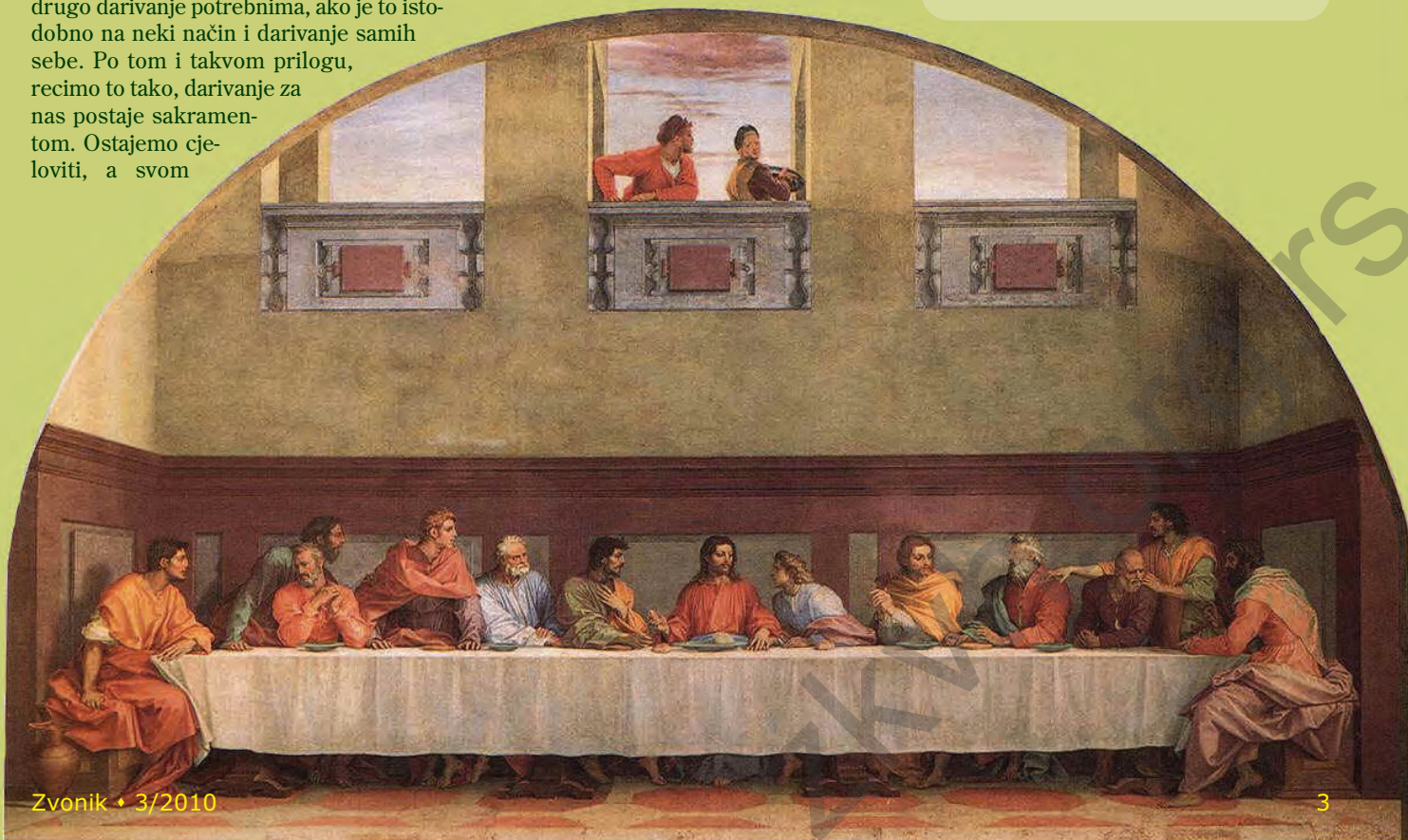
daru zbilja darujemo sebe. Takvo darivanje je zbilja otajstveno, jer ni za onoga koji daruje ovo nije kraj. On nužno, baš poput Isusa, prolazi svojevrsno trodnevlje, u kojem doživljava nedostatak onoga što je dao, no taj doživljaj ubrzo zamijeni radost koju sam Bog daruje. Iskustvo radosti darivanja, bez obzira o čemu se radilo, ali ako taj dar bar malo nalikuje onom Isusovom darivanju samoga sebe, daruje novu životnu snagu, gotovo svojevrsno uskrsnuće.

Uskoro će Uskrs. Pred nama su razmatranja velikih otajstava, u kojima otkrivamo smisao svojih životnih putova. Bez Isusova uskrsnuća, kako to kaže sv. Pavao, uzaludna bi bila sva naša nastojanja u vjeri. No, Isus je uskrsnuo! Zato iz godine u godinu slavimo otajstva Njegova potpunog predanja Bogu, kako bismo otkrivali na koji način nam je živjeti svoja osobna predanja tom istom Gospodinu, te već ovdje doživljavati početak uskrsnog jutra, koje s tolikom žudnjom pokušavamo nazrijeti na horizontu vlastitog životnog puta. Predokus toga našega uskrsnuća darovan nam je već ovdje na zemlji, među ostalim, i po „sakramentu darivanja“. Upravo takvim darivanjem pred Bogom bivamo siromašnima, a On nas daruje bogatstvom uskrsne radosti. Tu i takvu radost želim svima Vama! Sretan Vam uskrs svakoga dana!

Vaš urednik

Iz sadržaja

Uskrsna poruka dr. Ivana Pénzesa	5
Tema broja: Krhkost ljudskoga života.....	6
Blagoslov uskrsnih jela ...	22
Reportaža: Kalvarija.....	23
Intervju: Mons. Orlando Antonini..	26
Smiju li se kršćani kockati?	29
Priprema prvopričesnika.....	31
Hodočašće mladih u Rim	42
Vjernici pitaju: Biometrijski „žigovi“	47

Da privedeni budemo k slavi uskrsnuća

Ušli bi u krsni zdenac, uranjanjem potopili staroga čovjeka te na drugu stranu izišli, izronili novi ljudi odjeveni u Isusa Krista: kršćani.

I ovogodišnja korizma je događaj, ne samo povijesno prisjećanje. Pozvani smo svrstati se u procesiju pokornika, onih koji se Bogu pokoravaju. I to slušajući Boga, ne čovjeka. Pozvani smo dati mu da nam preobražava život u život po Bogu, umorni na putu krijepiti se vodom života na zdencu Evanđelja, tamu svoga srca protjerati izlaganjem svoje duše njegovu svjetlu, poslušati ga i izići iz groba ustajale truleži bezbožne pasivnosti i zajedno s Isusom kriknuti: „Oče u ruke tvoje predajem duh svoj!“ Nije dovoljno ostati samo na spoznaji onoga što je Isus za mene učinio, potrebno mu je dati da to danas sa mnom čini.

Samo promatranje, razmišljanje i divljenje Isusovu primjeru neće nas dovesti k slavi uskrsnuća. Ne, već motrenje, razmišljanje i nasljedovanje. Isus ne polaže važnost toliko na čašćenje svoje osobe. On želi da poradimo na ozbiljnom shvaćanju riječi zapisanih u evanđelju i na njihovu izvršavanju u životu. Isusu nije do toga da mu se divimo, već da ga nasljedujemo. Rekao je da onaj koji ne uzme svoj križ i ne pođe za njim ne može biti njegov učenik. Hoće reći da s njim živim svoju obitelj, da s njim radim svoj posao, da s njim volim bližnjega, kao što on, Isus mene voli.

Budem li ga slijedio sjest će sa mnom za stol, razlomit će mi kruh. Prepoznat ću ga, a on će mi reći: „Idi, i ti čini tako!“ Dakle, dijeliti mi je svoj kruh s gladnima, dati ljudima volje za život, slušati što on govori i to činiti. Tada će Božja riječ postati tijelom, životom. A ja i oni koji ga po mom i tvom svjedočanstvu budu nasljedovali, bit će privedeni k slavi uskrsnuća.

Tijekom povijesti Crkve korizma se odlikovala u vidu pripreve za krštenje onih koji su odlučili pridružiti se zajednici Kristovih kršćana.

Trogodišnji pripravnički put završavao je korizmu koja je vodila u vazmenu noć krštenja. U šest koraka korizme kandidati su se provjeravali jesu li spremni s Isusom se oduprijeti đavlovim napastima, jesu li spremni s Isusom se uspjeti do preobraženja svoga života, jesu li pripravni piti vodu života iz Isusova srca, jesu li spremni dati Isusu da im otvori oči za nove stvarnosti života, jesu li pripravni izići iz grobova svagdašnjice i na Isusov poziv zakoračiti u novost života i konačno jesu li spremni s Isusom se uspjeti na Kalvariju te sebe i sve svoje predati u Očeve ruke. Nakon svega ovoga u vazmenoj bi noći javno ispovjedili svoju vjeru u trojedinoga Boga.

Uskrsna poruka mons. dr. Ivana Péntesa, subotičkog biskupa

Uskrsnuće i vjera kod groba

Kršćanska Braćo i Sestre!

Kad je Isus okupljao svoje učenike, pozivao ih je k sebi da dođu i vide gdje stanuje. Mnogi su dolazili k Isusu, vidjeli njegova čudesa, slušali propovijedanje, bili svjedocima njegova ponašanja prema ljudima, gledali kako moli i u svemu tome nazirali dolazak kraljevstva Božjeg među ljude.

Na uskrsno jutro Marija Magdalena, te učenici Petar i Ivan otišli su na grob u želji da ga ponovno vide, ali nisu vidjeli ništa. Grob je bio prazan. Nije bilo ničega što bi moglo naznačiti da je Isus živ, pa čak ničega od dokaza da je uopće bio živ. Nije bilo njegova tijela, po kojem su njegov Duh i duša pokazivali njegovu dobrotu i snagu dok je bio među njima, dok je liječio i činio dobra djela. Ostali su samo povoji i ručnik što su mu ga stavili preko lica. Bili su to svi ostaci njegove prijašnje prisutnosti.

Na uskrsno jutro njih troje, Marija Magdalena, Petar i učenik kojega je Isus ljubio – Ivan, otišli su do groba. Dok su se nalazili pred Isusovim grobom, u njima nije bilo radosti. Daleko su bili od osjećaja kojega mi doživljavamo danas na uskrsno jutro i na svako nedjeljno jutro kad slavimo uskrsnuće. U njima se događalo nešto sasvim drugo od onoga što se u nama događa kad se okupljamo na slavlje ovog uskrsnog jutra. Oni nisu mogli u predvečerje dana Isusova uskrsnuća paliti uskrsnu svijeću u svečanom bogoslužju, nisu mogli slavili svjetlo koje nadjačava svaku tamu, pa i tamu smrti. Oni nisu slavili Život, koji nadjačava sve nevolje i pobjeđuje mrak groba. Oni nisu pjevali hvalospjeve, pozivali jedni druge na uskrsnu radost. Njima nisu zvonila zvona u znak slave Božje koja se razvila svijetom i čitavim svemirom. Njima nitko nije navijestio da je toga jutra iz groba ustao i uskrsnuo njihov i naš Gospodin, Isus Krist. „Oni još ne upознаše Pisma da on ima od mrtvih ustati“ (Iv 20, 9), kaže posljednja rečenica da-

našnjega evanđeoskog odlomka.

Istina, posmrtni ostaci pokojnika su nam dragocjeni jer u sebi čuvaju uspomene na prijateljstvo, njegov život. Iako s ljubavlju čuvamo stvari kojima su se naši dragi služili za ovozemaljskoga života, ipak one ne mogu nadomjestiti prijašnju ljubav i zajedništvo koje smo doživljavali. Ništa od toga ne može ponovno u život vratiti onoga koji je preminuo. No, kad umre netko od naših dragih, imamo bar „pun“ grob, a Marija Magdalena, Petar i Ivan nisu imali ni to.

Ali, Isusov grob postao je izvorishtëm nove stvarnosti za njih troje, za ostale učenike i za sve nas. Učenici su se susreli s Gospodinom! Oni su ga vidjeli živa, uvjerali su se i povjerovali, ona dvojica iz Emausa i Toma koji je povjerovao tek kad je sam dodirnuo Uskrsloga.

To iskustvo susreta učenici su prenijeli i nama. Ono nam je darovano vjerom Crkve koja u svojim članovima još i danas svjedoči činenicu Kristova uskrsnuća i pobjede nad tamom groba. Svjedočanstvo je to koje govori da nam je na uskrsno jutro zagarantirana vječnost.

U teškim i tamnim trenutcima našega života, na bolesničkim posteljama, kad nas oviju tuga i beznađe, sjetimo se kako unatoč svemu tome možemo i smijemo vjerovati, i biti sigurni da je Bog jači od svega, da Bog može nadvladati sve što prijete životu da ga uništi.

Isusov prazan grob znak je vjere, koja sigurnim drži i ono što se očima ne može vidjeti, ni ušima čuti. Praznina koja nastaje smrću postala je ispunjena. Oči više ne gledaju u prazno, nego u Krista uskrsloga. Uši više ne slušaju tišinu groba, već čuju uskrsni Aleluja.

Ovim mislima svima želim sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

+ Ivan, biskup

**KRIST USKRSNU!
ALELUJA!**

*Svim našim dragim čitateljima sretan
i blagoslovljen Uskrs
i obilje darova: mira i radosti*

žele

*Uredništvo Zvonika
i
Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“ Subotica*

Krhkost ljudskoga života

Piše: Željka Zelić

Jedan ti je od ovih posljednji!

Prvi je udar trajao relativno kratko, par sati. Oduzeta mi je bila desna strana tijela i pomalo govor. Drugi je trajao puno dulje, pa je izgledalo kao da su dva. Bilo je to tridesetak sati laganoga nestajanja. /.../ Na kraju sam zaspa, nadajući se da je sve to samo neka prolazna kriza... Kad sam se ujutro probudio, više nisam mogao ni disati, tako da prvih par dana nisam ni stigao razmišljati što me je snašlo. Najvažnije mi je bilo ponovno naučiti disati i da imam saveznika koji sve čini da se izvučem iz ovoga! /.../ Tjelesna manifestacija bilo kakve privrženosti mi je sada samo lijepa uspomena. Mogu primati, ne mogu davati. Prilično sebično, zar ne? Duhovna strana, e, to je već nešto sasvim drugo. Temeljni pokretački princip. Ako život tinja, ona može raspiriti vatru. To mogu i davati i primati, i to se događa svakodnevno. Po tome znam da sam živ.

Tako govori danas nestvarno optimistični 49-godišnji čovjek koji je u samo mjesec dana, s 39 godina, doživio tri moždana udara koja su ga prikovala za postelju i zaključala ga u tijelu, no duh je ostao netaknut (rijedak neurološki poremećaj zvan Locked-In Syndrom). Svoje je tjelesno i životno stanje vragolasto opisao kao "ne-mrda-ne-priča". I tako već deset godina. Zagrepčanin **Draško Regul**, profesor engleskog i ruskog, otac četvero djece, blizanaca Jure i Jana, kćeri Vedre i najmlađeg Grigora, nema vremena za sabiranje gubitaka, već „čelopisom“ uređuje svoju internetsku stranicu: www.rnda-drnda.org, piše *Večernji list*. *Iz ove kože se ne može. Da vidimo što se u njoj može. Da mogu, naravno da bih činio masu stvari koje sada fizički ne mogu. No, ja ih i*

sada nastojim činiti, samo što to nije tako očito. Moje ruke se ne vide i ne osjete, ipak ih pružam, svjedoči Draško u dokumentarnom filmu „Čardak i na nebu i na zemlji“, kojega je 2005. godine snimila HTV, a koji bi malo koga ostavio ravnodušnim. Može se pogledati na sljedećoj internetskoj stranici: [http://www.rnda-drnda.org/blabla/pages_blabla/\\$_video_cardak_hr.htm](http://www.rnda-drnda.org/blabla/pages_blabla/$_video_cardak_hr.htm).

Draškova je priča, kao i svjedočene privržene supruge Lidije, djece, njegove majke, liječnika i prijatelja, samo jedna u nizu sličnih koja nas svakodnevno podsjeća na krhkost ljudskoga života. Različite neizlječive bolesti, virusi, pandemije, neizvjesnost i tragedije samo su dio kušnja koje nas mogu dočekati u svako doba dana i noći. Razumije se, nespремne. Samo je jedna sekunda ili minuta dovoljna da bi nam se život izmijenio u korijenu. Često to znači prihvatiti novu (neprihvatljivu) stvarnost, borbu sa samim sobom, s okolicom koja nas odbija prihvatiti „izmijenjenim“, preobraženim i jednostavno drukčijim. Nerijetko to znači odbijanje života, ljudi i Boga, a samim tim i puta ozdravljenja i pronalazjenja mira unatoč nemiru.

Sličan je put prošao i „junak“ gore spomenute priče. Opisujući odnos okoline prema njemu, Draško piše: *Zapravo sam prvo ja promijenio svoj odnos prema njima. Ne srećemo se na ulici, ne idemo na kavu, ne nazivam nikoga, nema me nigdje... Ljude je strah biti zajedno sa mnom, ne znaju kako bi se ponašali, pa polako počnu o tebi govoriti u perfektu, pa u aoristu, stječe se dojam da padaš u zaborav... Isprva me to vrijeđalo, bacalo u depresiju, ali prevladao*

sam taj početni ego-trip. To valjda moraju odraditi svi teži bolesnici. Tako piše Draško koji je prije svoje bolesti bio strastveni planinar, ljubitelj gitare...

Ne piše zato slučajno iznad sunčanoga sata u Somboru: „Jedan ti je od ovih posljednji“. Ni Isusove riječi *Bdijte, jer ne znate ni dana ni časa*, nisu neutemeljene. Problem je samo u tomu da toga prečesto postajemo svjesni prekasno, onda kad se na neke stvari više ne može utjecati.

U sjeni kataklizmičkih događaja

Brojni potresi koji su prethodnih mjeseci potresali naš planet, u kojima je stradalo na tisuće i tisuće nevinih, u svima nama zasigurno su probudili suosjećanje sa stradalima, odnosno s onima koju su u trenutku ostali bez krova nad glavom. Kroz tijelo je prošla jeza, jer nemoguće je zamisliti kako je ostati bez svojih najbližih, krova nad glavom i uspomena koje su bespovratno ostale u ruševinama. Tragedija pak današnjega čovjeka jest što ga trpljenje drugoga čovjeka i suosjećanje s njim drži kratko, pa obično već nakon sat vremena, dan ili dva, zaboravi na to, a još više da suosjećanje bez konkretnih koraka, ukoliko su mogući, vrijedi isto koliko i riječi bez djela.

Iako skoro pa ništa ne može skrenuti tijek misli s tužnih i iznemoglih pogleda preživjelih koji sada žive od „milosti“ drugih i koji se nadaju da će oni koji im mogu pomoći, u prvom redu bogatije države, a onda i ljudi diljem svijeta koje je ova tragedija pogodila, to i učiniti i da ih neće ostaviti bespomoćne,

kroz glavu mi je na trenutak prošla pomisao što je zapravo ono što čovjeka nakon ovakvih tragedija može uopće održati u životu, kad mu je već dana prilika preživjeti takvu katastrofu.

Svi smo mi manje-više navezani na materijalne stvari, još više na ljude. No, čini se da upravo u ovakvim situacijama, kada čovjek ostaje bez egzistencije i u potpunosti ovisi o pomoći drugoga, do izražaja dolazi snaga čovjekova duha, oslobođena u krajnjoj poniznosti. Odnosno, postaje jasno što je u čovjekovu tijelu jače: duh ili tijelo. Sigurno da je onima koji nisu toliko ovisili o materijalnom, sada „lakše“ podnijeti tragediju. Ne kaže se stoga bez razloga da je siromaštvo sloboda, a navezanost na materijalno i prolazno robovanje.

Lako je, istina, promatrati s udaljenosti od više stotina kilometara tuđu nevolju i „pametovati“ na daljinu. No, ovakve bi nas tragedije mogle potaknuti da u vlastitoj sredini više gledamo one koji su u potrebi. Korizma je idealno vrijeme za to. Međutim, broj onih koji su bez krova nad glavom i onih koji svakodnevno žive zahvaljujući otpacima koje bacamo u koševе za smeće, ima toliko da se razdoblje našega angažmana ne bi trebalo svesti na četrdeset dana Korizme, već na svakodnevno osluškiivanje potreba onih koje život jednostavno nije mazio. Ako toga nema, uzaludna je sva naša vjera!

Na Misi Večere Gospodnje koju ćemo uskoro proslaviti, među ostalim, običaj je skupljati milodare za one koji su u potrebi. Prije slavljenja Posljednje večere s učenicima, Isus im je oprao noge. Gestom koja obično spada u dužnost slugе, želio je utisnuti u pamet apostola smisao onoga što će se ubrzo dogoditi. Upravo stoga, taj bi nas dan trebao posjetiti na to da drugima trebamo služiti u ljubavi. Ne bilo kakvoj, nego djelatnoj ljubavi, ljubavi koja „služi“.

Smrt je početak

Ono od čega nitko od nas neće i ne može pobjeći svakako je smrt. U njoj je sadržana krhkost našega života. No, zemaljski je život samo jedna postaja koja nas priprema na vječni život. O kvaliteti te pripreme ovisit će u konačnici i naša vječnost. Dobro je stoga na svojem blogu ustvrdila jedna blogerica u jeku svinjske gripe, napisavši sljedeće: *Dok u bolnicama traje opsadno stanje, u crkvama nema gužve! Ni u ispovjedaonicama! I to me zbunjuje! Mislimo da nam prijete smrtna opasnost, (da to ne mislimo, ne bismo tako panično trčali u bolnice), a ne spremamo se za susret s Bogom. Često se čuje: Ma imam za Crkvu i Boga vremena kad budem star, kad budem bolestan... ali izgleda da to vrijeme nekima nikada ne dolazi...*

Na istim stranicama ova blogerica svjedoči kako je se jako dojmio razgovor s jednom časnom sestrom koja ima puno posla: vodi brigu oko gradnje, oko majstora, uređenja kuće i novog vrtića. *Nema ugla kojeg ona ne poznaje ni čavla koji nije prošao kroz njene ruke. Na kraju dana pada s nogu od umora. Ali još ima posla. Kažem joj: Ostavite sve i idite spavati. – A ne, ne! Moram još srediti račune, jer ako se ujutro ne probudim, teško će se netko drugi u tome snaći!*

Isusova smrt na križu, a potom slavno uskrsnuće, otkrilo nam je kako „smrt nije kraj“. Analogno tomu, ona je, dakle, tek početak. Vlastitu bismo krhkost možda mogli bolje razumjeti kroz krhkost Isusova tijela koje je pretrpjelo nadnaravne boli da bi nas na koncu svojom smrću na križu izdiglo i spasilo od vječne smrti. Iako krhko, *On će preobraziti ovo naše tijelo i suobličiti ga tijelu svomu slavnemu* (Fil 4,1). I doista, *Sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama* (Rim 8,18). Iz križa izvire život u kojega ulazimo smrću.

Svako je tijelo k'o trava, k'o cvijet poljski sva mu dražest. Sahne trava, vene cvijet, kad dah Jahvin preko njih prođe. Doista, narod je trava. Sahne trava, vene cvijet, ali riječ Boga našeg ostaje dovijeka (Iz 40,6-8). Promišljajući o prolaznosti ljudskoga zemaljskoga života, nemoguće je ne zaustaviti se na vječnosti koja je pred nama. Pomisao na vječni život trebala bi nam svakoga dana davati poticaj i nadu za korak dalje. Pa čak i onda kada bi najlakše bilo odustati, klonuti i usnuti... No, dan trenutka kada će „trava“ našega života usahnuti ovom svijetu, ali se roditi novomu, znan je samo Isusu čiji ponovni dolazak iščekujemo.

Zaboravljajući prečesto da nam je ovaj dan možda posljednji u ovom životu, ili da je nekome od naših bližnjih ovaj dan možda posljednji, zaboravljamo i na to da upravo tako trebamo živjeti. Kao da nam je svaki posljednji dan u životu. Uvjerena sam kako bi nam tada osmijeh bio češće na licu, i gruba riječ ne bi nam se prečesto otela s usana ... Ipak, vjerujemo da će nam Gospodin oprostiti i tu slabost, i sve one slabosti s kojima mu dođemo svaku večer „usahnuti“, umorni i opterećeni.

S tim mislima i čvrstim odlukama dočekajmo i ovaj Uskrs!

Proboden bok

Voda razlivena iz probodenog boka, ta kaplja satkana od vječnosti i daha, kapnu ko suza iz nebeskog oka, tebi čovječe, prahu od svetoga praha.

Ti, što stojiš nijem pod križem, podigni glavu, zavapi, oživi.

Vjeruješ li sad da Krist živi?

/Ž. Z./

Sv. Josip – ljubitelj siromaštva

U subotičkoj župi Sv. Roka, 19. ožujka svečano je proslavljen blagdan sv. Josipa. Za ovaj blagdan vjernici te župe i vjernici grada pripremali su se devetnicom koja se u toj župi održava dugi niz godina, tako da je crkva Sv. Roka postala i svojevrsno svetište s milosnim likom sv. Josipa, zaštitnika hrvatskoga naroda.

Okvirna tema ovogodišnjih propovijedi na devetnici bila je „Sv. Josip – ljubitelj siromaštva“. Naime, kako je ova godina posvećena borbi protiv siromaštva, župnik **mr. Andrija Anišić** odlučio je da se kroz propovijedi vjernici bolje upoznaju s tragičnim podacima o broju siromašnih i gladnih u svijetu te da se prema svojim mogućnostima uključe u borbu protiv siromaštva. Propovjednici su u devetnici ove godine bili biskup **mons. dr. Ivan Pénzes** te sljedeći svećenici Subotičke biskupije: **mons. dr. Andrija Kopilović**, **mons. Stjepan Beretić**, **dr. Marko Stantić**, **mr. Mirko Šefković**, **Josip Štefković**, **Lazar Novaković**, **Željko Šipek**, **Goran Vilov** i **Dra- gan Muharem**.

U okviru devetnice proslavljen je i Dan trudnica. U devetnici također pada i obljetnica smrti velikana hrvatskog naroda i bunjevačkog roda biskupa Lajče Budanovića, koja se svake godine svečano obilježava. Ove godine je toga dana osim lijepog broja vjernika sudjelovalo i dvanaest svećenika. Pola sata prije svete mise bilo je klanjanje prikazano za svećenike i za duhovna zvanja protkano molitvama iz molitvenika koji je sastavio biskup Budanović.

Na blagdan sv. Josipa od osnutka Hrvatskog nacionalnog vijeća, blagdan sv. Josipa se slavi i kao blagdan hrvatske zajednice u R. Srbiji. Stoga je pola sata prije svete mise upriličena posebna molitva za hrvatski narod i domovinu na kojoj su sudjelovali generalna konzulica R. Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg**, vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća i drugih udruga kulture iz Vojvodine. Na kraju te pobožnosti župnik je predmolio molitvu sv. Josipu koju je sastavio kardinal Franjo Kuharić, a potom se svim vjernicima koji su toga dana došli u još većem broju nego na devetnicu, obratio predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Branko Horvat**. On je u kratkom govoru ukazao na poteškoće i probleme u hrvatskoj zajednici R. Srbiji i pozvao sve da se zalažu za dobrobit svoga naroda i da zajedno s drugim narodima s kojima žive izgrađuju civilizaciju ljubavi.

Svečanu sv. misu predvodio je umjesto odsutnoga biskupa, **mons. Stjepan Beretić**, biskupski vikar i katedralni župnik. U prigodnoj propovijedi na temu „Crkva u borbi protiv siromaštva“, on je pokazao kako Crkva od svog osnutka posebno njeguje „Caritas“ – djelotvornu ljubav prema bližnjima u potrebi, potkrjepljujući to primjerima iz života svetaca kao i primjerima iz života velikana bačkih Hrvata.

Tumačeći zaviz iz Litanija sv. Josipa – „Ljubitelju siromaštva“, govorio je o „siromaštvu duhom“ koje je Bogu milo ali i o siromaštvu „duha“ koje je toliko očito u suvremenom svijetu a koje je grješno siromaštvo te naglasio: *zar je u*

redu kad Talijani ili Nijemci izbacuju raspelo iz učionice kako ono ne bi vrijeđalo ateiste ili nekatolike? Zar zaista vjerujete, da bi križ bio znak mržnje prema ateistima? Da se dvoje djece u razredu ne uvrijedi, izbacit ćemo raspelo?! Ako kažete da je homoseksualnost grijeh – to je govor mržnje. Sjetite se prvih godina poslije pada komunizma. U svakom je izlogu bila božićna čestitka. Posljednjih godina je prava rijetkost vidjeti božićnu čestitku. Na Božić se zaboravlja već se govori o novogodišnjim praznicima. Je li Božić govor mržnje, kad se sve rjeđe spominje? Postoji li sloboda govora? O svemu se govori i piše. U filmu slobodno možeš psovati Boga, Bogorodicu, ali ne smiješ hvaliti religioznost. Bogošpovka spada na slobodu izražavanja. Slobodno može prikazivati bračnu nevjeru. To je sloboda, ali prikazati složnu obitelj – to je govor mržnje prema onima čija se obitelj raspala... To i još puno toga je danas grješno siromaštvo, koje

vrijeđa Boga i dostojanstvo čovjeka, zaključio je propovjednik. U zaključnom dijelu svoje propovijedi govorio je štedljivosti kao načinu borbe protiv siromaštva. Drugo ime za siromaštvo je štedljivost, čuvanje zdrave životne sredine. Zato je rasipnost grijeh. Koliko vremena prosjedimo pred televizorom i pred računalom? Sjedimo ništa ne radeći. Uprazno trošimo vrijeme. Koliko trošimo na mobitele, na Inter-

net? Neka nam sveti Josip pomogne da se opredijelimo za jeftiniju i zdraviju čajku užinu – za onu koja se sprema kod kuće. Neka sv. Josip pomogne mladima da ne budu rastrošni kad izlaze u grad. Male su plaće roditelja, a ti da se vratiš pijan iz grada? Moraju li srednjoškolci pušiti? Ili su već ovisnici? Neka sv. Josip pomogne i školskoj djeci da budu štedljivi i kad se odlučuju za slatkiše i sokove. Neka pomogne roditeljima da promisle imaju li dosta na cigarete i alkohol. Neka sv. Josip pomogne i našim studentima da na vrijeme završe studij. Neka nas do časa naše smrti prati njegov moćni zagovor, zaključio je mons. Beretić.

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem **s. M. Jasne Crnković** uz orguljašku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**. Troje mladih odjevenih u bunjevačku narodno nošnju je čitalo Božju riječ i predmolilo molitve vjernika. Slavlje je kao i svaku večer u devetnici završilo pjevanjem Litanija sv. Josipu pred njegovim oltarom.

Nakon toga, u župnoj vjeronaučnoj dvorani održan je kratki prijam u povodu blagdana hrvatske zajednice u R. Srbiji, a tom prigodom zamjenica glavnoga urednika **Zvonika Željka Zelić**, predstavila je ukratko knjigu koju je nedavno tiskao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata pod nazivom *Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti: osnovne činjenice*.

A. A.

Blagoslov trudnica

U okviru devetnice sv. Josipu, u nedjelju 14. ožujka, u subotičkoj župi Sv. Roka proslavljen je Dan trudnica, pod geslom „Hvalospjev životu“. Svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup dr. Ivan Pénczes u zajedništvu s domaćim župnikom mr. Andrijom Anišićem i tajnikom biskupije mr. Mirkom Štefkovićem. Na misi je uz lijepi broj vjernika koji su se okupljali svaku večer na deveticu, sudjelovalo i jedanaest trudnica sa svojim obiteljima.

Polu sata prije svete mise okupljeni vjernici slušali su meditaciju „Nerođeno dijete“ koju je sa svojim suradnicima napisao i snimio dr. Marinko Stantić. Meditacija je protkana tekstovima koji veličaju život kao i mislima koji „kulturu života“ suprotstavljaju „kulturi smrti“ a zamišljena je kao razgovor između djeteta i Boga. Meditacija je protkana i prigodnim pjesmama.

U svojoj propovijedi biskup je govoreći o sv. Josipu istaknuo njegovu silnu strpljivost i pouzdanje u Boga. *Svetom*

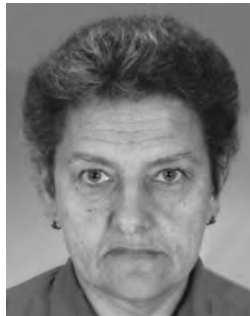
Josipu se Bog javljao u snu svaki put kad je bio u nekoj teškoj situaciji i na taj način ga je ohrabrivao i pomagao mu da tu situaciju nadvlada. U tom smislu sv. Josip kojega častimo i kao ured domaćega života i kao potporu obitelji, može i našim obiteljima, u kojima uvijek ima različitih poteškoća, biti uzor i pomoćnik, rekao je biskup. U nastavku propovijedi iznio je tužne statističke podatke za Subotičku biskupiju u kojoj je u protekloj godini bilo svega oko 500 vjenčanja, oko 1700 krštenja, a čak 3700 sprovoda. Stoga je pohvalio inicijativu slavlja „Dana trudnica“ koji treba biti ohrabrenje i podrška svim bračnim parovima koji očekuju dijete, zaključio je biskup.

Na kraju euharistijskog slavlja biskup je okupljenim trudnicama podijelio posebni blagoslov kako to predviđa obrednik „Blagoslovi“ u rubrici „Blagoslov žene

prije poroda“. Slavlje je završilo pred milosnim likom sv. Josipa uz pjevanje Litanija njemu u čast. Pjevanje na misnom slavlju predvodio je VIS „Proroci“. Poslije mise biskup se kratko susreo i s mladima koji se u toj župi nedjeljom okupljaju na vjeronauk u dvije skupine – studentskoj i srednjoškolskoj.

A. A.

† Jozefina Stantić, rođ. Ištvančić

Svidjelo se Gospodinu, Gospodaru života, u utorak, 26. siječnja 2010. godine, pozvati k sebi svoju mamu, Jozefinu Stantić rođ. Ištvančić. Njezin odlazak nakon nepune 63 godine života, kao i dvanaestogodišnje bolesti, patnja koje je proživljavala, izazvao je mnoge suze. Tužni smo što je tjelesnim očima više nećemo vidjeti, što nam nedostaje njen osmijeh, vedrina, dobra riječ... Sada smo pozvani probuditi pravu vjeru, u njoj naći utjehu, snagu, duhovnu radost i mir. I doista je tako! Vjera nas uči da smrt prihvatimo kao rođendan za Nebo. Nebo je i cilj našega životnog putovanja, ishod hoda za Gospodinom. Svetima nazivamo stanovnike Raja, one koji su položili ispit života, koji su svoj život uskladili s Božjom voljom, živjeli po Gospodinovom nalogu, bili isti ili makar slični Isusovom liku. Ovdje odlučno ubrajam i svoju majku. Njen život je bio u mnogome sličan Isusovom, te je zbog toga smatram svetom ženom. Isus je rođen u skromnoj, siromašnoj, ali nadasve pobožnoj obitelji. U takvoj je obitelji rođena i odrastala moja majka, a kasnije i sama zasnovala takvu obitelj. Bog je bio središte i života svih njezinih članova.

Isus je između ostalog, rekao: *Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek* (Iv 6, 51). Moja se majka redovito hranila tim Kruhom, posljednji put dva dana prije smrti. Osobno sam je pričestio i podijelio joj bolesničko pomazanje.

O Isusovom životu govore nam brojni spisi, ali najvjerodostojniji su četiri evanđelja. O vjerodostojnosti života moje majke također govore četiri osobe: njeno četvero djece. Isus je za vrijeme svoga javnog djelovanja mnogima pomo-

gao, mnoge izliječio, učinio puno dobra. Na koncu je i sam trebao pomoć. Šimun Cirenac i Veronika olakšavali su mu nošenje križa. Mamin život je bio sličan: ona je svoga svekra i svekrvu, a potom i svoje roditelje, s ljubavlju dodvorila. A kada se i sama razboljela, trebala je pomoć svojih najbližih, potom brojnih liječnika i drugih ljudi dobre volje.

Isus je svoj ovozemaljski život završio tako da su ga čavlima razapeli na križ. Moja majka nije imala čavle, ali je u objema rukama imala fistulu, gdje je skoro 12 godina, svaki drugi dan bila razapinjana na svoj životni križ dijalize. Isus je oko glave imao trnovu krunu. Moja majka nije imala trnovu krunu, već jednako ubojit kateter kojim se dijaliza vršila kada su fistule zakazale. Isusovo srce probijeno je kopljem iz kojega je potekla krv i voda. Mamino srce, opterećeno dugogodišnjom kalvarijom dijalize, usahlo je od prevelike boli.

Dok navodim ove poveznice mamina života s Isusovim, želim posvjedočiti da je doista živjela svetim životom, da je u Raju s Gospodinom gdje dijalize više nema, ni tuge, ni jauka ni boli (usp. Otk 21,4). U vjeri je vidim okrunjenu vijencem pravednosti, jer je dobar boj bila, trku završila, vjeru sačuvala (vidi 2 Tim 4,7-8). Naravno da je i ona, kao i svi mi, imala svojih slabosti. Ali, isto tako treba znati da sveti nisu samo bezgrešni ljudi. Sveti su i oni koji su, unatoč grijehu, znali tko ih diže, tko i gdje prašta propuste, tko daje snagu za ustrajnost u poteškoćama. Ona je to znala, vjernički je živjela i nebrojeno puta pristupila sakramentu sv. ispovijedi. Stoga još jednom želim posvjedočiti: bila sveta. Ponosan na nju, njezin sin,

vlač. dr. Marinko Stantić

Poziv utemeljen na Božjoj ljubavi

„Ljepota Božjega poziva“ temeljna je tema ovogodišnjih korizmenih susreta koje organizira Duhovni centar o. Gerarda u Somboru. Ovogodišnji susreti su zbog troškova grijanja iz Hrvatskog doma premješteni u Kuću pomirenja s Bogom Humanitarne udruge Nijemaca „St. Gerhard“, a kako je u uvodu prvog ovogodišnjeg korizmenog susreta naveo o. Zlatko Žuvela, Hrvatski dom im je drag i s njima i dalje imaju lijepu suradnju.

Predavač prvog korizmenog susreta održanog 22. veljače bio je o. Dario Tokić iz zajednice karmelićana u Remetama u Zagrebu, koji je profesor na KBF-u gdje predaje više kolegija s područja Svetog pisma – Novog zavjeta. Pored toga obnaša više službi, prvenstveno u odgoju i upravi provincije. „Božji poziv kroz Biblijske likove“ bila je tema njegova predavanja. U prvom dijelu o. Dario je govorio o pozivu na život, odabравši biblijske likove s kojima je Bog sklapao savez tijekom povijesti izabranog naroda. Oni su na neki način bili „stupovi međaši“ prekretnice razvoja odnosa Boga sa svojim voljenim narodom. Krenuvši od Adama, prvoga čovjeka s kojim je Bog sklopio Savez života, otac Dario je u kratkim crtama govorio o Božjim pozivima u životu biblijskih likova

Noe, Abrahama, Mojsija i svetoga Petra, smjestivši ih u pet poziva: poziv na život, ispunjenje vlastite autentičnosti, poziv na izlazak iz sigurnosti, poziv na veličinu i poziv na zajedništvo i veličinu.

U drugom dijelu razmatrani su načini Božjeg poziva; kroz snove, preko glasnika, u šapatu blagog lahora, preko bolesti, preko događaja u životu i izravno. U zaključku jedno-

satnog predavanja je kazano kako je Bog uvijek prisutan u našem životu kao onaj koji nas ljubi, koji je stalno do nas, iako nam se čini dalek. On progovara na tisuću načina, računa na nas i s nama na jedan bolji, ljepši i pravedniji svijet.

Ocu Dariju Tokiću pridružili su se i somborski svećenici svojim pitanjima, razmišljanjima i zapazanjima i time zaokružili ovaj susret u cjelinu zajedništva, koje i jest bit ovoga predavanja. To je zajedništvo Boga i čovjeka u međuljudskom zajedništvu s punim povjerenjem u pozive utemeljene na Božjoj ljubavi. Govorilo se još o tvrdoći ljudskog srca, o Božjem strpljenju na neodazivanje Njegovu pozivu, te o problemu potrošačkog mentaliteta u

kojem čovjek pokušava izvući korist za sebe, te u takvom ambijentu dolazi do gluhoće prema Božjim pozivima, ali korizmno vrijeme otvara vidike ka pravom putu spasenja, gdje bi svaki kršćanin trebao biti svjetlo svijeta i sol zemlje.

Z. Gorjanac

Poziv Božje ljepote

Na drugoj korizmenoj večeri održanoj 1. ožujka u Kući pomirenja s Bogom u Somboru, predavanje na temu „Odluke i ljepota Božjeg poziva i odaziva u Crkvi“ održao je o. Petar Janjić, prior samostana Gospe Karmelske na Krku.

Otac Janjić je razmatranje podijelio u tri djela: postmoderna, potreba govoriti danas o Bogu kao ljepoti i Onome koji čovjeka uistinu čini slobodnim i Bog poziva čovjeka na prijateljstvo i suradnju. Dotaknuo se tri bitna obilježja našega vremena. To su primat imati nad biti, odnosno prevlast stvari nad osobama, primat tehnike nad etikom i primat subjektivizma glede istine, vrijednosti i religiozne pripadnosti. Otac Petar Janjić je naveo kako čovjek danas živi u noći nihilizma – indi-

ferentnosti. Ljudske ideologije su nudeći raj na zemlji istjerale čovjeka iz, slikovito rečeno, svoje domovine, stoga je hitna potreba ponovno uspostavljanje ljepote istine i dobra koje pobuđuje na ljubav. Bog kao apsolutna sloboda, čovjeka čini slobodnim i osposobljava ga za ljubav. Bog kao uzvišena ljepota ne prestaje ljubiti čovjeka unatoč njegovu, može biti nemaru i opiranju.

Možemo reći da istinski živi samo onaj koji ljubi, naglasio je otac Janjić te dodao kako život bez ljubavi nije život. *Ljubav se rađa iz susreta i živi od susreta s ljubavlju Božjom, što se ostvaruje molitvom i Božjom riječi. Hraniti se Pismom, znači hraniti se Kristom, a tražiti lice Božje treba biti čežnja svih kršćana*, rekao je predavač. Govoreći o duhovnom pozivu predavač je rekao kako na ljubav treba odgovoriti ljubavlju. Što se čovjek više približava Isusu Kristu, savršenom i slobodnom čovjeku, on i sam postaje sve savršeniji i slobodniji. *Veliku ulogu u Božjem pozivu po riječima oca Petra imaju roditelji koji svojoj djeci po kršćanskom životu moraju biti uzor. Za primjer je uzeo roditelje svete Male Terezije, koji su sve svoje kćeri s radošću predali Bogu, sve su se odazvale pozivu i otišle u duhovna zvanja*, naglasio je o. Janjić.

Predavanje je zaključio riječima koje je Sluga Božji papa Ivan Pavao II. uputio mladima: *Vama, mladi, kažem: ako osjetite Gospodinov zov, ne odbijajte ga! Radije se hrabro uključite u velike struje svetosti koje su pokrenuli znamenite svetice i sveci u pratnji Krista. Njegužite tipične čežnje vaše dobi, ali pristajte spremno uz Božji plan o vama, ako vas On poziva da tražite svetost u posvećenom životu. Divite se svim djelima Božjim u svijetu, ali znajte uprijeti pogled u stvarnosti određene da nikada ne zađu.* /Z. Gorjanac/

(Zlo)uporaba medija

Tema treće korizmene duhovne večeri održane 8. ožujka u organizaciji Duhovnog centra oca Gerarda u suradnji s Humanitarnom udrugom Nijemaca „St. Gerhard“ iz Sombora, bila je „Mas mediji i izbor zvanja danas“. Otac Zlatko Žuvela, koji je voditelj svih ovih korizmenih duhovnih susreta, predstavio je predavača o. Antonia Maria Čirka, priora samostana Majke Božje Remetske.

Otac Antonio je rekao da su hrvatski biskupi prošle godine progovorili o medijima i zaključili kako je u njima prisutan tržišni fundamentalizam, što znači da se u medijima zaboravljaju sve teme koje se tiču ljudskih vrijednosti. Dobro se cenzurira jer „ono je dosadno“, dok se ističe ono što je provokativno i što može donijeti profit. Drugi je problem, kako kaže otac Antonio Mario Čirko, politika medija. Primjerice, novinar ne odgovara vlasniku medija ukoliko ne piše onako kako vlasnik zahtijeva. Hrvatski biskupi su zbog ovih spomenutih problema uporabili vrlo interesantnu riječ, da se danas u medijima radi o takozvanom „publicitetu zla“, odnosno, „ulagivanju najnižim ljudskim porivima“. Predavač je upozorio kako se jako malo piše o dobru, te su cijele novine zapravo postale crna kronika gdje je na neki način prisutno cenzuriranje dobra.

Kada se govori o pozivu (ne samo duhovnom), istraživanja su pokazala da mediji imaju itekako veliku ulogu na obli-

kovanje mišljenja mlade generacije koja se mora odlučiti na neki poziv. Otac Antonio naglašava da mladi nerijetko na temelju medija biraju poziv, nerijetko ne znaju što će izabrati, te dolazi do stvaranja isfrustriranih mladih osoba. Upozorio je također na veliki problem virtualnoga svijeta i rekao kako roditelji moraju imati kritičko prosuđivanje, odnosno „mlađima pomoći da budu kritični u razumijevanju sadržaja kojeg gledaju“. Iznio je i jednu poražavajuću tablicu nastalu na temelju istraživanja u SAD-u, gdje se kaže kako se već djeca od 12 mjeseci smještaju uz televizor, sa 18 mjeseci raspoznaju logoe određenih tvrtki (na pr. McDonalds), s tri i tri i pol godine

proizvodima daju određene karakteristike (super, jak, odličan). Jedno od četvero petogodišnjaka ima televizor u sobi kojeg gledaju najmanje 2 sata dnevno. Sa 6 godina mogu identificirati oko 200 proizvoda, djevojčice sa 6 do 7 godina traže da se oblače po zadnjoj modi, znaju najnovije pjesme, koriste lak za nokte i slično, dok dječaci sa 8 godina igraju nasilne igrice. Po anketi, najbolja im je reklama za pivo, a najviše vole gledati tuče kečera (World wrestling). Sa 8 do 9 godina gledaju MTV, a sa 8 do 13 godina

televizijski program gledaju oko tri i pol sata dnevno, vide oko 40.000 reklama, a u prosjeku imaju čak 3.000 zahtjeva godišnje.

Zaključak trećeg korizmenog susreta je da mediji služe dobru, pomažu u informiranju, obrazovanju, kulturnom razvoju, pa i duhovnom rastu, ali oni mogu i teško raniti obitelj predstavljajući neprikladni, ili čak izobličeni pogled na život, obitelj, religiju i moral. /Z. Gorjanac/

Korizmena duhovna obnova za djelatnike i volontere Radio Marije

Jednodnevna duhovna obnova za djelatnike i volontere Radio Marije Srbije koju je predvodio mons. Stanislav Hočevar, nadbiskup i metropolita beogradski, održana je 13. ožujka u Novom Sadu.

Duhovna obnova sastojala se od zajedničke molitve Časoslova, razmatranja, pobožnosti Križnoga puta i svete mise koju je također predvodio otac nadbiskup uz koncelebraciju direktora programa Radio Marije Srbije mons. dr. Andrije Kopilovića, duhovnoga asistenta Radio Marije Srbije vlč. Roberta Erharda i predstavnika Svjetske Obitelji Radio Marije vlč. Tadeusza Bienasza. Bilo je prilike i za svetu ispovijed, klanjanje pred Presvetim i razgovor. Nadbiskup Hočevar je u svom razmatranju istaknuo važnu ulogu sredstava informiranja danas i usporedio svećenika – komunikatora Božje Riječi – s novina-

rima, napose djelatnicima u Radio Mariji. Važno je napredovanje u znanju, mudrosti i milosti, jer to garantira i napredovanje u prenošenju Vijesti, rekao je među ostalim nadbiskup Hočevar. Podvukao je također i važnost naviještanja novosti života, širenje nade Isusove pobjede ljudima koji traže sreću u iluzijama; da novinar treba biti čovjek kontemplacije, da razmatra o Bogu i svoje biće podiže k Njemu, da bude čovjek vizije. Tada će postići cilj komuniciranja, a to je zajedništvo i napredak – communio et progressio. Na duhovnoj obnovi su sudjelovali djelatnici kao i volonteri Radio Marije iz Novog Sada i Subotice. Bio je to bratski susret radosti zajedništva. Slušatelji Radio Marije Srbije su također bili uključeni u jedan dio duhovne obnove koji se prenosio izravno na programu. /Csaba Kovács/

Politička odgovornost kršćana

U Katoličkom krugu u Subotici 25. veljače održana je mjesečna „Kršćanska tribina grada Subotice“. Predavanje na temu „Politička odgovornost kršćana za svijet u svjetlu enciklike *Caritas in veritate* pape Benedikta XVI.“ održao je fra Filip Karadža, gvardijan beogradski i župnik beogradske župe Sv. Antuna.

U uvodu svoga predavanja on je podsjetio da je tu encikliku Papa objavio u povodu 40. obljetnice enciklike „*Populorum progressio*“ Pavla VI. Stoga je i enciklika „*Caritas in veritate*“ posvećena razvoju i to „cjelovitome ljudskom razvoju u ljubavi i istini“. U nastavku predavanja istaknuo je da „politička odgovornost kršćana“ u svjetlu te enciklike jest „briga za opće dobro“ a ne u smislu kako je mi obično shvaćamo.

Predavač se osim prikaza kakvo bi u tom smislu trebalo biti političko djelovanje kršćana, zadržao duže i na problemu sve raširenijeg siromaštva u svijetu, budući da je ova godina proglašena i godinom borbe protiv siromaštva. Papa ističe da problem siromaštva nije posljedica povećanja broja stanovnika, kako bi to neki htjeli predstaviti, nego je problem „pohlepe i zloupotrebe materijalnih dobara“ sa strane bogatih te u „neravnomjernoj i nepravednoj raspodjeli dobara“.

U rješavanju tih problema potrebno je najprije poći od cjelovitog razvoja osobe, vratiti osobi njezino transcendentno usmjerenje i podsjeti svakog pojedinca da je dužan moralno-etički djelovati u svijetu, bez obzira na svoju religioznost. Čo-

vjek ima prava i dužnosti zato što je čovjek, a ne zato što mu je to netko dao ili naložio. Kršćani se, pak, osim toga trebaju uključiti u borbu protiv siromaštva i zauzimati se za opći razvoj u „ljubavi i istini“ svojim političkim djelovanjem za opće dobro i to ne samo preko direktnog sudjelovanja u vlasti, nego sve više kao obični građani te kao sudionici raznih nevladinih organizacija. Kršćani se trebaju zauzimati da se svijet kapitala i sebičnih interesa pretvori u svijet bratstava i ljubavi. U tom smislu Benedikt XVI. govori i o usmjerenju procesa globalizacije prema „relacijalnosti, zajedništvu i dijeljenju“. Svi se trebaju zauzimati da čitavo čovječanstvo bude „jedna obitelj“ i da sva dobra ovoga svijeta budu za sve ljude na svijetu, što je i bio Božji naum kad je stvarao svijet i čovjeka, zaključio je predavač.

Nakon predavanja u razgovor su se uključili i neki prisutni ekonomisti, koji su istaknuli svoje situacije u

zemlji i upozorili kako se na pr. poljoprivredni proizvodi ne mogu prodati, a siromaštvo je sve veće. Drugi su istaknuli da bi trebalo vidjeti što i u okolnostima siromaštva, oskudice i nezaposlenosti možemo učiniti. U tom smislu potrebno je sve veće povezivanje i udruživanje kršćana. A voditelj tribine **mr. Andrija Anišić** pozvao je sve pri-

sutne da daju sebi odgovor na pitanje: „Što mogu učiniti ja“ ovdje i sada u svjetlu enciklike „*Ljubav u istini*“, ne misleći da je ona upućena nekom „drugom“ tko je odgovoran. Potrebno je shvatiti da smo svi odgovorni i da svi trebamo djelovati na „svom terenu“. /A. A./

Zaručnički tečaj u Subotici

U župnom domu Sv. Terezije u Subotici od 1. do 5. ožujka održan je Zaručnički tečaj, na kojemu je sudjelovalo više od dvadeset parova, odnosno 54 osobe.

Mladi su bili iz različitih subotičkih i prigradskih župa. Među slušateljima je bilo i nekoliko mladih, koji su sudjelovali na tečaju premda nisu zaručnici. Predavači su bili bračni par **Huska**, župnik subotičke župe Sv. Roka **mr. Andrija Anišić**, liječnica **dr. Marija Mandić**, rektor Teološko-katehetskog instituta „Ivan Antunović“ **mons. dr. Andrija Kopilović** i domaćin, katedralni župnik **Stjepan Beretić**. /S. B./

Primanja i zavjeti u FSR-u Novog Sada

U crkvi „Ivana Kapistranskog“ u Novom Sadu u nedjelju 14. veljače, u Obredu uvođenja u FSR, našoj zajednici pristupila su nakon godinu dana postulaturne, tri nova člana.

Usljedio je potom i misno slavlje tijekom kojega je zavjete položilo petero članova Franjevačkog svjetovnog reda, jedan na godinu dana, a četvero doživotne. Obred primanja i svetu misu predvodio je duhovni asistent **fra Ivan Cvetković** iz Subotice, koji je nakon svečanih zavjeta prvi uputio čestitke zavjetovanima, podsjetivši ih na bit svjetovnoga redovništva i na ustrajnost svakoga člana u življenju evanđelja slijedeći stope sv. Franje Asiškoga. Brojna braća i sestre mjesne zajednice bratstva, vjernika, rodbine kao i desetak članova FSR iz Subotice, uljepšali su ovu proslavu. Poslije liturgijskoga slavlja upriličen je i bratski agape.

/Radimir Hucki/

Korizmeni hod u Sonti

Ovogodišnje korizmeno geslo „Isus nosi naše slabosti i boli“ bio je poticaj za razmišljanje svim vjernicima župe Sv. Lovre u Sonti. Te riječi stajale su na oltaru, dok je veliki drveni križ pokraj oltara privlačio pozornost svakoga od nas i želju da stavimo svoje muke na njegov križ.

Malena djeca to su prva započela. Dolaskom na križni put koji imamo svaki dan i ona mole, dobivaju papiriće u raznim bojama na kojima su napisane razne dječje molbe-poteškoće. Od tih papirića prave lanac. Tijekom križnoga puta jedno dijete nosi napravljeni lanac i na kraju pobožnosti stavlja ga na križ pred oltarom. Mladi svake nedjelje predvođe križni put i na taj način koračaju prema križu i predaju Isusu svoje brige. Odraslima je ponuđen korizmeni hod do Uskrsa, seminar „Susret sa Živim Bogom“ koji se održava svake nedjelje u župnoj dvorani. Voditeljica seminara je **Katarina Ralbovsky**, teologinja s dugogodišnjim iskustvom rada u Centru za duhovnu pomoć iz Zagreba, čiji je utemeljitelj **dr. Tomislav Ivan-**

čić. Puna dvorana je samo znakom da svaka duša čezne susresti živoga Boga.

Vjerujemo da će ovaj naš korizmeni hod polako preobraziti naša srca i ljubav prema Isusu, darujući mu s povjerenjem sve svoje slabosti i teškoće, jer upravo je i to smisao ovih dana, kako kaže pjesma: Milosti je čas – Isus zove nas!

Kristina Ralbovsky

Korizma u Plavni i sjećanje na dr. Josipa Andrića

Nakon trodnevnih pokladnih običaja, koje je HKUPD „Matoš“ organizirao već treću godinu zaredom, u ovom je selu nastupilo vrijeme povratka duhovnim vrijednostima. Započela je korizma. A korizma, kao i svuda u svijetu, prigoda je za duhovno čišćenje, jačanje molitve, čitanje duhovnih štiva i razmišljanje o Božjoj riječi.

Na sv. misi na Čistu srijedu vlč. **Josip Štefković** je obavio blagoslov pepela i pepeljanje, a kao i svake godine započela je pobožnost križnoga puta koja se u Plavni obavlja svakoga petka u 3 sata poslijepodne tijekom cijele korizme. U to vrijeme u crkvi Sv. Jakova okupi se lijep broj župljana kao znak podsjećanja na Kristovu muku i patnju ali i na vlastite bolove i poteškoće koje prihvaćamo kao svoj križ. Osobito nas raduje što ove godine u pobožnosti križnoga puta sudjeluje, uz svog župnika, lijep broj djece.

Osnutkom HKUPD-a „Matoš“, u korizmenom se vremenu sjećamo i dvojice velikana, koji su ostavili neizbrisiv trag o Plavni, a čije obljetnice nastojimo obilježiti i osmisliti. Dr. Josip Andrić rođen je 14. ožujka 1894. godine u malom bačkom selu Bukinu (Mladenovo). U Plavni, gdje se Andrić najviše zadržavao, još se uvijek pamte njegove riječi: *Mene neće*

biti, ali povijest će reći o meni. U ovom mjestu još se u ponekoj kući može naći Andrićeva knjiga *U Kristovoj domovini* u kojoj je ovaj angažirani vjernik opisao prvo hrvatsko hodočašće u Svetu zemlju 1931. godine. U ovom putopisu, u članku *Tragom križnoga puta* dr. Andrić je zapisao svoje dojmove o ovoj pobožnosti u kojoj je osobno sudjelovao, a stariji Plavanjci još uvijek ponovno prelistavaju ovaj tekst tijekom svake korizme: *Možete li sebi zamisliti onu radost, koju u duši osjeća svaki hodočasnik u ovom svetom gradu kad pomisli, da će pobožno razmatrajući pobožnost križnoga puta moći stupati stopama samoga Spasitelja istim putem, što ga je nakapala krv iz presvetih rana njegovih, koje mu zadadoše mučitelji izbičevajući*

ga, okrunivši ga trnovom krunom i goneći ga, da sam nosi preteško mučilo svoje: ogromno drvo križa? Križni put Spasiteljev donio je spasenje čovječanstvu, muka i smrt Spasiteljeva bila je svrha dolaska njegova na svijet, da otkupi grijehe naše...

Andrićeve misli o pobožnosti križnoga puta i o svakoj križnoj postaji i danas su poticajne, a istinski vjernici nalaze u njima inspiraciju za ovu pobožnost i jačaju svoju vjeru. Zadaća je svih naših udruga kulture, također, služenje vlastitom narodu, a djela naših velikana ne trebaju više stajati u arhivima, nego ih treba istraživati, prikazivati i javno izvoditi. Život dr. Andrića sličio je pomalo sudbini cijeloga našega naroda u Vojvodini, često je bio u nenaklonjenu okruženju, neshvaćen, ignoriran, prešućivan, ali je sve to strpljivo podnosio ostavivši neizbrisiv trag za sobom. /**Zvonimir Pelajić**/

Rezultati sakupljanja pomoći za Haiti

Caritas Subotičke biskupije iskreno zahvaljuje svim ljudima dobre volje s područja naše biskupije koji su dali svoj novčani prilog za pomoć nastradalim osobama u potresu koji je 12. siječnja pogodio Haiti. Tijekom akcije sakupljeno je 1.432.267,00 dinara. U prethodna pak dva mjeseca, Caritas Srbije i Crne Gore je u akciji prikupljanja pomoći Haitiju ukupno sakupio 2.098.420 dinara.

Trenutačno stanje na Haitiju je sljedeće: 230.000 žrtava, 300.000 povrijeđenih, 250.000 kuća je uništeno, 3 milijuna ljudi treba pomoć, 1,5 milijun ljudi je ostalo bez domova, milijun ljudi živi na ulicama, 492.000 ljudi je smješteno po kampovima, 75% glavnog grada se mora ponovno izgraditi. Spomenuta donacija već je prosljeđena nesrećenicima na Haitiju i pridonijet će normalizaciji života i ublažavanju patnji.

Zbog predstojećeg vala kiša i rizika od ponovnog potresa, stanje na Haitiju je i dalje kritično i aktivnosti Caritasa u prikupljanju pomoći se nastavljaju. Akcija je predstavljena i na internetskoj prezentaciji: www.zahaiti.caritas.rs i otvorena je grupa za podršku akciji prikupljanja pomoći na Facebook mreži pod nazivom *Svi za Haiti! Pomozi i ti!*

Uz podršku Telekoma Srbije otvoren je donatorski broj za prikupljanje pomoći. Broj je: 0900 501 502. Pozivom iz fiksne telefonije donira se 50 din + PDV, pozivom iz MTS mreže donira se 150 din + PDV. Donacije se mogu uplatiti i na žiro račun: 220-54214-22.

/Caritas Subotičke biskupije/

Nuncij u subotičkom Caritasu

Msgr. Orlando Antonini, nuncij u Republici Srbiji, posjetio je u pratnji mjesnoga biskupa Ivana Pénzesa te svoga tajnika Giorgia Linguae i tajnika mjesnoga biskupa mr. Mirka Štefkovića, Caritas Subotičke biskupije.

Posjet je upriličen u okviru njegova posjeta Subotičkoj biskupiji. Ravnatelj Caritasa Subotičke biskupije, **vlč. István Dobai**, zajedno sa suradnicima radosno je pozdravio visokoga gosta i upoznao ga s djelatnošću Caritasa u našoj biskupiji. Poslije plodnog razgovora na temu karitativnoga rada, izaslanik Svetoga Oca podijelio je papinski blagoslov djelatnicima, volonterima i štencenicima Caritasa. */Caritas/*

Korizmeno predavanje za djelatnike Caritasa

Ravnatelj Caritasa Subotičke biskupije vlč. István Dobai, održao je u Caritas Clubu 4. ožujka korizmeno predavanje za članove kluba te korisnike usluga Caritasove Službe za kućnu njegu i pomoć u kući.

Predavanje je održano na hrvatskom i mađarskom jeziku na temu „Kako postiti u starosti“. Predavanje je slušalo više od pedeset naših sugrađana starijih od šezdeset godina, te je za svakoga od njih bilo aktualno čuti kako Crkva gleda na post i kako tumači zakon posta. Predavanje je bilo razumljivo za sve sudionike te su uslijedila pitanja nazočnih. Poslije predavanja i razgovora sudionici su otišli svojim domovima duhovno obogaćeni pa će se tako pripremati za predstojeće uskrсне blagdane.

Članice spomenutog Cluba proslavile su 8. ožujka Međunarodni Dan žena. Četrdeset i pet članova Cluba priredilo je lijepu i skromnu svečanost. Uvodni pozdrav svima je uputila animatorica Cluba **Matilda Obradović**, koja je zaslužna za kratak ali veoma sadržajan program, a svatko je dobio i prigodni dar. Susret je završen skromnim agapeom. */dr. Tünde Börösök Cs./*

Tribina u Đurđinu

U župi Sv. Josipa Radnika u Đurđinu, 14. ožujka održana je tribina na temu „Korizma nekad i sad“ o kojoj je govorio dr. Andrija Kopilović.

U svom jasnom i sadržajnom izlaganju predstavio nam je korizmu kroz povijest, od njenog nastajanja i uvođenja u Crkvu, pa do danas. Govorio je i o današnjem poimanju korizme među vjernicima. Naime, svaki kršćanin je dužan postiti, ali ako je to samo forma ili prilika za dijetu, onda post nema pravog smisla. Samo odricanje od hrane jest žrtva, ali ona se treba pretvoriti u djelotvornu ljubav. Ono što smo uštedjeli, dajmo siromašnima i onima koji su u potrebi. Tako korizma ima tri značajke: post, molitva i bratska ljubav. Sve prisutne dr. Kopilović je potaknuo na preispitivanje samih sesbe i pozvao da ostatak korizme nastojimo kršćanski proživjeti. Tako ćemo onda i Uskrs moći doživjeti i proslaviti doista kršćanski. */Verica Dulić/*

Čuvamo svoje svetinje u Deronjama

Na svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika župe Deronje, okupio se u mjesnoj crkvi veliki broj vjernika. U samim Deronjama katolici se mogu prebrojati na prste ruku i nogu – nema ih niti 20.

Ipak, za blagdan sv. Josipa bilo ih je na dvije mise – slovačkoj i hrvatskoj – i više od 120.

U najvećem broju, crkvene klupe su ispunili hodočasnici iz Selenče, a onda i iz Bača i okolnih mjesta. Obje svete mise predvodio je i na njima propovijedao **preč. Marian Dej**, župnik iz Selenče i dekan Bačkog dekanata. Na svetoj misi na hrvatskom jeziku koncelebrirao je i mjesni župnik **vlč. Josip Štefković**, a slavlje su svojom nazočnošću uveličali i svećenici pravoslavne crkve, otac **Slavko** i otac **Radovan**. Oni su naši prijatelji i uvijek dragi nam gosti. Propovjednik je okupljene vjernike potaknuo da u svom životu

poput sv. Josipa znaju oslušivati Božji glas i tražiti Božju volju. Naglasio je da su za to potrebni trenuci tišine i sabrnosti. Mnoštvo vjernika pristupilo je i sakramentu svete ispovijedi. Bilo je to jedno pravo hodočašće, obilježeno isključivo pobožnošću. Oko crkve nije bilo niti trgovaca niti glazbe, a ipak su svi odlučili kako će i na godinu doći na proštenje u Deronje kao što je to već i tradicija posljednjih nekoliko godina. Nakon misnog slavlja, bilo je prilike za čašicu razgovora

na ugodnom proljetnom suncu. Tako se upoznajemo i zbližavamo. Ujedno smo mogli opaziti i izvjesne popravke na zgradi crkve. Ovog puta su ugrađeni novi toranjski prozori. Ispred crkve se nalazi jedan porušeni križ. Dogovorili smo se da ga zamijenimo novim. O daljnjim radovima glede popravka crkve se razmišlja u skladu s financijskim mogućnostima. Svi smo se radosni razišli svojim kućama s odlučnom odlukom kako ćemo čuvati svoje svetinje, kao što su:

vjera, ljudska osoba, obitelj ali i naše crkvene zgrade koje vjekovima svjedoče o našoj prisutnosti na ovim prostorima i koje su ujedno i spomenici kulture. /J. Š./

Koncert zbora Collegium Musicum Catholicum u Somboru

U karmelskoj crkvi Sv. Stjepana Kralja u Somboru, zbor Collegium Musicum Catholicum održao je u subotu 30. siječnja koncert klasične i duhovne glazbe. Koncert je održan u organizaciji karmelskog samostana, pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine.

U jednosatnom programu, pored komornog zbora, sudjelovali su **Noémi Tóth**, na flauti, i **Kornelije Vizin** na orguljama, pod dirigentskom palicom **Miroslava Stantića**. Na koncertu su izvedena djela Paskvinia, Galusa, Stenlia, Perosia, Hendla, Lukačića, Jelića i Goreckog. Nazočne je oduševila virtuoznost mlade flautistkinje Noémi Tóth i magičan zvuk orgulja maestra Kornelija Vizina.

Iako uvjeti nisu obećavali, bilo je prilično hladno, Collegium je gotovo prevladao svoje mogućnosti pjevajući vrlo zahtjevne dionice vrhunskih skladatelja uz sjajnu pratnju instrumentalista. Glazbena večer upotpunjena je prigodnim kokte-

lom koji je za izvođače i goste iz Novog Sada upriličio **o. Bernardin Vizmeg**, prior samostana. Tada je dogovoreno da se pod pokroviteljstvom Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine u istom prostoru na proljeće organizira slični koncert. /C. M. C./

Deseto jubilarno hodočašće na Bikovu

Na Čistu srijedu, 17. veljače, po deseti put hodočastilo se pod **Jurićev križ na Bikovu**. Ovaj križ je za 2000. godinu kršćanstva obnovljen na inicijativu **Laze i Marije Brejar**.

Na Čistu srijedu naredne godine po prvi puta hodočastilo je tridesetak vjernika, pretežito prijatelja i susjeda **Marije Brejar**, kćeri **Nestike Skenderovića-Leše**, i **Laze Brejara** koji je odrastao u ataru kraj križa. Hodočašću pretihodi sveta misa, put križa i obred pepeljavanja, kojega je obavio bikovački župnik **preč. Julije Bašić**. Ove godine je nakon molitve pod križem mladi pjesnik **Pero Peić Tukuljac** pročitao svoje dvije pjesme. Običaj je da se nakon hodočašća odlazi na salaš **Grge** i **Gabrijele Tikvicki** gdje se gosti okrijepe suhom pogačom, kokicama, vinom i čajem, a tako je bilo i ove godine. S obzirom na bogat program i tradiciju, za ovogodišnju Čistu srijedu pod **Jurićev križ** je hodočastilo nekoliko stotina vjernika. /M. C./

Proslava blagdana i početka korizme u Irigu

Na Prikazanje Gospodinovo, na Svijećnicu, 2. veljače, proslavljen je Dan posvećenog života, to jest blagdan susreta. A svi smo se susreli na večernjoj misi za obitelj **Varga** i **Katicu Veles**, držeći u rukama blagoslovljene marijanske svijeće.

Sljedećega dana, 3. veljače, proslavljen je u iriškoj župi spomendan sv. Blaža, čije ime nosi župnik ove župe **Blaž Zmaić** te toga dana slavi svoj rođendan i imendan. Proslavljen je svetom misom s dragim uzvanicima, župnikovom rodbinom te braćom i sestrama pravoslavcima i muslimanima. U okviru mise župnik je podijelio blagoslov grla, a nakon toga slavje je nastavljeno na domjenku.

Najsnažnije vrijeme u Crkvi započeli smo Čistom srijedom, Pepelnicom, pepeljnjem naroda Božjega uz uobičajeni program: molitvu, milostinju i post. *Osobito u ovom vremenu pozvani smo živjeti drukčije, i to uz Božju milost ovdje i sada*, istaknuo je župnik u svom obraćanju okupljenima na misi. Istoga se dana župna zajednica oprostila od svojega člana, pokojnog **Jánosa Pappa**, za koga je župnik u Dobrodolu u sljedeću nedjelju prikazao misu.

Župna zajednica u Irigu oprostila se 23. veljače od pokojne **Piroške Škamla**. *Kako bilo, rastanak je kao oštar mač koji pogada duboko u srce. On te pogodi i ne možeš se braniti. Tolike riječi tada su prazne. Samo riječi svetog Pisma i naša vjera u Uskrsloga jedina su utjeha*, naglasio je župnik na sprovodu. Zajednica u Dobrodolu se sljedećeg dana oprostila od pokojnoga **Josipa Sulomara**. *Nije lako umrijeti, no još teže je živjeti, primiti na sebe križ, križ svoga bića, vremena i okolnosti te postati jedno s njime. Treba primiti na sebe križ slabosti, samoće, očaja i grijeha. I patnja i križ umiju majkom, i upravo ta bespomoćnost je poput majke koja ne može zaboraviti svojega djeteta*, istaknuo je župnik okupljenim vjernicima na posljednjem ispraćaju pokojnika.

Na drugu korizmenu nedjelju, posljednjega dana veljače, skupa smo slavili Gospodina na nedjelju Preobraženja, Tabora. U svojoj propovijedi župnik je podcrtao: *Ovo je prilika da izoštrimo pogled, spoznamo odakle dolazimo, gdje stojimo i što tražimo. Malo Ga slušamo, malo molimo. Uspnimo se na brdo da budemo bliži Bogu, danas je dan za to!* Toga dana na župi je bio dan klanjanja.

f. f.

Beograd: Nenad Ješić primio službu Lektora

U nedjelju 14. veljače, svetu misu u kripti katedrale predvodio je beogradski nadbiskup msgr. Stanislav Hočevar koji je tom prilikom apsolvantu KTI-a Nenadu Ješiću podijelio službu Lektora – čitača.

U nadahnutoj propovijedi nadbiskup Hočevar je istaknuo da bit ove službe nije samo u lijepom čitanju Božje riječi, već da tu riječ treba tumačiti, prenositi drugima, a najvažnije je živjeti po njoj. Na kraju mise, katedralni župnik **preč. Aleksandar Ninković** uputio je riječi zahvale ocu nadbiskupu i nazočne vjernike pozvao u dvoranu, na druženje. U župnoj dvorani **Marija Breda Jovanović** je u ime župne zajednice pozdravila nadbiskupa i čestitala Nenadu na dobivanju lektorske službe. Dobivši dozvolu od oca nadbiskupa Nenad je zahvalio svima, posebno naglasivši da bez ljubavi vjernika ove župe sve ovo ne bi imalo smisla. Još jedan radostan događaj upotpunio je ovu svečanost, jer je župljanin ove župe **Đuka Tonči** toga dana proslavio svoj rođendan. /Zv/

Devetnica Gospi Lurdskoj u Pančevu

Kao i prethodnih godina, od 2. do 11. veljače održana je u Pančevu devetnica u čast Gospi Lurdskoj.

Svaki dan molile su dvije grupe, na hrvatskom i mađarskom jeziku. Da je ova pobožnost itekako draga vjernicima ove župe, govori podatak da su usprkos odmakloj dobi i narušenom zdravlju redovito dolazili i tražili duhovnu utjehu na Lurdskom izvoru. Osim uobičajenih nakana i ove su godine vjernici molili za onu braću i sestre, koje je bolest zadržala kod kuće. Također molili su i za one, koje je Gospodin pozvao u očinsku kuću. Posebno su se prisjetili **Jánosa Erósa**, oca prijašnjeg župnika koji je usnuo u Gospodinu, a molio je devetnicu s obje grupe, tijekom 14-godišnjeg boravka na ovoj župi. Na sam dan ukazanja dvojezičnu svetu misu predvodio je novi župni upravitelj **vlač. Tamás Masa**. Za cvijeće i posluženje pobrinuli su se župljani i župljanke ove župe. /Nenad Ješić/

Korizmena duhovna obnova za prezbitere Srijemske biskupije

U privremenoj rezidenciji srijemskoga biskupa mons. Đure Gašparovića, organizirana je 15. ožujka redovita mjesečna duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije, na kojoj su sudjelovali biskup Gašparović i svećenici biskupije. Duhovnu obnovu vodio je Bože Radoš, duhovnik Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu i nadbiskupski povjerenik za trajnu svećeničku izgradnju. Ova korizmena duhovna obnova je održana u svjetlu Svećeničke godine koju je papa Benedikt XVI. proglasio na svetkovinu Presvetog Srca Isusova prošle godine.

Nakon molitve srednjeg časa, nazočne je pozdravio **Berislav Petrović**, župnik u Novom Slankamenu i povjerenik Srijemske biskupije za trajnu duhovnu svećeničku izgradnju. Voditelj Bože Radoš u svom uvodu je pozvao svećenike na pripremu za ovogodišnji Veliki tjedan i Uskrs i prikazao tu „tajnu naše vjere“ koja sažima ključni sadržaj našeg vjerničkog života. U izlaganju je predstavio događaje koji su se zbili neposredno pred Uskrs kao djelo „Božjeg darivanja čovjeku“ i ukazao da ti dani nisu samo „maštanja“ o Isusovoj smrti, nego da razmišljajući o Njegovoj mucu, razmišljamo i o vlastitom životu približavajući tu „tajnu vjere“ nama samima.

U nastavku razmišljanja duhovnik je govorio o „osobama posljednjih dana“ Isusova života i posebno je naglasio je da smo „pozvani gledati i doživjeti prizore Isusova života, njegove osude, križnoga puta, smrtne borbe i umiranja, očima onih najjednostavnijih, koji se usputno pojaviše na križnome putu“, a to su Pilatova žena, Šimun Cirenac, Dobri razbojnik, Satnik i Josip iz Arimateje. Svi ovi likovi posljednjeg dana, govore kako pristupiti Kristu patniku i svatko od njih nam nešto poručuje. Pilatova žena poručuje da prepoznamo u Isusu pravednika i da se ne poistovjećujemo sa svjetinom nego da prepoznamo sami što je pravedno a što nepravdno. Od Šimuna Cirenca učimo da treba prihvatiti križ na momemu putu i u njemu prepoznati Kristov križ. Dobri razbojnik je primjer da nikada nije kasno prepoznati u Kristu Spasitelja. Možda je na križu i u trpljenju to i najlakše. On ga na zemlji nije upoznao, tek kad je bio podignut iznad zemlje priznao je da kao razbojnik trpi po pravdi, a da je Isus nepravdno osuđen. Stranac Satnik izdvaja se od ostalih vojnika i poručuje da treba čitati znakove vremena. Zato je mogao izreći da „Ovaj uistinu bijaše Sin Božji“.

Svi ljudi koji se silom izdvojiše iz kolotečine mase i ustaljenog razmišljanja, pristupiše osobno Isusu što bi mogao biti jedan od puteva prepoznavanja Isusa i dolaska k Njemu, istaknuo je Bože Radoš.

Nakon ispita savjesti i prigode za svetu ispovijed, duhovna obnova je nastavljena pobožnošću u biskupskoj kapelici, molitvom Križnoga puta i homilijom o Josipu iz Arimateje, njegovoj hrabrosti zatražiti od Pilata tijelo Isusovo i spremnosti da ga položi u svoju grobnicu u koju još nitko nije bio pokopan. /**Tomislav Mađarević**/

Izdanja za ožujak

"Teologija tijela za početnike"

Knjigu Christophera Westa objavio Verbum.

"Nova ideologija seksualnosti"

Knjigu Gabriele Kuby objavio Verbum.

„Diktatura relativizma“

Knjigu Roberta de Mattea objavio Verbum.

Sv. Margareta Marija Alacoque i sveta Faustina - Duhovnost i poslanje

Knjiga u izdanju Družbe svećenika Srca Isusova.

"Krunica naših dana"

Nova knjiga fra Petra Lubine objavljena u nakladi splitske Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

Obiteljske molitve i meditacije

Knjigu su priredili Piero Rattin i Gregorio Vivaldelli, a izdao je Verbum.

Apostolski nuncij u BiH nadbiskup D'Errico imenovan apostolskim nuncijem u Crnoj Gori

Papa Benedikt XVI. imenovao je apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini nadbiskupa Alessandra D'Errica, također apostolskim nuncijem u Crnoj Gori, objavio je 17. veljače Tiskovni ured Svete Stolice.

Tako nadbiskup D'Errico od sada obnaša službu apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini i službu nerezidentnog apostolskog nuncija u Crnoj Gori. Nadbiskup D'Errico imenovan je apostolskim nuncijem u BiH 21. studenoga 2005. godine, a prije toga bio je apostolski nuncij u Pakistanu. /Radio Vatikan/

Predstavljena Papina poruka za Svjetski dan molitve za zvanja

Prijateljstvo s Kristom temeljni je čimbenik svakoga svećeničkoga poziva, istaknuo je papa Benedikt XVI. u poruci za 47. svjetski dan molitve za zvanja, koji se slavi 25. travnja, na nedjelju Dobroga Pastira.

U dokumentu objavljenom 16. veljače Papa govori o temi molitvenoga dana „Svjedočenje potiče zvanja“, tvrdeći kako su svećenici pozvani biti „znak proturječja“ u današnjem svijetu.

Plodnost poziva u prvom redu ovisi o besplatnom Božjem djelovanju, ali mu, primijetio je Benedikt XVI., pogoduje kvaliteta i bogatstvo osobnoga i zajedničkoga svjedočenja onih koji su se odazvali Gospodnjem pozivu. Svaka posvećena osoba kada slijedi Isusa, u potpunoj vjernosti evanđelju, postaje „znak proturječja za svijet, čija se logika često nadahnjuje na materijalizmu, egoizmu i individualizmu“. Papa ističe kako je nasljedovanje Krista, poistovjećivanje s Njim, ideal posvećenoga života, svjedočanstvo apsolutnoga prvenstva Boga u životu i povijesti ljudi. Takvo svjedočenje može u drugima pobuditi želju da velikodušno odgovore na Kristov poziv, piše Papa.

U poruci se ističe kako je prijateljstvo s Kristom „temeljni i prepoznatljivi čimbenik svakoga svećeničkog i redovničkoga zvanja“. Ako je svećenik zaista „Božji čovjek“, koji Bogu pripada i pomaže da ga se ljubi, mora biti u njegovoj ljubavi, slušajući njegovu riječ. Stoga je molitva, primijetio je Papa, prvo svjedočanstvo koje potiče zvanja.

Papa ponovno upozorava da se mladi kada vide žalosne i usamljene svećenike ne osjećaju ohrabreni slijediti njihov primjer. Dapače, sumnjaju u budućnost takvoga svećenika. Stoga je važno, istaknuo je Papa, ostvariti zajedništvo života koje očituje ljepotu svećeničkoga poziva. /IKA/

Objavljen Papinski godišnjak za 2010. godinu

Prema podacima Papinskoga godišnjaka za 2010. godinu u svijetu je porastao broj katolika, svećenika i sjemeništarca, naročito u Aziji i u Africi.

Papa je pokazao živo zanimanje za objavljene podatke, prema kojima je opći broj katolika u svijetu u porastu: u 2008. godini zabilježeno je milijardu i 116 milijuna krštenih vjer-

nika, 17 milijuna više nego u 2007. godini. U porastu je broj biskupa za 1,13%, u 2007. bilo je 4946 biskupa a u 2008. godini 5002. Najznakovitiji je porast u Africi, potom u Južnoj i Sjevernoj Americi, dok je porast u Aziji i Europi ispod svjetskoga prosjeka.

Što se pak tiče statističkih podataka o svećenicima, dijecezanskim i redovničkim, statistički podaci odnose se na razdoblje od 2000. do 2008. godine, broj svećenika je u porastu za oko 1%; u 2000. godina bilo je 405.178 svećenika, u 2007. ih je bilo 408.024, a u godini 2008. zabilježeno je 409.166 svećenika. Među pastoralnim djelatnicima koji su na ispomoći biskupima i svećenicima prednjače redovnice sa svećanim zavjetima.

Na globalnoj razini u porastu je broj svećeničkih kandidata, oko 1% u dvogodištu 2007., 2008. godini. U Africi, Aziji i Oceaniji je zabilježen najveći porast, dok je njihov broj u Europi opao za 4,3%. U Americi je gotovo nepromijenjeno stanje. U protekloj godini imenovano je 169 novih biskupa. /IKA/

Irak: nova nasilja nad kršćanima

U iračkom Mosulu u proteklih mjesec dana ubijeno je pet kršćana. Zbog toga vlada strah koji prijete i nadi u budućnost, koja je puna tame i neizvjesnosti.

Irački biskupi i Vijeće kršćanskih vođa u Iraku traže veću zaštitu i brzu intervenciju međunarodne zajednice, istaknuo je u razgovoru za Radio Vatikan biskup Shlemon Warduni, patrijarhalni vikar u Bagdadu. Od međunarodne zajednice, vlasti u zemlji kao i regionalnih vlasti u Mosulu traže zaštitu za kršćane. Činimo sve što možemo kako bismo zaštitili Irak. Spremni smo izvršiti svoje obveze, a za to tražimo svoja prava, istaknuo je biskup Warduni.

Osvrnuvši se na predstojeće izbore, biskup je istaknuo važnost sudjelovanja svih, jer je to pravo i dužnost svakoga građanina, ako se doista želi izgraditi zemlja. Potrebno je izabrati one kojima je prvenstveno stalo do dobra zemlje. Zbog toga tražimo da se ne politizira pitanje kršćana, jer su oni uz sve one koji žele dobro Iraka. Za to smo spremni učiniti sve, te pozvati one koji čine ove napade, da uprave pogled prema nebu, da osjete strahopoštovanje prema Bogu, jer Gospodin ne želi da itko ubija drugoga. Život dolazi od Boga i vraća se Njemu; mi smo stoga za zemlju koja živi u miru i sigurnosti, poručio je biskup Warduni. /IKA/

Korizmeni savjeti za vozače

Hvarsko-bračko-viški biskup Slobodan Štambuk u ovogodišnjoj korizmenoj poruci savjetuje vjernike kako bi se trebali ponašati za upravljačem automobila.

Biskup upozorava vjernike da, uzimajući u ruke upravljač, uzimaju u ruke najveću vrijednost – život. O tome se premalo razmišlja i time se čini grijeh propusta, dodaje biskup. U nastavku ističe da u vožnji jednako smeta onaj koji prebrzo i onaj koji vozi presporo te da bi vjernici vozači trebali biti posebno oprezni na mokroj ili smrznutoj cesti, na cestama u naselju te prilagoditi vožnju uvjetima na putu.

Biskup poručuje vjernicima da na cesti mogu vježbati kreposti poput poniznosti, strpljivosti i razboritosti. „Poštivanje usputnih znakova vrlo je prikladan test naših dobrih i loših sklonosti“, poručuje hvarsko-bračko-viški biskup i po-

ziva vjernike da budu strpljivi u prometu, „posebno ako je pred njima spori vozač ili ako je crta puna te poziva da se ne razbacuju novcem na nove marke automobila, što rezultira razbuktavanjem oholosti“. Također je upozorio vjernike da tijekom vožnje ne koriste mobilne telefone, te da preispitaju svoju savjest i da se zapitaju koliko su grijeha učinili za upravljačem automobila. /IKA/

Susret predsjednika BK jugoistočne Europe

Središnja tema trodnevnog susreta predsjednika biskupskih konferencija jugoistočne Europe, 26. veljače u glavnom gradu Moldavije Kišinjevu, bila je „Prava katolika u društvima u kojima su u manjini; doprinos katolika u ostvarenju zajedničkog društvenog dobra: poteškoće i novi izazovi“.

Susret je predvodio vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, a organizator susreta je Vijeće europskih biskupskih konferencija.

„Tijekom ovog susreta želimo analizirati posebno stanje krajevnih Crkava u onim zemljama u kojima smo manje brojni i to ne samo na način da govorimo o pravima nego i da potvrdimo osobiti doprinos koji katolici mogu i trebaju ostvariti za zajedničko dobro društva u kojem žive“, kazao je kardinal Puljić napominjući da su i danas u zemljama jugoistočne Europe, gdje se događaju brze promjene, vidljivi oskudica i razni oblici totalitarizma u procesu nekontroliranog sekularizma. „Tako su npr. obitelji u našim zemljama primorane suočiti se s novim problemima koji su prije bili malo poznati kao što su: nezaposlenost, iseljništvo, alkoholizam, droga i pobačaj. U tom kontekstu, Katolička Crkva je pozvana zauzimati se za opstanak tradicionalnih vrijednosti u našim narodima te ih iznova naglašavati, snažiti i promicati“, zaključio je kardinal Puljić. /IKA/

Pobačaj je glavni uzrok smrtnosti u Europi

Prema izvještaju „Pobačaj u Europi i Španjolskoj“, koje je Španjolski zavod za obiteljsku politiku 2. ožujka predstavio u Bruxellesu, s 2.863.649 izvršenih i zabilježenih pobačaja u 2008. godini u Europi, pobačaj je glavni uzrok smrtnosti na Starome kontinentu.

U izvješću je istaknuto da bi se demografski pad u 27 država Europske unije sveo na ništicu ako bi se omogućilo da se rode sva začeta djeca. Samo je u dvije države Europske unije zabranjen pobačaj, u Irskoj i na Malti. U 14 država dopušten je u određenim okolnostima, a u jedanaest država je slobodan.

Svake godine u 27 država Europske unije izvrši se više od milijun i 200 tisuća pobačaja. Što je kao da se u razdoblju od tri godine pobiju svi stanovnici Milana, Praga ili Münchena, istaknuto je na predstavljanju a prenosi Radio Vatikan. Engleska, Francuska, Rumunjska i Italija u posljednjih su petnaest godina na prvom mjestu po broju pobačaja. Najveći porast pobačaja u posljednjih deset godina zabilježen je u Španjolskoj i to 115 posto. U zemljama Europske unije svaka peta trudnoća završava pobačajem, a svaki sedmi prekid trudnoće odnosi se na djevojke do dvadeset godina. Pobačaj

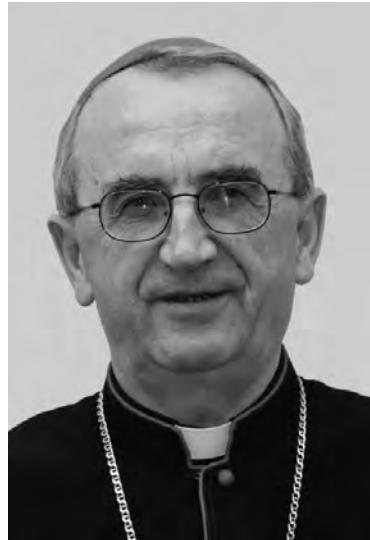
je glavni uzročnik smrtnosti: ispred raka, srčanog udara i prometnih nesreća. U Europskoj uniji ima oko šest i pol milijuna osoba iznad 65 godina više negoli li osoba do 14 godina. Uzimajući u obzir i države izvan Europske unije, svake se godine u Europi izvrši i zabilježi oko 2 milijuna i 863 tisuće pobačaja, više negoli Rim ima stanovnika. /IKA/

Premijerka Kosor u Vatikanu

Predsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor boravila je 13. ožujka u posjetu Svetoj Stolicu.

U tijeku posjeta Vatikanu predsjednica Vlade se susrela s papom Benediktom XVI. te s državnim tajnikom Svete Stolice kardinalom Tarcisio Bertoneom. Također se susrela također s rektorom Papinskoga hrvatskog zavoda svetog Jeronima Jurjom Bogdanom, glavnim tajnikom Biskupske sinode nadbiskupom Nikolom Eterovićem te nadbiskupom Petrom Rajičem, nuncijem u Kuvajtu. /IKA/

Mons. Želimir Puljić novi zadarski nadbiskup

Papa Benedikt XVI. imenovao je za novog zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića, premjestivši ga s biskupskog sjedišta u Dubrovniku.

Apostolski nuncij u Hrvatskoj Mario Roberto Cassari 15. ožujka prenio je odluku Svetoga Oca svećenicima Zadarske nadbiskupije, koji su članovi Stolnog kaptola sv. Stošije i zbora savjetnika nadbiskupije, na susretu održanom u dvorani sjemeništa u Zadru. Vijest je istodobno objavljena i u Dubrovniku. Povodom toga oglasila su se zvona u svim crkvama Zadarske nadbiskupije.

Želimir Puljić rođen je 7. ožujka 1947. u mjestu Kamena pokraj Mostara, župa Blagaj, od oca Ivana i majke Ane rođene Raguz. Završio je Dijecezansku gimnaziju u Dubrovniku, a studij teologije pohađao je u Splitu i Rimu. U Rimu je postigao diplomu licencijata iz pastoralne teologije (Lateransko sveučilište) i doktorat iz psihologije (Papinsko salezijansko sveučilište). Za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. godine u Rimu. Po završetku studija vršio je sljedeće službe u Bogosloviji u Sarajevu: od 1978. do 1980. bio je prefekt; od 1980. do 1985. prefekt studija; od 1985. do 1988. rektor.

Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je dubrovačkim biskupom 7. prosinca 1989. godine. Za biskupa je zaređen u Dubrovniku 14. siječnja 1990. godine, od kada je i preuzeo službu. U HBK obnaša službu predsjednika Vijeća HBK za kulturu i crkvena kulturna dobra i predsjednika Vijeća HBK i BKBIH za hrvatsku inozemnu pastvu. Autor je nekoliko publikacija, dobro govori i piše na talijanskom i njemačkom jeziku, a poznaje i engleski i francuski. /IKA/

Blažena Marija Restituta Helena Kafka

(* 1. svibnja 1894. † 30. ožujka 1943.)

- Kći cipelara ● šesto od sedmero djece ● dugo je mucala ● kućna pomoćnica ● prodavačica u trafici ●
- niskoga rasta i punačka djevojka ● kuharica ● njegovateljica bolesnika ● franjevka protiv volje svojih roditelja ●
- operacijska sestra ● ljubazna s bolesnicima i osobljem ● poduzetna ● hrabra ● odlučno protiv nacizma ●
- prozvali je sestra Resoluta (= odlučna) ● redovnica iz restorana ● odrubljena joj glava ●
- zaštitnica medicinskih sestara ● prodavačica – pokreta otpora ● zaštitnica kućnih pomoćnica

Prodavačica i kućna pomoćnica

Helena Kafka je šesto od sedmero djece cipelara **Antona Kafke** i majke cvjećarke **Marije Stehlik**. Rodila se 1. svibnja 1894. godine u mjestu Husovice (danas gradska četvrt grada Brna). Bilo su joj dvije godine kad su se njezini roditelji trbuhom za kruhom preselili u Beč. U djetinjstvu i mladosti je dugo patila od mucanja. Pučku, građansku i domaćinsku školu je završila u Beču. Izrasla je u punačku djevojku niskoga rasta. Najprije je radila kao služavka po bečkim kućama, a sa 17 godina je postala prodavačica u jednoj trafici, a 1913. godine počinje raditi kao pomoćna njegovateljica bolesnika.

Anestetičarka

Tamo se susrela s redom Franjevke od kršćanske ljubavi. Družba je osnovana 1857. godine u Beču sa zadaćom da njezine članice skrbe za bolesnike i stare. Družba danas ima još 110 sestara. Helena je i sama poželjela stupiti u samostan, pa je 23. listopada 1915. godine potajno stupila u željeni samostan. Roditelji su se protivili toj njezinoj odluci. Dobila je redovničko ime **Marija Restituta**. Bila je kuharica, a kasnije i pomoćna njegovateljica bolesnika u bolnici svoga reda u bečkoj četvrti Lainz. Njena nova životna postaja je bila bolnica u Mödlingu kraj Beča. Asistirala je kirurgu kod operacija i kao sestra anestetičarka. Svi su je voljeli zbog njezine ljubaznosti. Ljubav kojom ju je Bog obdario davala je u prvom redu ljudima, bez obzira je li bolesnik bio kršćanin ili Židov. S jednakom ljubavlju i s velikim predanjem pristupala je bolesnicima bez obzira na njihovo političko opredjeljenje. Puna temperamenta, borbena, u struci najsposobnija uživala je ugled i pred liječnicima i pred bolesnicima. Njezina spretnost i odlučnost priskrbili su joj ime Resoluta – odlučna. Znali su je svi sugrađani. Nakon teškog rada u operacijskoj dvorani znala je u restoranu naručiti dobro jelo i popiti čašu vina.

Zbog križa postala sumnjiva

Kad su 1838. godine nacionalsocijalisti preuzeli vlast u Austriji, sestra Restituta je nastavila svoj posao s nesmanjenom ljubavlju. Ogriješila se o nacističke zakone kad je potajno odvela jedno dijete

na krštenje. Diljem Njemačke i okupiranih zemalja bjesnio je progon svećenika i redovništva. Stotine svećenika je bilo uhićeno, a počinje i progon Židova. Sestra Restituta je i u to vrijeme bila odlučna i hrabra. Znala je pokazati otpor prema nečovječnom režimu. Početkom 1940. godine se ponovno sukobila s vlastima, kad nije htjela provesti naređenje nacista, da iz bolničkih soba novog kirurškog odjela bolnice u Mödlingu izbacij raspela.

Zbog letka osuđena na smrt

Sestra Restituta je bila iskrena protivnica nacističkog režima. Rado je i čitala tekstove koji kritiziraju krvavi režim. Jednom je dobila dva teksta u kojima se osuđuje nacistički režim. Tekstove je dala i objaviti. O tome je govorila sestrama i jednoj pomoćnoj sestri u operacijskoj dvorani. To je iskoristio jedan liječnik odan nacionalsocijalističkoj partiji, koji je tražio priliku, kako da se riješi sestre Restitute. Izdao ju je, a tajna državna policija (Gestapo) ju je već 18. veljače 1942. na Peplenicu uhitila i odvela u tamnicu. Osuđena je na smrt 29. listopada 1942. zbog izdajničkog i neprijateljskog držanja, kao i zbog toga što se pripravljala na veleizdaju. I priprava letaka bio je dovoljno velik prekršaj da netko bude osuđen na smrt.

Radovala se Božjoj utjehi

Svojoj sestri je pisala kako njezin križ izgleda pretežak, a dragi Bog je ipak

obasiplje utjehom, nadom i hrabrošću. 30. ožujka 1943. u 11 sati su joj javili da je došlo vrijeme za izvršenje kazne. Primila je još svete sakramente, a onda glasno obnovila svoje redovničke zavjete. Molila je za obraćenje neprijatelja Božjega kraljevstva. U 18.30 su je povelili iz zatvorske ćelije na gubilište. Ruke su joj bile vezane na leđima. Skroz izgladnjela izgledala je kao kostur. U noći od 29. na 30. ožujak 1942. godine Mariji Restituti je odrubljena glava. Nekoliko godina kasnije su o blaženoj Restituti njezine supatnice iz logora dale ovakvo svjedočanstvo: „Sestra Restituta je zračila ljudskošću, koja je bila od velikog utjecaja na sve logorašice. Ona je svojim životom svima, pa čak i onima koji su zbog nečovječnosti u logoru gotovo izgubili vjeru pružala primjer nepokolebive vjere.“

Smrcu spasila majku

Helena Kafka je jedina redovnica – uz **Edith Stein**, koja je kao državljanka Trećeg Reicha osuđena na smrt. Redovnica **Elisabeth Rivet** je utamničena u koncentracijski logor Ravensbrück. Ta je redovnica na veliki petak 30. ožujka 1945. godine bila spremna položiti svoj život za jednu majku. Istoga je dana ubijena u plinskoj komori. U logorima i u tamnicama je mučeno i ubijeno najviše poljskih redovnica. Sve one, a napose sestra Marija Restituta u svom životu, pa i u tamnici svjedoče za nepodmitljivo držanje i otpor kršćanki iz najjednostavnijih slojeva društva, odlučnost do smrti.

Počinak u masovnoj grobnici

Premda je zajednica Franjevki od kršćanske ljubavi to tražila, njezini posmrtni ostaci nisu predani samostanu, već je zajedno s 2700 anonimnih žrtava nacizma pokopana u 40. polju bečkoga središnjeg groblja. Sestru Mariju Restitutu je 21. lipnja 1998. prilikom svoga apostolskog pohoda Austriji **papa Ivan Pavao II.** godine proglasio blaženom. U bečkoj prvostolnici Sv. Stjepana postoji kapela Sv. Barbare u kojoj je postavljen spomenik blažene Marije Restitute. Spomenik je djelo bečkog umjetnika **Alfreda Hrdlicke**.

Blažena Marija Restituta Helena je zaštitnica ljudi s govornom manom, prodavačica, kućnih pomoćnica, kuharica, njegovateljica bolesnika – medicinskih sestara i anestetičara.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Gledati Isusovim očima i djelovati Isusovim rukama

Piše: o. Ante Stantić

Zagledan u Utjelovljenoga Sina Božjega koji je uvijek Mali, jer se u Utjelovljenju ponizio, Gerard u svojim zapisima očituje da se želi pripremiti za ulazak u „pete stanove Zamka duše“, što je napisala sv. Terezija Avilska, dakle u sfere nadnaravne kontemplacije, kako bi najsavršenije povezo kontemplaciju i djelatnost. Želi biti „mekani vosak“ u koji se utiskuje Utjelovljeni Sin Božji. Kad pak duša uđe u „pete stanove Zamka“, dodaje o. Gerard, tada: „gleda Isusovim očima, djeluje Isusovim rukama“¹. Gerard drži da će, ako primi milost koju opisuje sv. Terezije u „petim odajama Zamka“, najsavršenije i najplodnije biti od koristi bolesnicima i pokornicima, dvjema djelatnostima, kojima se posebno posvećuje u Somboru.

Držim da nisam ni preuzetani ni premion ako, na temelju Gerardovih vlastoručnih zapisa i dometa moga poznavanja karmelske škole duhovnosti, ustvrdim da je o. Gerard, bilo svojim životom, bilo svojim pisanjem, na našem podneblju jedinstven učenik sv. Terezije Avilske i sv. Ivana od Križa. On je mistična duša. Do sada na našem podneblju nitko nije zauzeto živio i sustavno pisao o učenju sv. Terezije Avilske i sv. Ivana od Križa kao o. Gerard Tomo Stantić. Dok piše, on istovremeno očituje kako od te duhovnosti živi. On je njihov učenik, a vremenom im pridružuje i sv. Tereziju od Djeteta Isusa. On živi po mističnom učenju spomenutih učitelja i stoga je dosegnuo stupanj „mističnog života“ o kojem pišu spomenuti učitelji Crkve.

Sve to nije poznato njegovim suvremenicima, ni u samostanu kod subraće. Uz ono što sam već spominjao u brojnim prikazima u *Zvoniku*, Gerard primjerice opisuje svoje iskustvo kod sv. mise: „Dobio sam ljubav svakim udisajem... Tebe samoga želim, Isuse, udisati i izdisati da sav svijet Tvojom ljubavlju napunim“².

Držim da ovaj navod ima svoje nadahnuće i značenje u zapisu sv. Ivana od Križa, u njegovoj knjizi „Živi plamen ljubavi“. U tom svom djelu ovaj učitelj piše: „U sjedinjenju s Bogom, Bog se budi u duši, a učinak u duši je disanje Božje u duši“³.

Kad ovaj Gerardov tekst povežem s mnogim drugima, otkriva nam se originalnost i navlastitost lika ovog čovjeka

našeg podneblja. On je mistična duša i pisac o temama duhovnog života o kojima, u našim krajevima, prije njega nitko nije pisao.

No, kako bismo uočili da je Gerard mistična duša i značenje njega kao pisca o mistici, treba otkriti samu naravu mistike. Po mom dubokom uvjerenju, na temelju proučavanja lika o. Gerarda, slijedom njegovih rukopisa, suvremenici nisu dovoljno upoznali čiji je učenik sluga Božji. On je učenik velikih mistika Crkve, sv. Terezije Avilske, sv. Ivana od Križa i kasnije sv. Male Terezije. On je mistična duša. Sputali su stoga njegov život i lik samo u askezu, jer mistiku nisu držali karizmom. Nisu niti uočili da je Gerard njome obdaren, i da je pisac koji piše o mistici.

Kako bismo oca Gerarda prepoznali i vrednovali, trebamo riješiti problem oko pojma same naravi mistike kojom je Gerard, kao učenik spomenutih učitelja Crkve, zahvaćen. To se vidi i po njegovim vlastoručnim zapisima. Pitanje je dakle: je li mistika karizma ili je treba vrednovati samo parametrima moralne i dogmatske teologije? Specijalista o učenju sv. Ivana od Križa, Federico Ruiz Salvador prigovara teolozima zato što mistiku ne vrednuju kao karizmu. Dok sve druge karizme, piše on, teolozi vrednuju po onome što im je vlastito, specifično, kao i njihov doprinos životu Crkve, ali ne priznaju mistiku kao karizmu. Kao da čine sve kako bi mistike sputali u zajedničko kršćansko i teološko nazivlje i vrednovanje. Kao da postoji prešutna urota teologa protiv mistika, jer o njima pišu tako kao da mistici ne čine ništa više od ostalih kršćana. Stoga, ovaj pisac, dok izražava svoje negodovanje što teolozi ne priznaju mistike za karizmatike, preporučuje da mistike, osobito ako su pisci, treba čitati i vrednovati po njihovim spisima. Takav je pristup važan zbog same naravi Crkve: „Crkva je naime po naravi kontemplativna, mistična, i stoga treba prihvatiti svoje mistične udove kao karizmatike i pripadnike, samom životu i plodnosti Crkve. Ako se tako ne postupi, mistike će samo tolerirati“⁴.

Držim da je u priznavanju mistike kao karizme ili nepriznavanju kao karizme i Gerarda kao mistika, razlog zašto Gerarda nisu prepoznali za života. On sam tvrdi da je obdaren mistikom i

Naš kandidat za sveca

da ga zato ne prepoznaju. Sam zapisuje: „Što je mistično nije razgovitno...“⁵. Dosljedno toj tvrdnji naznačuje da ga zato ne razumiju, jer je obdaren mistikom!

1. Biser mišljenja, 004281.
2. Blago duše, 008295.
3. Živi plamen ljubavi, strofa IV, 2.
4. Federico Ruiz Salvador, Caminos de espíritu. Compendio de teología espiritual, Madrid 1974, str. 462, 463.
5. Razg. s Isusom, 003922.

Upoznajmo glasilo

Vicepostulature Sluge Božjega

“Otac Gerard”

Polovicom 2009. godine, točnije o spomendanu smrti o. Gerarda, 24. lipnja, iz tiska je izišao prvi broj glasila pod nazivom “Otac Gerard”, a o Božiću drugi broj. Svrha je glasila približavanje života i pisanja o. Gerarda, za kojega je u tijeku postupak za proglašenje blaženim, te promicanje štovanja o. Gerarda, sina bačke ravnice, uzorna redovnička i svećenička života.

Urednik glasila je **mr. o. Mato Miloš**, vicepostulator, a tiska se u Subotici na 44 stranice, na hrvatskom i mađarskom jeziku. U sadržajno vrlo bogatom listu čitatelji će se susresti s vrednotama duha o. Gerarda, njegovim likom, duhovnošću i vijestima koje se odnose na tijek postupka koji se vodi u Kongregaciji svetih u Rimu.

U glasilu pišu teolozi, vjernici, laici iz Subotice, Sombora, Đurđina. A za svakoga će biti duhovnoga štiva: za obitelj, djecu, mlade. Svoj prostor imaju likovni umjetnici i pjesnici, potaknuti duhovnošću o. Gerarda Tome Stantića.

Glasilo je doista najbolji put za oživljavanje štovanja o. Gerarda kojega su za života poštivali vjernici i oni koji to nisu bili, a prema svima je bio jednako strpljiv i pun bratske ljubavi.

Kako su pri postupku za proglašenje blaženim i svetim potrebna i čuda, u glasilu se mogu naći i stranice o milostima i čudima zadobivenim po zagovoru. Gerarda, kao i molitve koje treba moliti.

Potražite „Oca Gerarda“ u našim crkvama. /K. Č./

Blagoslovine: Blagoslov uskrsnih jela

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

U našim je krajevima od davnine uvriježen običaj da se za Uskrs blagoslivljaju jela koja vjernici s poštovanjem blaguju u svojim obiteljima i smatraju posebnim vidom sudjelovanja u Kristovom Vazmu. On je doista mnogostruko povezan s blagovanjem. U prvom redu preko euharistije, koju je Isus ustanovio na posljednjoj večeri. Pošto je naime s apostolima blagovao staru Pashu, ustanovio je novu Pashu svoga tijela i krvi pod prilikama kruha i vina i dao im da jedu i piju. To kršćani čine njemu na spomen. Ovo najuzvišenije jelo prelijeva od punine svoga blagoslova na svako jelo koje se blaguje uz molitvu i zahvaljivanje. Tako svaki vjernički obrok dobiva blagoslov euharistijske povezanosti. U tom smislu ovakav vjernički obrok na Uskrs ima poseban značaj, imajući u vidu kako su učenici u Emausu prepoznali Uskrsloga u lomljenju kruha. I vjernici doživljavaju susret s uskrsnim Gospodinom – u euharistiji i u svojim domovima, okupljeni oko blagoslovljene hrane.

Ovaj blagoslov podjeljuje prezbiter ili đakon, a preporuča se brojno sudjelovanje vjernika. Kada se blagoslivlja više vrsta jela, ne uzima se za svako jelo posebna molitva nego se uključuje u jednu blagoslovnu molitvu. No, ipak se mogu u molitvi barem nabrojati one vrste jela koje su kod nas običaj.

Činjenica da je nekada Korizma imala i osobito posno značenje, onda se još više razumije s kolikim se poštivanjem uzimala hrana po završetku posta. Uistinu je to podsjećaj na euharistiju i na dvojicu učenika u Emausu i želja da tom molitvom i Isus dođe u našu kuću blagovati da bi ga blagujući prepoznali u lomljenju kruha.

Kod nas se uskrsna jela blaguju kao rani doručak u zoru. Postoji običaj – čak i u našim krajevima – da se uskrsna jela blaguju već po završetku uskrsnoga Bđenja. Obred je svečan. U većem dijelu svijeta blagoslov se dijeli na ranoj uskrsnoj misi, a u našim krajevima na Veliku subotu poslijepodne. Sjetimo se da su naši pređi bili mahom salašari i da im je crkva u uskrsnom jutru bila predaleko. Stoga je blagoslov jela – kada je nastao – bio već nakon uskrsnoga bđenja, jer je do obnove li-

turgije Velikoga tjedna bđenje bilo u subotu prije podne.

Nakon što se vjernici okupe u crkvi, svećenik (ili đakon) pozdravlja sabranu zajednicu. U svom pozdravu podsjeća ih da je Uskrs blagdan obnove čovjeka i svijeta. Kristovom smrću i uskrsnućem otkupljen je cijeli svemir. Počelo je sveto proljeće. Zato nam od sada valja živjeti novim životom. Od sada nas svaki obrok podsjeća i poziva na gozbu tijela i krvi Kristove, na ljubav koju je Isus pokazao na posljednjoj večeri i lomljenju kruha kojim se očitovao učenicima. Važno je podsjetiti da je „sveto“ blagovanje uskrsnih jela tek onda potpuno ako smo spremni sudjelovati u otajstvu Pomirenja i Euharistije s Kristom uskrsnim na novi život. Blagovanje hrane oko obiteljskog stola biva trajnim znakom uskrslog Gospodina. Nakon pozdrava slijedi čitanje Božje riječi gdje se upravo iz evanđelja čita ili izvještaj o posljednjoj večeri ili izvještaj o susretu s učenicima u Emausu. Preporučena je kratka homilija. Nakon toga slijedi molitva vjernika koja nas potiče na zahvalu i na darežljivost. Uskrsna jela su znak prepoznavanja i čovjeka, osobito onoga u potrebi. Obitelj je okupljena oko stola u ljubavi i ne zaboravlja siromahe. Slijedi blagoslovna molitva, te škropljenje blagoslovljenom vodom i kađenje tamjanom. Zanimljivo je istaknuti da je to jedini dan kada se hrana blagoslivlja i kađenjem. U tome se otkriva namjera Crkve da slavljenje Uskrsa na svim razinama bude uzdignuto na najviši stupanj doživljaja. Kao i uvijek, zajednica se otpušta blagoslovom.

Ono što je kod ovoga obreda jedna rizična situacija jest činjenica da mnogi naši vjernici u toj blagoslovini vide „bit“ Uskrsa. Susreću se osobe koje čak i na Uskrs neće biti na misi, ali im je važan ovaj blagoslov hrane.

Treba paziti da se ni ne susreću, a kamoli dodiruju blagoslovina i magija. Nije na odmet često spominjati ovu opasnost jer svi pastoralni radnici primjećuju da neke vjernike vide samo na ovom obredu. Nikada blagoslovinama ne pripisujemo magijsku moć nego samo Božji blagoslov na naš život, zdravlje i zajedništvo.

28. 03. 2010.

Cvjetnica

Iz 50,4-7

Ps 22

Fil 2,6-11

Lk 22,14-23,56

Blagoslovljen Kralj, Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Na nebu mir! Slava na visinama!

4. 04. 2010.

Uskrs

Dj 10,34a. 37-43

Ps 118

Kol 3,1-4 ili 1 Kor 5,6b-8

Iv 20,1-9 ili Lk 24,13-35

Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše.

11. 04. 2010.

2. uskrsna nedjelja

Dj 5,12-16

Ps 118

Otk 1,9-11a. 12-13. 17-19

Iv 20,19-31

Mir vama! To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina.

18. 04. 2010.

3. uskrsna nedjelja

Dj 5,27-32. 40b-41

Ps 30

Otk 5,11-14

Iv 21,1-19

Upita Isus Šimuna Petra: Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi? Odgovori mu: Da, Gospodine, ti znaš da te volim.

Kalvarija – mjesto Isusove muke

Piše: *Stjepan Beretić*

♦ Križni put su počeli promicati križari, a od 14. stoljeća posebno gorljivo franjevci ♦ U srednjem vijeku grade se kalvarije na Zapadu ♦ Papa Pavao VI. uveo običaj da u glasovitom rimskom Colosseumu na Veliki petak navečer sam papa predvodi križni put s mnoštvom kardinala ♦ Svaki je katolički grad i selo u Subotičkoj biskupiji imalo svoju kalvariju ♦ Najposjećenija i najživlja kalvarija u Subotičkoj biskupiji je u Subotici ♦ Obnavljaju se kalvarije ♦

Tko je prvi molio križni put?

Postaje u Jeruzalemu označene kamenim pločama ili kapelama. U srednjem vijeku gradi se Isusov križni put. Nastojalo se da kalvarija bude na brijegu, da što više sliči Isusovom križnom putu.

U korizmeno vrijeme, a posebno u Velikom tjednu vjernici rado obavljaju pobožnost križnoga puta. Ta pobožnost prati Isusovu muku od njegove osude do smrti i pokopa. Postaje onog prvog Isusovoga križnog puta u Jeruzalemu su raspoređene od Pilatove sudnice do Golgote, gdje je Isus razapet, pokopan i uskrsnuo. Priča se, da je Blažena Gospa poslije Isusovog uskrsnuća redovito prolazila putem kojim je njezin Sin nosio križ. Vremenom su te postaje u Jeruzalemu označene kamenim pločama ili kapelama. Kroz povijest su izvornim postajama pridodane i postaje koje se ne spominju u evanđeljima, kao susret s Veronikom. Križni put su počeli promicati križari, a od 14. stoljeća posebno gorljivo franjevci. Oni su tim jeruzalemskim križnim putem vodili hodočasnike. Kako je među vjernicima bila žarka želja da i sami hodočaste u Jeruzalem, pa da tamo prođu Isusovim križnim putem, rodila se ideja da se i izvan Jeruzalema omogući vjernicima pobožnost križnoga puta. Velika pasionska duhovnost iz srednjeg vijeka urodila je gradnjom Isusova križnoga puta na Zapadu. Takvo se mjesto prozvalo kalvarija. Nastojalo se da kalvarija bude na brijegu, da što više sliči Isusovom križnom putu. U njemačkim krajevima je križni put imao 7 postaja (prema broju molitvenih ura u časoslovu). Krajem 16. stoljeća križni put ima 12 postaja, a od polovice 18. stoljeća križni put ima 14 postaja. U najnovije vrijeme postoji i 15. postaja, kod koje se razmišlja o Isusovu uskrsnuću. U 17. stoljeću su se u poljskim, i češkim krajevima gradili križni putovi s po 30 postaja. Franjevci, veliki promicatelji pobožnosti križnoga puta, su kod Svete stolice izmolili poseban oprost za tu pobožnost. Na križnom putu se redovito i propovijedalo kod 12. postaje.

Rimski križni put

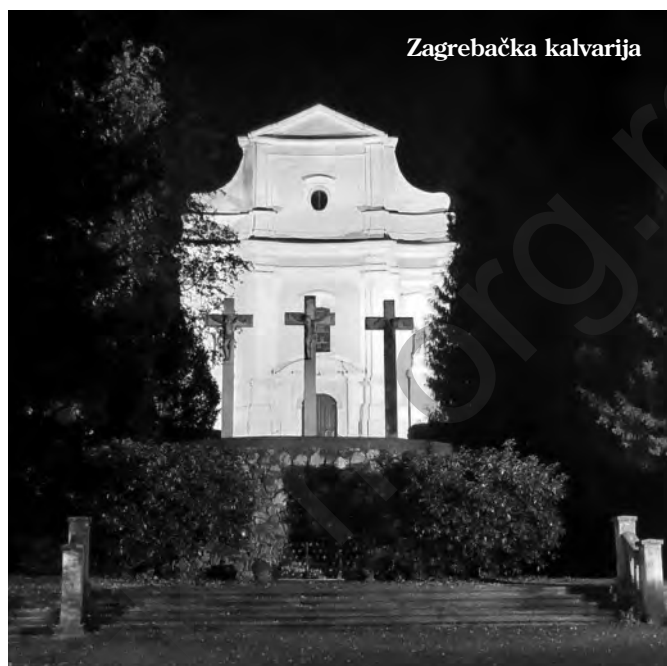
Za vrijeme pontifikata blage uspomene pape Pavla VI. (1963.-1978.) uveden je običaj da u glasovitom rimskom Colosseumu na Veliki petak navečer sam papa predvodi križni put s mnoštvom kardinala, biskupa, redovnika i još većim mnoštvom hodočasnika iz cijeloga svijeta. Za taj križni put vlada veliko zanimanje diljem svekolikog svijeta. Mnoge televizije, pa tako i mađarska i hrvatska, omogućuju svojim gledateljima izravni prijenos tog križnog puta.

Bačke kalvarije

Riječ kalvarija je latinski izraz za aramejsku riječ Golgota. Mjesto gdje je Isus raspet se latinski zove *calvariae locus – mjesto lubanje*. Isusova kalvarija označava njegovu muku koju je proživio noseći križ na brdo Golgota – na Kalvariju. Kad se kaže da netko prolazi svoju kalvariju, misli se na ljudsku životnu patnju. Za velika stradanja pojedinca ili društva se kaže Golgota.

Svaki je katolički grad i selo u Subotičkoj biskupiji imalo svoju kalvariju. U našim su se krajevima početka kalvarije gradile na prirodnom ili umjetnom brežuljku. Gdje nije bilo uzvišica, izgrađena je kapela, a iznad kapele postaja s križevima. Postaje su bile označene drvenim križevima i kapelom ili crkvom na najvišem mjestu uzvišice. U Lemešu, Baču i Srbobranu je kalvarija podignuta na prirodnoj uzvišici. Posebno se lijepo održava i posjećuje srbobranska kalvarija iz 1878. godine.

Grad Zagreb se ponosi svojom kalvarijom pred crkvom svetoga Franje Ksaverskoga. Grad Baja ima na području župe svetoga Antuna na brijegu, nedaleko od gradske bolnice lijepu kalvariju s velikom kapelom Sedam žalosti Blažene Djevice Marije. Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje u Mariji Bistrici se ponosi veličanstvenom kalvarijom. Nekadašnji su Bačvani rado hodočastili Majci Božjoj na Jud (Máriagyúd), gdje je također izgrađena lijepa kalvarija.

Zagrebačka kalvarija

Subotička kalvarija

Ove godine navršilo 130 godina od izgradnje današnje subotičke kalvarije.

Prošlo je 146 godina od kada je srušena kalvarija na mjestu današnjeg željezničkog kolodvora i 252 godine od prve subotičke kalvarije.

Najposjećenija i najživlja kalvarija u Subotičkoj biskupiji je, bez sumnje ona u Subotici. Tamo se na četvrtu korizmenu nedjelju okupljaju djeca, na petu korizmenu nedjelju djevojke i mladići, te na Cvjetnicu i na Veliki petak svi vjernici. Na Veliki petak je kalvarija lijepo posjećena, ali ne kao na uskrsno jutro. Na Uskrs oko 5 sati je kalvarija otvorena, a posjećuje je mnoštvo vjernika, koji poslije pohoda kalvariji odlaze na ranu misu u obližnju crkvu Isusova Uskrsnuća. Prije dvadesetak godina je u katedrali još bila prva uskrsna sveta misa u 5 sati. Tada su vjernici u zoru pohodili kalvariju, a s kalvarije su dolazili na ranu misu u katedralu. Sedamdestih godina je to mnoštvo još ispunjalo čitavu katedralu.

Prva subotička kalvarija se nalazila na trgu pred današnjom franjevačkom crkvom, a podigli su je prije dva i pol stoljeća, 1758. godine izvjesni **Fútó** i **Pál Oskolás**.

Kako se grad širio, 1817. godine se ukazala potreba za novom, većom i ljepšom kalvarijom. Njezin graditelj je bio **Matija plemeniti Vojnić od Bajše**, a dao ju je podići na prostoru današnjeg subotičkog željezničkog kolodvora. Kalvarija se završavala na najvišem mjestu u gradu – na mjestu današnje subotičke pošte broj 2. Kalvarija je blagoslovljena 17. studenog 1817. godine. Osnivač je održavanje kalvarije povjerio gradu. Vjernici su gorljivo pohađali svoju kalvariju posebno u Velikom tjednu. Ta je kalvarija zbog gradnje pruge i željezničkog kolodvora trebala biti izmještena.

Za novu kalvariju je određeno današnje mjesto u blizini „somborske kapije”. Povijest je zabilježila kako su vjernici, unatoč pravoj provali oblaka, 31. ožujka 1864. godine, što na golim rukama, što na zaprežnim kolima, prenosili opeku i materijal od srušene kalvarije na gradilište nove. Dugo su Subotičani odlazili na novu – neizgrađenu kalvariju, koja je imala samo simbolički označene postaje, sve do 1877. godine kad su obitelj **Mukić** i **Malagurski** podigle kapelu Žalosne Gospe. Te je godine počelo prikupljanje darova za gradnju današnje kalvarije, koja je blagoslovljena 3. veljače 1880. godine. Tako se ove godine navršilo 130 godina od izgradnje današnje subotičke kalvarije. Prošlo je 146 godina od kada je srušena kalvarija na mjestu današnjeg željezničkog kolodvora i 252 godine od prve subotičke kalvarije.

Kalvarija u Baču

Na najvišem mjestu u gradu Baču, na brežuljku pokraj gradskih vrata zvanih Šiljak podignuta je 1839. kalvarija. Poslije Drugog svjetskog rata je posve zanemarena i zapuštena, a obnovljena je krajem prošlog stoljeća.

Naš najstariji grad Bač se ponosi nedavno obnovljenom kalvarijom. Tu je kalvariju 1839. godine dao podići kalačko-bački nadbiskup **Péter Klobusicky** na najvišem mjestu u gradu Baču, na brežuljku pokraj gradskih vrata zvanih Šiljak. Isti je nadbiskup dao podići i kapelu površine 3x2 metra. U

kapelu je bački župnik **Valentin Polareczky** darovao oltarnu sliku Raspetoga Krista. Kalvarija je blagoslovljena 1840. godine. Tada su nad kapelom bila tri drvena križa, a 1861. godine su vjernici bačke župe nabavili tri kamena križa, koje je izradio somborski kamenorezac **Josef Karpf**. U kapelu je 1863. go-

dine postavljena slika trnovom krunom okrunjenog Spasitelja. Kapela je zajedno s kalvarijom bila puno puta obnavljana. Poslije Drugog svjetskog rata je posve zanemarena i zapuštena, da bi osamdesetih godina dvadesetog stoljeća od lijepe kalvarije ostala gotovo ruševina. Devedesetih godina istoga stoljeća, za vrijeme župnika **Miroslava Orčića**, kalvarija je obnovljena zahvaljujući bačkoj gradskoj samoupravi, pa bački katolici svake korizmene nedjelje tamo mole križni put.

Somborska kalvarija

Nijemi svjedok nekadašnje duge somborske kalvarije su dva drvoređa koji i danas krase stazu duž koje su se nalazile kapelice – postaje križnoga puta. Nova gradska kalvarija je u Somboru podignuta 1924. godine pokraj Velikog katoličkog groblja, a posvećena je svetome Križu.

Plemeniti građanin Sombora **Matija Mandić** je 1725. godine na groblju u Somboru podigao od čvrstog materijala malenu kapelu svetoga Križa. Nije zabilježeno jesu li pred tom kapelom bile postaje križnoga puta, ali je poznato da je iz

župne crkve svake godine na blagdan Našašća svetoga Križa (3. svibnja) polazila procesija do te kapele.

Gradjanin Sombora **István Nagy** je 7. travnja 1764. godine ponudio gradu da o svom trošku podigne kalvariju. Nadbiskup je odobrio podizanje kalvarije, pod uvjetom da se grad primi obveze održavanja objekta. Kako se gradsko poglavarstvo toga nije prihvatilo, sam darovatelj je odlučio da će do kraja svoga života održavati kalvariju. Na veliki utorak, 14. travnja 1767. godine, dovršena je kalvarija i kapela. Istoga ju je dana blagoslovio dekan **Antun Bajalić**, čatalinski župnik (selo Csátalja sjeverno od Sombora u Mađarskoj). Dekanu su na svečanoj svetoj misi asistirali o. **Tadej Hegedús** i o. **Joakim Gazsi**. Svećenstvo je s narodom za tu zgodu u svečanoj procesiji krenulo iz župne crkve do nove kalvarije. Ta se somborska kalvarija prostirala duž Bezdanskog puta od današnje Batinske ulice 48 (ugao Monoštorske i Batinske ulice) do Bezdanskog puta 76, gdje se na mjestu nekadašnje kapele danas nalazi ruševina stolarskog poduzeća „Sloga”. Da je kapela na kalvariji bila posvećena Trpećem Spasitelju, svjedoči „Schematismus cleri archi-dioecesis Colocensis et Bacsienensis 1870” na 40. stranici. Prvi svećani križni put na novu kalvariju je na Veliki petak 17. travnja 1767. godine vodio **fra Nikola Đurčević**.

Nijemi svjedok nekadašnje duge somborske kalvarije su dva drvorenda koji i danas krase stazu duž koje su se nalazile kapelice – postaje križnoga puta. Drvored prestaje upravo kod kućnog broja 76, gdje se i završavao niz postaja lijepom, baroknom kapelom. Kapela je prema svjedočanstvu kalačkog Schematisma iz 1942. godine još postojala. Nova gradska kalvarija je u Somboru podignuta 1924. godine pokraj Velikog katoličkog groblja, a posvećena je svetome Križu. Na ravnom krovu crkve se nalazila 12. postaja križnoga puta s tri velika križa i kipovima Blažene Gospe, svetoga Ivana i Marije Magdalene. Pod teretom tih betonskih kipova popustio je krov crkve, pa su kipovi skinuti i postavljeni na platou ispred crkve. Tada je crkva dobila današnji bakarni krov. No kako je zbog prevelikog tereta kipova počela prokišnavati i kripta

crkve, kipovi su konačno uklonjeni, da bi pred crkvom bila podignuta nova 12. postaja. Poslije Drugog svjetskog rata Somborci nisu organizirano obavljali križni put na svojoj kalvariji. Kalvarijska crkva je 1960. godine postala župnom crkvom župe svetoga Križa. Nekadašnje postaje križnoga puta su zamijenjene novima. Tamo se već dugi niz godina svake korizmene srijede okupljaju somborski vjernici na križni put.

Lemeška kalvarija (Svetozar Miletić)

Gradnja lemeške kalvarije je teško išla a trajala je od 1924. do 1928. godine, na brijegu pokraj crkve od podnožja brijega nizale su se postaje križnoga puta, bile su djelo slovenskih umjetnika, a kako su bile od mekog drveta vremenom su propale.

Za vrijeme Kraljevine SHS i lemeškog župnika Bolte Agatića (* 28. prosinca 1872. u Fancagi Baji /Bajaszent-istván/ + 31. kolovoza 1945. u Baji) bački katolici nisu mogli hodočastiti na Jud (Máriagyúd), pa je zato u Lemešu na brijegu pokraj crkve na mjestu stare kapele podignuto svetište Blažene Djevice Marije Posrednice milosti, da bi Bačvani tamo hodočastili. Od podnožja brijega nizale su se postaje križnoga puta. Postaje su bile djelo slovenskih umjetnika, a kako su bile od mekog drveta vremenom su propale. Do danas su ostale samo dvije postaje. Na krovu kapele se nalazi 12. postaja, a u kapeli 14. Gradnja lemeške kalvarije je teško

išla a trajala je od 1924. do 1928. godine, kad je biskup **Lajčo Budanović** blagoslovio kapelicu. Od 1999. godine Lemešani osim svoga velikog proštenja na Malu Gospu, prve subote u kolovozu slave malo proštenje u kapeli. Obnovljene su postaje križnoga puta, pa vjernici na Veliki četvrtak i Veliki petak dolaze na kalvariju i mole križni put. U korizmeno se vrijeme križni put moli na kalvariji, a u slučaju lošeg vremena, obavlja se u župnoj crkvi.

Kalvarija u Szentamásu

Razgovor s Apostolskim nuncijem u R. Srbiji, mons. Orlandom Antoninijem

Katolička crkva u Srbiji je „živa“ i ima budućnost

Razgovarao: mr. Mirko Štefković

Mons. Orlando Antonini, rođio se 15. 10. 1944. u Italiji u mjestu nedaleko od L'Aquille, talijanskog grada uništenog u razornom potresu 6. travnja 2009. godine. Nakon svećeničkoga ređenja 1968., osam godina proveo je u pastoralu kao župnik, a već oko 33 godine u diplomatskoj je službi Svete Stolice, od kojih je prve tri i pol proveo u Papinskoj crkvenoj akademiji u Rimu, gdje se pripremaju crkvene diplomate. Radio je potom tijekom 19 godina kao tajnik odnosno savjetnik u nuncijaturama u Bangladešu, Madagaskaru, Siriji, Chileu, Nizozemskoj, Francuskoj te u Vatikanu, a 10 godina vrši službu nuncija, od kojih je 6 proveo u Africi, u Zambiji i Malaviju, i 4 u Latinskoj Americi, u Paragvaju. Od rujna prošle godine nalazi se u Beogradu na službi.

Zv.: Prošlo je gotovo 30 godina kako ste u diplomatskoj službi Svete Stolice. Koja je uloga diplomacije za opću, a koja za lokalne Crkve?

□ Apostolski nuncij je ambasador sa svim učincima, koji za razliku od ostalih zastupa i promovira duhovne interese. On ustvari obnaša dvostruku ulogu: zastupa Papu, Svetu Stolicu, s jedne strane pri određenoj Državi, po odredbama međunarodnog prava – u ovom slučaju se radi o bilateralnoj diplomaciji – a s druge strane pri lokalnoj Crkvi, po odredbama kanonskoga prava. Kada se radi o zastupanju Države, nuncij treba promovirati i poticati odnose između Apostolske Stolice i javnih vlasti dotične Države, te njegovati pitanja odnosa između lokalne Katoličke crkve i Države. Paralelno, kada je riječ o zastupanju pri lokalnoj Crkvi, nuncij treba činiti sve kako bi povezanost između Apostolske Stolice i Katoličke crkve koja je na tom području bila što čvršća i učinkovitija. Uloga je nuncija pri tome informirati Apostolsku Stolicu o uvjetima u kojima se nalazi dotična lokalna Crkva, te propovijedati i svjedočiti Kristovo evanđelje, prenoseci Papine smjernice i upute, pomažući biskupima koliko djelima, toliko savjetom i primjerom. Skupa s njima njegova je dužnost štiti pred vlastima

sve ono što se tiče duhovnoga poslanja i uopće života katoličkih zajednica, osobito u politički, religijski i kulturno za katolike teškim situacijama. U imenovanjima biskupa on Svetoj Stolici, nakon odgovarajućeg povjerljivog informativnog postupka određenog kanonskim pravom, predlaže imena prikladnih kandidata. Ukratko, nuncij je sredstvo komunikacije između opće i mjesne Crkve. To sredstvo po sebi, teološki gledano nije nužno, no nije lako nadomjestivo. Nuncij također treba poticati kontakte i dobre ekumenske odnose, ovdje osobito s većinskom Srpskom pravoslavnom crkvom. Postoje također apostolski nunciji pri organizacijama i međunarodnim tijelima kao ONU – u tom slučaju radi se o multilateralnoj diplomaciji – a zadaća im je surađivati na rješavanju velikih problema koji se odnose na mir, ljudska prava, život, siromaštvo i razvoj, društvenu pravednost, demografiju, ekologiju, globalizaciju, etničke konflikte, demokratizaciju.

Kada je pak riječ o Srbiji, ne skrivam nadu da bi se ovdje moglo doživjeti iskustvo Papina posjeta, možda prigodom skupa svih kršćana za 1700. obljetnicu Milanskog edikta u Nišu 2013. godine. Po meni bi to bio jedinstveni i nezaboravni događaj.

Zv.: Među različitim diplomatskim misijama koje ste ispunjavali, koja Vam je ostala u najljepšem sjećanju, a koja je bila najteža?

□ Teško mogu napraviti određenu statistiku u tome. Svaka misija ima svoju posebnost, svoje privlačne strane, bilo da sam je vršio u Aziji, Africi, Bliskom Istoku, Latinskoj Americi, Europi ili sada na Balkanu. Uvod u sadašnju misiju u Srbiji moglo bi biti iskustvo koje sam imao u Siriji između 1984. i 1987., gdje sam imao prilike stupiti u kontakt s jednom multikulturnom stvarnošću, usporedivom s ovom na Balkanu. Tamo sam imao prilike upoznati se i surađivati s jedne strane s ortodoksijom i istočnim Katoličkim crkvama, te s druge sa sunitskim islamom i alavitskim i druskim manjinama. Ovo je jako važno za apostolskog nuncija, čiji posao osamdeset posto predstavlja crkveni i religijski karakter, a ne ekonomski i politički kao za druge ambasadore. Također, i iskustvo iz Afrike, iskustvo vrlo žive Crkve koja se jako širi, ostalo mi je u srcu. Kao nunciji nemamo previše problema kad se trebamo suočiti s izazovima koji Crkvi dolaze izvana, kao na primjer vrlo neprijateljska politička vlast, ili takav kulturni, filozofski, ideološki antireligijski sustav. Prave poteškoće nastaju kad iz kojekakvih okolnosti, možda čak i neovisnih od volje pojedinaca, nema jedinstva ili suglasja unutar Crkve, među biskupima, svećenicima, redovnicima, vjernicima – obično se ne događa zbog vjerskih i crkvenih razloga, nego političkih, etničkih, ideoloških – ili kada treba zauzeti jednu poziciju koja će neizbježno biti shvaćena i prihvaćena samo od jedne strane u konfliktu... U takvim slučajevima diplomacija nije drugo nego davanje prostora zdravom razumu, razboritoj smjelosti, hrabrosti rizika. Važno je imati skrb za opće dobro, te da se bezinteresno traži rješenje koje najbolje prijanja uz istinu i ljubav. Važno je voditi brigu o najvišem zakonu, a to je spasenje duša, a ostalo

povjeriti molitvi i Božjoj providnosti. Mogu možda navesti najpoznatije izazove s kojima sam se susreo: uključivanje Crkve u Chile u 1987.-1988. u prelazak iz Pinochetove diktature u demokraciju, te nedavni slučaj u Paragvaju. Tamo je bio jedan biskup koji je htio napustiti svetu službu da se posveti politici – čin koji je za nas bio neprihvatljiv, pri čemu je on političku vlast i politiku pretpostavio svetom redu, pa tako onda i Isusu Kristu, a treba biti obrnuto. On je napustio biskupstvo i svećeništvo, postao je predsjednički kandidat i pobijedio je, te je aktualni predsjednik republike. Možete zamisliti kakve je to odjeke imalo unutar cijele Crkve, gdje su se vjernici podijeliti u dva neumoljiva tabora, jedan za a drugi protiv biskupa-kandidata, a posao nuncija... Kada je pak riječ o Srbiji, ne skrivam nadu da bi se ovdje moglo doživjeti iskustvo Papina posjeta, možda prigodom skupa svih kršćana za 1700. obljetnicu Milanskog edikta u Nišu 2013. godine. Po meni bi to bio jedinstveni i nezaboravni događaj.

Zv.: Prošlo je šest mjeseci od Vašega dolaska u Beograd. Što kažete o situaciji u kojoj se nalazi Katolička crkva ovdje u Srbiji?

□ Dvije stvarnosti su mi odmah privukle pozornost u Srbiji. S jedne strane je pluralnost kultura, koja se očituje na pretežito katoličkom sjeveru, u pravoslavnom centralnom dijelu, i jugu s velikim muslimanskim postotkom: ova raznolikost, koja bi u biti bila bogatstvo, a zbog nesretnih povijesnih okolnosti ovdje nastaju izazovi, problemi, stvaraju se statične podjele između zajednica umjesto integracije. Za katolike tako nastaje problem kako izraziti i živjeti univerzalnu i misionarsku dimenziju svoje vjeroispovijesti, dva bitna elementa identiteta naše Crkve. S druge strane naglašeno je stanje manjine, poput pravog „malog stada“, u kojem su se katolici u Srbiji našli osobito nakon raspada Jugoslavije. Uzevši pak u obzir da je za dugačko vrijeme komunističkog režima katolicima, kao uostalom i pravoslavcima, oduzeta svaka moguća materijalna i logistička struktura, te im je na taj način praktično onemogućen bilo kakav oblik društvenoga zalaganja na korist zajednice, barem u obliku tradicionalnih formi odgoja i zdravlja, rastao je osjećaj kao nekog mrtvila za naše zajednice. To mrtvilo još više je otežano emigracijom, u kojoj Katolička crkva gubi mlade ljudske energije po-

trebne zajednici za njezinu nazočnost u ovim krajevima. Ali naziru se pozitivni znaci: prije tri godine stupio je na snagu zakon o jednakosti vjerskih zajednica, po kome Katolička crkva, iako brojčano manjinska, uživa isto pravno priznanje u odnosu na druge. Država je počela vraćati pojedine nekretnine i izdvajati finansijsku pomoć za neke naše institucije. Upravo prije nekoliko dana naša je Biskupska konferencija, u Ministarstvu vjera, pozitivno završila proces priznavanja pravne osobnosti biskupijama, župama i drugim institucijama za čitavih 198 jedinica. Na horizontu se naziru i druge mogućnosti. Na crkvenoj i ekumenskoj razini, izbor novog patrijarha u osobi episkopa Irineja Niškog, za kojega znamo da je zauzeti podupiratelj jedinstva među kršćanima, pa tako i dobrih odnosa s drugim Crkvama, ne može ne razveseliti također i Katoličku crkvu u Srbiji. Ustvari, uvjeren sam da smijem imati dojam kako je Gospodin u bliskoj budućnosti za nas pripremio jako dobre perspektive, te da Crkva plodonosnije može vršiti svoje pastoralno djelovanje. Do nas je kako ćemo znati prihvatiti ovaj kai-

Po sebi je jasno da su uvjeti u Subotičkoj biskupiji povezani s privilegijem, ali također i odgovornošću i težinom, da nastavi biti liderom katoličanstva u Srbiji. Naravno, bez da se zatvori u svoju razumljivo zadovoljavajuću specifičnost i kulturni identitet, nego nudeći snage, energije kao i personal drugim biskupijama u Zemlji.

ros, od Boga nam darovan pogodan trenutak, i ponovno dati evanđeoski i apostolski poticaj koji od nas očekuju Krist i kršćanski puk.

Zv.: Nedavno ste prvi puta bili u informalnom posjetu Subotičkoj biskupiji. Kakvi su Vaši dojmovi od tog posjeta, imajući u vidu da se radi o najbrojnijoj biskupiji u Srbiji? Što bi naša biskupijska zajednica mogla ili možda trebala ponuditi subraći u drugim biskupijama?

□ Po mom dolasku u Suboticu, zahvaljujući ljubaznom pozivu mons. Pénzesa, posjećujući centar biskupije i njezine odgojne i obrazovne institucije – Ordinarijat, katedralu, malo sjemenište, novu veliku zgradu bogoslovije s internatom, franjevce, Radio Mariju, biskupijsko marijansko svetište – u susretu s biskupom i njegovim suradnicima, sjemeništarcima, studentima Teološko-katehetskog instituta, odmah je u meni nestalo dojmova o Katoličkoj crkvi u Srbiji kao „malom stada“, a stekao sam drugi dojam, naravno jako ugodan, da se tu radi o Crkvi koja je živa, „normalna“, koja pred sobom ima budućnost, bilo da se radi o svećeničkim zvanjima, bilo da se radi o svećenicima i redovnicima, o dobro formiranom laikatu, zreлом i zauzetom, bilo da se radi o mogućnostima služenju društvu kao vjera koja po ljubavi postaje djelotvorna. Po sebi je jasno da su uvjeti u Subotičkoj biskupiji povezani s privilegijem, ali također i odgovornošću i težinom, da nastavi biti liderom katoličanstva u Srbiji. Naravno, bez da se

zatvori u svoju razumljivo zadovoljavajuću specifičnost i kulturni identitet, nego nudeći snage, energije kao i personal drugim biskupijama u zemlji. Iz lokalne Crkve u Subotici, na posebni način, vjerujem trebaju polaziti inicijative i veća zalaganja kako bi se pomoglo vjernicima drugih biskupija, te se nadišla uvjetovanja o kojima sam maločas govorio, imajući u vidu univerzalnu i misionarsku dimenziju Crkve.

Apostolski nuncij u posjetu Subotici

Apostolski nuncij u Beogradu, mons. Orlando Antonini, u subotu 27. ožujka prvi je puta pohodio Subotičku biskupiju. Tom prilikom posjetio je Ordinarijat, bogosloviju i pastoralni centar Augustinianum, sjemenište Paulinum, subotičke franjevce, Caritas subotičke biskupije, te Radio Mariju.

Po dolasku u Suboticu, apostolskog nuncija je dočekaio biskup **mosn. Ivan Péntes** sa suradnicima, te se s nuncijem zadržao u razgovoru o stanju u kojem se nalazi cjelokupna biskupija. Dok je s jedne strane biskup izrazio zabrinutost zbog teškog materijalnog stanja u kojem se Crkva nalazi, nuncij je pak sa svoje strane obećao potporu u rješavanju pitanja statusa Crkve u državi, te pomoć u iznalaženju načina koji će pomoći postizanju stupnja materijalne samodostatnosti Crkve za njezino redovito pastoralno djelovanje.

Nuncij je potom u pratnji biskupa obišao prostorije novoizgrađene bogoslovije i pastoralnoga centra *Augustinianum*, te se ondje susreo sa studentima mađarskog ogranka Teološko-katehetskog instituta, koji su tada imali svoja predavanja. U obraćanju studentima nuncij je izrazio svoje iznenađenje njihovim velikim brojem, te im poručio da se svojim studijem učvrste

Zv.: Nadamo se da ćemo imati još prilika razgovarati s Vama. Koju biste poruku ovaj prvi puta željeli uputiti našim čitateljima?

□ Poruku čitateljima? Pa, jedna stvar koja mi je osobito na srcu, baš zato što sam zastupnik Pape, koji je „načelo i temelj jedinstva Crkve“, je jedinstvo, i otkako sam u Srbiji sve sam više uvjeren u to. Znamo da je posljednja Isusova molitva upućena Ocu na posljednjoj večeri upravo bila ta za jedinstvo nas učenika, svih učenika, također i onih koji će doći kasnije: „Ne molim samo za ove, nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao“ (Iv 17,20-21). Ako se već ta Isusova molitva treba ostvarivati, vjerujem da joj nemamo pravo postavljati nikakve zapreke. Radije trebamo učiniti naš dio jer, ako je istina da će jedinstvo biti Božji dar i plod Duha Svetoga – treba se dakle za nju moliti, kako je to Isus činio – također je istina da Bog očekuje naš dio, jer nas je stvorio slobodne i želi da odgovorimo na njegove planove. Što to konkretno znači? To znači da svakog brata, osobito kršćane, bez obzira kojem narodu pripadao, gledamo kao kandidata za to jedinstvo za koje je Isus molio. Mislim da trebamo početi određenim naporom kako bismo nadvladali određene predrasude i zaboravili prošlost. Neće moći drukčije biti jedinstva, nego na temelju oprostjenja, iskrenog i bezuvjetnog oprostjenja. Samo ako budemo ujedinjeni „svijet će povjerovati“, u suprotnom sve više ćemo biti pasivnim svjedocima Božjega nestanka iz našeg društva.

u vjeri, kako bi mogli odgovoriti izazovima vremena. Potom je posjetio sjemeništare i njihove poglavare. Nakon rektorova pozdrava i kratkog programa sjemeništara, nuncij se u svom obraćanju njima prisjetio svojih sjemeništarskih dana, te poručio sjemeništarcima da najbolje iskoriste vrijeme koje im je na raspolaganju, kako bi jednog dana mogli bolje odgovoriti pozivu koji im Gospodin upućuje.

Nakon ručka u Domu biskupije, nuncij je pogledao katedralu, te ondje čak i zasvirao na orguljama. Potom je posjetio subotičke franjevce, izražavajući tako svoj interes za redovnički život na području naše biskupije. Posjet u prostorijama Caritasa bio je kratak, ali vrlo sadržajan. Direktor Caritasa Subotičke biskupije, **preč. István Dobai**, skupa sa suradnicima, predstavio je nunciju u kratkim crtama djelovanje našeg Caritasa. Nuncij je pak izrazio svoje zanimanje za mogućnost otvaranja novih djelokruga rada Caritasa, osobito na brizi za osobe koje su predmet trgovine ljudima.

Na kraju, nuncij je posjetio Radio Mariju, te se ondje obratio slušateljima i svim vjernicima naše biskupije. Najprije je zahvalio biskupu domaćinu na pozivu i gostoprimstvu, te svim vjernicima udije-

lio apostolski blagoslov, uz želju da se susretne s našim vjernicima i na svečaniji način. Svoj posjet nuncij je okončao posjetom marijanskom prošteništu „Bunarić“ kraj Subotice.

Mirko Štefković

U Srbiji više od milijun ovisnika o kocki

Smiju li se kršćani kockati?

Piše: mr. Andrija Anišić

„Milijuni ogrezli u kocki“ – naslov je članka objavljenog u „Blicu“ od 7. ožujka ove godine, koji me je potaknuo da u ovom moralnom kutku pišem o problemu kocke. U navedenom članku saznajemo da čak tri i pol milijuna građana naše zemlje igra neku vrstu igara na sreću a statistički podaci pokazuju da čak svaka peta osoba koja pokazuje zanimanje za neku od tih igara vremenom postane i „patološki kockar“. Navedeni članak ističe da na podložnost kocki utječe nekoliko momenata. Na prvom mjestu se stavlja „traženje uzbuđenja“ za kojim mladi idu sudjelovanjem u različitim oblicima kockanja. „Impulzivnost“ kod ovisnika u kocki je glavni razlog zašto nastavljaju kockati se usprkos gubicima. I narcizam kao crta osobnosti može utjecati na kockare. Nadalje, i stav obitelji prema novcu može biti razlogom da se netko počne kockati – bilo da se precjenjuje vrijednost novca ili pak da se prema novcu ima sasvim nehajan stav. Spominje se da kod „velikih kockara“, koji igraju na veliko, to može biti i nasljedna osobina. Napokon se navodi i sociološko objašnjenje u kojem se ističe da se kockar u kockarnici osjeća „kod kuće“. To je „njegov svijet“ a vanjski problemi koji ga pritišću kao što je novčani dug ili oskudica kao i „osuda okolice“ djeluju na kockara kao „duplo pojačanje“ da ustraje u kocki i pored gubitaka. U članku se navode i tri faze kockanja. Prva faza je „pobjednička“. U toj fazi početni dobici stimuliraju kockara da nastavi s igrom vjerujući u daljnju naklonost „gospođe sreće“. Druga faza je „gubitnička“. U toj fazi kockar nastavlja igru u nadi povratka izgubljenog. Treća faza je „faza očaja“ u kojoj sve više dolazi do izražaja ovisnost o kocki koja nagomilava probleme, povećava dugove a često i završava razaranjem obitelji.

U spomenutom članku saznajemo i podatak da je Srbija druga u Europi po broju kladionica. Dok ih je 2001. godine bilo registrirano 600, sada je taj broj preko 1600.

Kocki, klađenju i igrama na sreću, svakako treba pribrojiti sve raširenije televizijske „nagradne igre“ u kojima svatko može sudjelovati pozivom na određeni broj uz uvjet da dade točan odgovor. Dok novčani ulog raste a voditeljica sve više poziva na uključanje, dotle oni koji pozivaju mogu čuti govorni automat koji kaže na pr.: „registrirali smo Vaš poziv, ali linija je zauzeta. Svakako pokušajte još jednom, nemojte dopustiti da dobitak

koji Vam je na dohvat ruke, uzme netko drugi“. Naravno sve se to „plaća“, što se vidi u prvom telefonskom računu bilo u fiksnoj bilo u mobilnoj telefoniji.

Pokušat ću izložiti stav Crkve o toj vrlo drevnoj i raširenoj pojavi kako kod nas tako i u svijetu. Katekizam Katoličke Crkve je jasan i nedvojbeno ističe: „Igre na sreću (kartanje, itd.) i oklade nisu same po sebi protivne pravdi. One postaju moralno neprihvatljivima kad lišavaju osobu onoga što joj je nužno za namirenje vlastitih i tuđih potreba. Igračka strast može postati teškim robovanjem. Nepravdno se kladiti ili varati na kartama težak je grijeh, osim ako je nanesena šteta tako laka da je onaj kome je učinjena ne može razumno smatrati važnom“ (br. 2413). Nekome su kockanje i igre na sreću zabava, što po sebi nije nužno grijeh, što ne znači da ga se može opravdavati, jer ono može dovesti do robovanja i ovisnosti kojima se šteti sebi i drugima, jer se i novac i vrijeme utrošeni na kockanje „otimaju“ od dobara i vremena što bi ih se trebalo posvetiti obitelji i sebi. Svatko – osobito vjernik – tko pristupa igrama na sreću iz zabave, treba biti vrlo svjestan da mora paziti da ne upadne u teški grijeh neumjerenosti; mora znati kako nadzirati svoje strasti, svoje jake osjećaje, ali i materijalna dobra kojima raspolaže. U igri na sreću – ako npr. karta s nekim – ne smije varati, pa se u broju 2412 KKC-a ističe da se mora dati odšteta za počinjenu nepravdu, koja „zahtijeva povrat otetoga dobra vlasniku“, a sam Isus blagoslivlja Zakeja koji kaže: „Ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko“ (Lk 19, 8).

Gore naveden stav je jasan. No važno je upozoriti na još neke bitne momente. Mora se svakako moralno vrednovati i priređivače igara na sreću, osobito „napadno“ reklamiranje određenih igara. Naime, kad je čovjek u oskudici, kao što su mnogi u našoj zemlji, onda on u takvim „ponudama“ vidi svoju šansu. Reklama u njemu budi nadu u nadvladavanje novčanih problema. No, nažalost, na taj način često ostane i bez onog novca koji bi mu narednog dana možda bio dovoljan za kruh. Oni koji varaju, sigurno čine grijeh. Zato nisu bez odgovornosti oni koji napadnim reklamama „izazivaju“ i na taj način uvlače u igru što veći broj sudionika a pri tom znaju da su šanse za dobit vrlo male a pogotovo ako se radi o namjerno prevari. Poznata je u našoj zemlji nedavna afera prijevera u igri SMS porukama – „najniža ponuda“.

Zbog te „najveće prijevera“, kako smo mogli čuti i čitati u medijima, uhićeno je čak četrnaest osoba zbog sumnje da su zlouporabom te igre na sreću pribavili sebi korist od više stotina tisuća eura.

S druge strane, svi koji sudjeluju u klađenju ili igrama na sreću moraju biti oprezni. Bog ih je obdario razumom da mogu procijeniti je li igra u kojoj sudjeluju realna ili ih netko želi obmanuti i prevariti. U tom smislu sudjelovanje u igrama na sreću može postati grijeh ako stvori ovisnost i tako dovede do negativnih učinaka. Na primjer, da netko potroši obiteljski novac ili novac potreban za svoju egzistenciju i izgubi ga na taj način, on bi ugrozio svoju obitelj i sebe te bi zbog toga napravio grijeh koji valja ispovjediti.

Osim toga, igre na sreću, kartanje i kocka mogu biti grijeh i onda kada se igrač toliko izvješti da može na taj način sebi bez rada priskrbiti veliku dobit. Takav način dobiti može voditi u grijeh lakomosti, pohlepe, zanemarivanje obveza, zlorabe vremena i „rasipanja talenata“ kada bi se netko pouzdavao da će, ne radom nego „srećom na klađenju“ steći dobra koja su mu potrebna za život ili bi se pak ludu nadao da će njima steći bogatstvo, riskirajući na njih sve što posjeduje. A kada postane strast, kockanje u konačnici svakoga čovjeka odvodi od Boga i okreće ga „ljubavi prema novcu“. Novac se nikada ne smije tratiti, kao što se ne smije tratiti vrijeme na gledanje „Big Brothera“, uživanje u suludo skupoj hrani ili pak novac na kupovanje bespotrebnih ili pak neprihvatljivo skupih stvari. Dobro je na pameti imati evanđeosku izreku: „Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu“ (Mt 6,24). (Usp. *Glas koncila*, br. 10 (1707), 11. 03. 2007.).

U zaključku svega navedenoga možemo reći treba se više uzdati u Božju providnost i u poštenu i marljivu rad, nego li se vođeni lažnom nadom uzdati u lazano stečenu dobit u kocki, kartanju ili igrama na sreću.

Apostolski nuncij u posjetu sjemeništu

Subota, 27. veljače, dan je koji je obilježen apostolskim blagoslovom. Naime, pohodio nas je novi nuncij u R. Srbiji, nadbiskup **Orlando Atonini** uz pratnju tajnika preč. **Giorgia Linguea**. Pozdravne riječi na latinskom jeziku uputio je rektor **mons. Josip Miocs** te ukratko nuncija upoznao s gimnazijom i sjemeništem, s povijesnim prilikama kao i s trenutnom situacijom. Nakon rektorova govora zapjevali smo pjesmu, te čuli prigodnu recitaciju učenika III. razreda **Edmonda Égetóa**. Naposlijetku nam se obratio nuncij i izrazio radost što postoji i djeluje jedna ovakva institucija u Biskupiji. Svima nama uputio je riječi ohrabrenja uz misao vodilju: „Molite se našoj nebeskoj Majci“!

Netipično je za jednog diplomata da ga razgali pjesma i radost učenika, pa je i sam zapjevao i na koncu zaszvirao na

našim sjemenišnim orguljama. Ispraćen od učenika i poglavara Paulinuma nastavio je obilazak centralnih ustanova Biskupije.

Isusova muka - spasenje svega svijeta (meditacija)

Nedaleko od gradske kapije strši brežuljak. Koračajući polako prema njemu, spotičem se o krvave tragove. Na pijesku svugdje biljezi muka, pada, ustajanja i bola. Podižući pogled u daljinu, kao kroz maglu, ocrtavaju se tri blijeda, sablasna oblika. Na križ podsjećaju.

Odjednom, poput jezovitog groma, pukne glas proplankom: „Bože moj, Bože moj zašto si me ostavio!“ Zaječala je u tom glasu cijela povijest od stvaranja svijeta. Zacvilio je glas Sina u Očevu vino-

gradu nad bešćutnim i zlim vinogradarima. Ismijavali su ga, mučili, bičevali i na kraju razapeli, i pustili da polako, bolno umire na križu. Jedinu utjehu, jedini zagrljaj pružao je teški i hladni križ. „Ja crv sam, a ne čovjek, ruglo ljudi i naroda prezir!“

O Bože, oprosti nam, jer ne znamo što činimo. Ne znamo što činimo svaki dan kad sagriješimo, zaista ne znamo. Snažnom zamahu čekića koji je udarao čavle pridonio je i moj grijeh. Jedan od oštrih uboda tvoje trnove krune bila je i moja zloća.

Umro si za sve moje prošle i buduće grijeh. O uzvišenog li grijeha, uzvišene li krivice koja je takvog i tolikog Otkupitelja zaslužila! Bože, toliko si ljude stvorio, a sad si sam, potpuno sam. Zar si tako trebao završiti o Kriste, zar se moralo tako dogoditi? Ti si sve stvorio, po Tebi postoji cijeli svijet, sve je tvoje, al' mi smo čak i odjeću tvoju oduzeli. O, kakvi smo mi ljudi? Otkupio nas je tvoj križ i u svakom ljudskom križu ti si prisutan. Sjetit ću se u napasti da kada nekome zlo učinim, da ne činim zlo samo njemu već ponajprije tebi. Prolazeći pokraj siromaha neću ga ostaviti bez pomoći, jer znam da ću tako tebe ostaviti gladnim, žednim, oskudnim i samim na križu. Toga se svaki dan sjetimo, ugledajmo se na križ i recimo: „Ovo učini Gospodin!“

Edmond Égetó

U znaku sv. Josipa

Mjesec ožujak budi nas iz zimske uspavanosti svojim bojama, toplinom sunca, novim životom prirode. I sam blagdan Blagovijesti, blagdan začeca novoga života, smješta se u ovaj mjesec. Gdje nastaje život, tu su i otac i majka. Svetkovina sv. Josipa uvodi nas u bogatstvo obiteljskog života. I zajednica sjemeništara velika je obitelj na čijem je čelu također jedan Josip. Naš rektor, **mons. Josip Miocs** nosi ime ovog velikog sveca i to je prigoda da mu cijela naša zajednica izrazi iskrenu čestitku povodom imendana. I ove godine uoči same svetkovine upriličili smo kratki program, gdje smo pjesmom i radošću obradovali našega rektora. U ime cijele zajednice čestitku su izrekli učenici **Norbert Dányi** i **Filip Subotić**. Uz simbolične poklone i rektorovu zahvalnicu zaključili smo naše druženje. Sutradan, na sam blagdan, zajedno smo proslavili svetu misu koju je predvodio slavljениk, a posebno smo bili radosni jer taj dan nije bilo škole.

Ove godine sudjelovali smo i na devetnici u čast sv. Josipu koja se održava u crkvi Sv. Roka. Na poziv župnika preč. **Andrije Anišića**, hodočastili smo do crkve i tamo slavili misu drugog dana devetnice, koju je predvodio prefekt **Dragan** u zajedništvu sa sjemenišnim odgojiteljima. Župnik Andrija nas je lije-

pim riječima potaknuo da ustrajemo na započetom putu, a ugodno nas je iznenadio i bogatom trpezom u svom domu. Ovom prigodom mu se zahvaljujemo, kao i svim njegovim suradnicima na lijepom gostoprimstvu, nadajući se još kojem takvom susretu.

Priprema prvopričesnika

Drage katehete! U korizmeno i uskršno vrijeme tumačenjem Velikog četvrtka spominjemo Isusovo ustanovljenje EUHARISTIJE, a grupi prvopričesnika s osobitim marom cijele godine približavamo ovaj prekrasan Isusov dar nama. Donosimo razmišljanje i program rada jedne katehiste koji je prijedlog, podsjećanje na što sve treba obratiti pažnju prije samih prvopričesničkih slavlja u svibnju i – osvrtno na ono što je plod toga rada: razmišljanja prošlogodišnjih prvopričesnika, koja zaista oduševljavaju! Lijepa fotografija prvopričesnika s župnikom i vjeroučiteljicom/katehisticom je lijepa uspomena, a za ono najvažnije – život s Isusom u Euharistiji – mora se puno raditi i moliti. Preispitajmo se svi! Svoje ideje i radove vjeroučenika možete poslati na adresu Uredništva ili na e-mail: huska@nadlanu.com.

Sretan i blagoslovljen Uskrs!

Ozbiljna priprema

Isus nam svojom mukom, smrću i uskrsnućem ostavlja veliko Otajstvo – Otajstvo samog sebe prisutnog u Presvetoj Euharistiji. Velika je to tajna. Nisu je mogli shvatiti učenici u Isusovo vrijeme, ne možemo je shvatiti ni mi danas iako baštinitimo vjekovno iskustvo Crkve. Možemo samo vjerovati i srcem prihvatiti.

S tim Otajstvom susreću se naša djeca u trećem razredu osnovne škole. Po prvi put u životu mogu sudjelovati aktivno u svojoj vjeri – biti jedno sa svojim Bogom u vlastitom srcu, u zajedništvu s obitelji i cijelom Crkvom. Prva pričest nije samo obred, lijepi običaj, radosni događaj kojim ćemo razveseliti naše dijete. Za prvu pričest je potrebna ozbiljna priprema.

Zašto se pripremati za prvu pričest? U događaju prve pričesti dijete se prvi put susreće s tajnom pričesti – kruh koji jede više nije kruh i vino koje se posvetilo više nije vino. To je Isusovo Tijelo i Krv. U Isusovo vrijeme, kada je objašnjavao tajnu Kruha života, mnogi su prokomentirali kako je to tvrd govor (Iv 6,22-66). I napuštali su ga. Baš zbog toga dijete treba biti pripravljeno da ono što vidi po vjeri postaje nešto sasvim drugo, uzvišenije, potrebnije. Potrebnije za vlastiti život, za život obitelji, za život Crkve i da Euhari-

stija nije nešto što se gleda, nego nešto u čemu se sudjeluje.

Tko (se) priprema? Obično pod pripremom za prvu pričest podrazumijevamo pripremu djeteta, a priprema ga vjeroučitelj/ca u župi/školi. To je, međutim, samo mali dio pripreme za prvu pričest. Pripremati se treba i obitelj prvopričesnika i cijela župna zajednica. Oni također i pripravljuju dijete svojim živim primjerom. Ozračje usmjerenosti na Euharistiju i aktivno sudjelovanje u euharistijskim susretima izgrađuje u djetetu živu povezanost s Isusom Kristom i učvršćuje egzistencijalno vjerničko iskustvo. A to je cilj primanja prve pričesti, zar ne?

Kako se pripremiti? Priprema za prvu pričest počinje već u prvom razredu osnovne škole kada se dijete upisuje na vjeronauk. Sljedeći korak je svakako školska godina u kojoj će dijete primiti prvu pričest. Predstavljanjem djece koja se pripremaju za prvu pričest, negdje početkom došašća, župna zajednica upoznaje kandidate za primanje pričesti i prihvaća odgovornost moliti za njih čime će ih pratiti i aktivno sudjelovati u njihovoj pripremi. Za obitelji prvopričesnika mogu se organizirati različite kratke duhovne obnove nekoliko puta tijekom školske godine. Obitelj se treba pripremati i sama – češćom obiteljskom molitvom, razgovorom o pričesti i tom Otajstvu, redovitim sudjelovanjem cijele obitelji na nedjeljnoj sv. misi. Ako su se roditelji „uspavali“ u svojim vjerničkim dužnostima, trebaju na tome više poraditi, češće se ispovijedati, urediti svoj život po crkvenom zakonu ako je to moguće, biti predvodnici svojoj djeci u vjeri. Dijete se svakako treba privikavati samostalno razmišljati o potrebi sudjelovanja na nedjeljnoj euharistiji, župnoj katehezi i vjeronauku u školi. Zadnji dio pripreme je pred samu prvu pričest – trodnevica. Materijalna priprema je također važna, ali često ona dođe u prvi plan, a izostane duhovna priprema koja stvara temelj za pravog i aktivnog vjernika u koga bi naše dijete trebalo izrasti. (**s. M. Jasna Crnković**)

A kakvi su odjeci prve pričesti u našoj djeci, mogu posvjedočiti oni sami. Na pitanje „Što za mene znači moja prva pričest“, učenici 4. razreda „OŠ Ivan Milutinović“ u Subotici ovako su odgovorili:

♦ Za mene moja prva pričest znači kao raščišćenje grijeha, velika svečanost... u prvoj pričesti primamo dva sakramenta: pričest i prvu ispovijed. Poslije svake pričesti (euharistije) Bog me odrješuje od svakodnevnih malih grijeha. Jednom mjesečno bi se trebalo ispovjediti, ne zbog drugih već zbog nas samih. – **Sanja Krstin 4a**

♦ Prva pričest za mene znači puno toga. Onda je Isus s nama. Volim primati pričest na misi, onda se uvijek lijepo osjećam. Kada primamo prvu pričest, postajemo bliži Bogu. Pričest je za mene stvarno veliki događaj. – **Dunja Andrašić 4b**

♦ Prije pola godine sam primila prvu pričest. Imala sam 9 godina prije prve pričesti. Kad sam primila osjećala sam kao da primam Boga u srce. Bila sam sretna. Bila sam sretna što primam Boga u srce i što mi grijesi nestaju. – **Ivona Sabo 4b**

♦ Za mene je prva pričest velika radost. I jako sam sretan što primam pričest. Uvijek idem na ispovijed kad nešto zgriješim. – **Boris Jurčević 4c**

♦ Za mene prva pričest znači kao neka svjetlost koja me poslala bliže Bogu. Kada sam primio prvu pričest, primio sam Boga u sebe, pošto sam Božje dijete. Sada mogu ispovjediti svoje grijeha Bogu i znam da će mi oprostiti. Za mene je moja prva pričest značila mnogo. – **Alen Vujković Bukvin 4c**

♦ Za mene prva pričest znači sve na svijetu. Kada primiš prvu pričest kao da je Isus ušao u tebe i u tvoje srce i u tvoju dušu. Ja odavno primam pričest, lijepo je kada je primaš, Isus je rekao da je to dobro. Kada imaš grijeha jake moraš ići na ispovijed jer nećeš moći primiti pričest. Moraš dobro učiti da bi primio pričest. Ne moraš ići samo na pričest nego i u crkvu jer Isus nije sretan kad ti ne dođeš u crkvu. Za mene je prva pričest nešto čarobno, ali za tebe ne znam da li će biti. Meni se prva pričest jako dopala. A sada idem redovito na misu i primam pričest. – **Tajana Vojnić Hajduk 4a**

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Krepost (2)

Bogoslovna krepost vjere

Što je vjera?

Vjera je veliko dobro koje je lakše opisati primjerima nego li riječima. Ona je abrahamovski odgovor Gospodinu: *Evo me*, koji ga poziva na kušnju (Post 22,1). Vjera je Mojsijev odgovor Gospodinu *Evo me* koji ga zove iz gorućeg grma (Izl 3,4). Vjera je Samuelov odgovor Bogu: *Evo me*, koji ga noću poziva (Sam 3,4.10). Vjera je Marijin odgovor anđelu: *Evo službenice Gospodinove, neka mi bude po riječi tvojoj* (Lk 1,38).

Katekizam Katoličke Crkve citirajući koncilsku Konstituciju (DV br. 5) kaže: "S vjerom se čovjek slobodno sav predaje Bogu". To je naš odgovor "da" Bogu koji se objavljuje, koji nam se predstavlja i koji nam govori. Glagol "vjerovati" i riječ "vjera" neprestano se ponavljaju u Novom zavjetu, u evanđeljima, Djelima Apostolskim, Pavlovim, Petrovim, Jakovljevim Poslasticama, jer je vjera polazna točka, prvi izvor našeg pripadanja Bogu.

Dok se u SZ čovjekov "da" odnosi na različita božanska djelovanja (Gospodin koji spasava, poziva, oslobađa i šalje), u NZ vjera se odnosi na spasenje kojega Bog izvodi u Isusu. To je dakle temeljni i odlučujući čin kojim svatko od nas prima, prihvaća objavu spasenjskog plana u Isusu Kristu, umrlom i uskrsnulom, koji nam daruje Duha Svetoga. To je radosna vijest evanđelja kojoj mi odgovaramo "ja vjerujem", to je sadržaj Simbola našeg Vjerovanja kojega svake nedjelje u misi ispovjedamo ili u osobnim molitvama izgovaramo. Kada se križamo govoreći: "U ime Oca i Sina i Duha Svetoga" činimo karakteristični znak kršćanskog vjernika.

Dakle, "vjera je božanska krepost kojom vjerujemo u Boga", govorimo mu "da", ufamo se u njega, "i u sve ono što je on rekao i objavio i što sveta Crkva nalaže da vjerujemo, jer

on je sama istina" (Katekizam Katoličke Crkve br. 1814).

Što znači vjera u našem životu?

Vjera je sve u našem životu, ona je najveće dobro, bez nje nema ništa božanskoga u nama. Ako nemamo vjere ostajemo uronjeni u grijeh, u nevjeru, u nepoznavanje Boga i naš život nema smisla. Naprotiv, s vjerom počinjemo živjeti. Kada smo bili kršteni, našim kumovima je krstitelj uputio pitanje: "Što tražite od Crkve Božje?" Kumovi su odgovorili: "vjeru". Mi također svaki puta u misi ispovjedamo svoju vjeru kada odgovaramo "amen", što znači "da", "tako je", "vjerujem da je to tako"!

Svako naše dobro djelo, svaki naš moralni čin polazi od vjere, jer mi činimo dobro, živimo naravne kreposti u vjeri onog Boga koji nas je ljubio i koji nas ljubi. Dakle, vjera prožima naše dane i naše disanje. Iz vjere se rađa molitva, kršćansko ponašanje, sudjelovanje u misi i borba za pravdu. Vjera je sve u nama, ona je bit koja zahvaća sve pore našega života postojanja.

Zašto trebamo vjerovati?

Katekizam Katoličke Crkve u br. 1814. uči da mi vjerujemo u Boga „jer je on sama istina“. Naš razum i naša volja idu u prilog tome. Prije svega, trebamo vjerovati jer je Bog nepogrešiva istina i taj Bog-Istina nam je sam progovorio dajući nam znakove koji nas pozivaju da priznamo njegovu objavu. Sva povijest spasenja, sav Isusov život, nauk, čudesa, proroštva, smrt i uskrsnuće, čitav život Crkve svjedoče da nam je Bog progovorio. Prihvaćajući taj poziv Božji i vjerujući mu, mi izvršavamo čin vjere u samu Božju istinu, u njegovu istinitost i u Bogu imamo temelj naše vjere.

Osim našeg razuma koji nas potiče na vjeru, postoje i motivi koji potiču srce na vjeru. Vjerujemo jer je to najveće dobro čovjekovo, jer nas vjera čini dionicima spoznaje Boga, onoga

što on zna i kako ga zna. Vjerovati nam otvara božanski život, omogućuje nam da uđemo u zajedništvo s Gospodinom kojemu možemo reći: "Ti si moj", i on može reći: "Ja sam tvoj". S vjerom smo najuže povezani u jedinstvo s Bogom Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Stoga je Crkva misijska jer smatra da je vjerovati najveće dobro i želi čitavom svijetu poručiti mogućnost sudjelovanja u zajedništvu s Bogom.

Koje su poteškoće u vjeri?

Poteškoće u vjeri mogu nastati u našem razumu i našim osjećajima. Naš razum postavlja pitanje: ima li smisla vjerovati? Kako mogu reći "da" stvarnosti koja nadvisuje moj razum? U tom slučaju možemo se obraniti i boriti protiv tih poteškoća razmišljajući, informirajući se, otklanjajući jednu po jednu poteškoću. Uz to trebamo imati puno strpljivosti, pred velikim izazovima koji stoje na putu vjere. Jako je važno čitati Sveto pismo, osobito evanđelja, koji nas učvrćuju i hrane našu vjeru. Ako kršćanin ne hrani svoju vjeru molitvom i čitanjem Svetoga pisma, njegova će vjera umrijeti od gladi. Tko se ne daje poučiti u vjeri, tko ne produbljuje Sveto pismo, lako će ga savladati njegov razum da se ne isplati vjerovati. Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić nas uči: "Neka nam duša bude duhovna crkva, sazidana na vjerskom nauku i nakićena dobrim djelima".

Često znamo govoriti: ja ne osjećam ništa u vjeri, nalazim se u suhoći, Gospodin mi ništa ne govori, ne uslišava moju molitvu, kao da je sam Bog nijem. Kada smo u suhoći ili u tami, shvatimo da je Bog sasvim nešto "drugo" od nas i naših osjećaja. On se neda usporediti s našim osjećajima, našim ukusima, našim predodžbama. Kada to shvatimo, naša će vjera postati autentičnija, čišća i kada ustrajemo u toj suhoći, mi ćemo otkriti pravo Božje lice.

Druga poslanica apostola Pavla Timoteju

Piše: mr. Endre Horváth

Proučavajući djela sv. Pavla upoznali smo Apostolovu veličinu. Vidjeli smo da u poslanicama Rimljanima i Efežanima govori o spasenjskom Božjem planu, koji obuhvaća cijelo čovječanstvo, štoviše cio kozmos. U Prvoj poslanici Korinćanima predstavlja Kristov križ kao Božju mudrost, a u Druhoj kao uzor pretpostavljenih, u Poslanici Galaćanima kao čuvara slobode u Kristu, dok smo se u Poslanici Filipljanima upoznali s čovjekom obuzetim Kristom. Pavlove poslanice govore o tadašnjim prilikama, no njihovo učenje ostaje aktualno za naraštaje svih vremena.

Djela apostolska završavaju Pavlovim zatočeništvom u Rimu. Po kršćanskoj tradiciji ovo zatočeništvo ne završava smrtnom presudom, nego Pavao biva oslobođen te može nastaviti ostvarivati svoje ciljeve o kojima je pisao u Poslanici Rimljanima: odlazi u Hispaniju, te sije sjeme kršćanstva i na zapadnom dijelu Carstva. Poslije djelovanja u Hispaniji ponovno se vraća u Rim i tamo mu i Petar, koji je u međuvremenu stigao u Rim, pomaže nastaviti raditi na razvoju te važne kršćanske zajednice. Cvjetanje Rimske zajednice prekinuto je progonima: car Neron, kako bi odagnao sumnje u svezi požara grada Rima, proglasio je kršćane krivcima. Tako počinje vrijeme mučeničke Crkve. Ne znamo kada i gdje je Pavao ponovno bio zarobljen. Ne poznajemo detalje ovog drugog rimskog zarobljeništva, jedino iz Druge poslanice Timoteju saznajemo o posljednjem dijelu Pavlova života. Stoga ovu poslanicu mnogi smatraju posljednjom apostolovom oporukom.

Dok vrijeme prvoga zatočeništva Pavao provodi zapravo u kućnom pritvoru, za vrijeme drugog zatočeništva bio je utamničen u Mamertinskom zatvoru, koji se smatrao najstrožim zatvorom u Rimu. Možda zato i traži da mu Timotej donese kabanicu, koja bi mu jako puno koristila. Više od tjelesnih patnja, Pavla je vjerojatno više boljelo što je zbog progona veliki broj kršćana otpao od vjere (usp. 4,9-11). Stoga ovako piše Timoteju: „Ne stidi se stoga svjedočanstva za Gospodina našega, ni mene, sužnja njegova. Nego zlopati se zajedno sa mnom za evanđelje, po snazi Boga” (1,8). Ovim Pavao želi poručiti kako je potrebno dignute glave podnositi patnje. Završetak Pavlova života usko je povezan s njegovim djelovanjem, tj. širenjem evanđelja: njegova smrt zapravo je svjedočanstvo za Krista. Apostolska svijest ostaje nesalomljiva i u teškim okolnostima zatvora. „Poradi toga i ovo trpim, ali se ne stidim jer znam komu sam povjerovao i uvjeren sam da je on moćan poklad moj sačuvati za onaj Dan“ (1,12).

suda, zato jasno piše Timoteju: „Jer ja se već prinosim za žrtvu ljevanicu, prispjelo je vrijeme moga odlaska. Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti” (4,6-8). Čini se da su ove riječi samouvjerene, te da je apostol već spreman za spasenje. Ne boji se grijeha prošlosti niti mogućim smatra da se on sada može odrediti Krista. „Savršena ljubav tjera strah” – kaže sv. Ivan, ljubljeni učenik. Ove riječi u potpunosti možemo primijeniti i na apostola Pavla.

Jedina briga, koja opterećuje Pavla i u sjeni smrtnoj jest pitanje daljeg širenja evanđelja. Kako se u životu posvetio širenju evanđelja – „Jao meni

ako ne naviještam evanđelje” (1 Kor 9,16) – tako i u smrti o tome razmišlja. Zato moli Timoteja, svog duhovnog sina, da to djelo nastavi: „Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom, koji će suditi žive i mrtve, zaklinjem te pojavkom njegovim i kraljevstvom njegovim: propovijedaj Riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom” (4,1-2).

Apostol Pavao je bez sumnje pripadao među najveće ljude ne samo kršćanstva, nego i čovječanstva uopće. Njegov život i smrt ipak su više nego život i smrt jednog od tolikih umnika: to je svjedočanstvo za Kristovu ljubav. Najveći dio njegovih protivnika povijest je zabilježila baš zato što su bili njegovi protivnici. Njegovog djela se sa zahvalnošću sjećaju svi narodi, kojima je upravo Apostol naroda otvorio put Kristu i spasenju.

Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao. Stoga, pripravljen mi je vijenac pravednosti kojim će mi u onaj Dan uzvratiti Gospodin, pravedan sudac; ne samo meni, nego i svima koji s ljubavlju čekaju njegov pojavak. (4,7-8)

Pavao je po rođenju baštiniio rimsko državljanstvo, što je donosilo i određene privilegije. Ovakav privilegij bio je i mogućnost pozivanja na cara. Pavao je taj privilegij iskoristio prilikom prvoga zatočeništva. Imao je pravo na to da samo poslije legalnog suđenja može biti oslođen, a ne kao Petar, koji je bio razapet na križ radi zabave mnoštva. Na to se možda odnose ove Pavlove riječi riječi: „Prilikom prve obrane nitko nije stao uz mene, svi su me se odrekli” (4,16). To znači da Pavao nije imao ni odvjetnika, ni svjedoka, jer nitko nije imao hrabrosti govoriti u njegovu obranu. Svi su znali da se ovdje radi o namještenoj parnici i da je sud već unaprijed donešen. Pavlu je pak pošlo za rukom da se obrani i uz Božju pomoć bude „izbavljen iz ustalavljih” (4,17). On ipak zna da je samo pitanje vremena kada će mu se po drugom zatočeništvu izreći smrtna pre-

Uz posljednje Papino okružno pismo

Poziv na razmišljanje i djelovanje k cjelovitom humanizmu

Piše: Tomislav Žigmanov

U svojoj trećoj enciklici *Ljubav u istini* (lat. *Caritas in veritate*) papa Benedikt XVI. tematizira aktualne prijevore i perspektive čovjekova razvoja, i to kroz svjetlo kršćanske vjere. Promišlja prijevore i perspektive na početku XXI. stoljeća, stoljeća iskrizanoga izazovima globalizacije, koja prema Papinom mišljenju, ima i svoju teološku dimenziju (str. 74), a čiji ishod uvelike ovisi o ljudskom djelovanju. Pri tomu, Papu ne zanima samo dijagnostički pristup problemu ljudskoga razvoja u globaliziranome svijetu, već pozornost usmjerava na analizu uzroka pogibelji, posljedica koje one imaju na život čovjeka i njegovu budućnost, te prostora izbava. Jedan od ponajvećih prijevora nađen je u paradoksu: dok svjetsko bogatstvo raste, „povećavaju se i nejednakosti“ (34.) među ljudima i narodima.

Bez ljubavi i istine nema moralnog habitusa

Valja ukazati da Crkva ne progovara prvi puta iz vizura normativnih zasada Evanđelja o društvenim problemima s kojim se čovjek suočava. Ono je učestalije od konca XIX. stoljeća, kada je postalo očito da ishodi industrijske revolucije ne pridonose rastu ljudske sreće i ostvarenju cjelovitoga humanizma, nego da su uvelike u funkciji generiranja nepravdi i onečovječenja, što posljedično, pak, dovodi do „stranputica i smisloprazja“. Prvu u nizu otvara enciklika *Lava XIII. Rerum novarum* (1891.), a do sada ih je objavljeno desetak, među kojima su najpoznatije *Quadragesimo anno* (1931.), *Mater et Magistra* (1961.), *Pacem in terris* (1963.), *Populorum progressio* (1967.) te *Sollicitudo rei socialis* (1987.). Sadržajem naslojene na Evanđelje, na njihovu se temelju gradi socijalni nauk Katoličke crkve, koji se okuplja oko ideje da poslanje Crkve u svijetu mora računavati više od karitativnoga i odgojnog rada – ona mora svjedočiti i druge djelatnosti radi ostvarenja istinskoga humanizma *in concreto* – ovdje i sada! Kao takav, on počiva na načelima dostojanstva ljudske osobe, ljudskih prava, pravednosti i zajedničkog dobra, solidarnosti, supsidijarnosti, sudjelovanja i na povlaštenom statusu onih slabih i na rubu, to jest siromašnih.

Na taj se način preko socijalnoga nauka Crkve aktualizira evanđelje u sadašnjosti, napose kroz sadržaje koji su posljedica čovjekove užljebljenosti u društvo. Tim prije je to problematično ukoliko se zna da suvremeno društvo ne počiva na evanđeoskim vrednotama i nače-

lima, od kojih su dvije stožerne – ljubav i istina – izabrane za naslov okružnice. Stoga biva jasnim zašto je encikliku o „cjelovitome ljudskom razvoju u ljubavi i istini“, kako stoji u podnaslovu, uputio ne samo cijeloj Crkvi – „biskupima, prezbiterima, đakonima, posvećenim osobama, vjernicima“ već „i svim ljudima dobre volje“. Jer, izgradnja boljeg i pravednijeg svijeta te naponi za ljudski razvoj u miru, čega je ljubav u istini „najizvrsniji put“, nisu samo polozi ljudi okupljenih vjerom u Crkvi, nego trebaju biti nalozi svim ljudima kojima je stalo do čovjeka kao čovjeka, njegova razvoja i budućnosti.

Suvislost i logiku sraza *ljubavi i istine* Papa krijeplj sljedećim temeljnim kršćanskim uvidom – „istinu valja tražiti, pronalaziti i izražavati u 'ekonomiji' ljubavi, no isto tako i ljubav valja razumijevati, potvrđivati i vježbati u svjetlu istine“ (str. 7). Njezina se aktualnost posvjescuje iskrivljenjima što ih zaprimaju u duhu današnjeg vremena s bez ili malo Boga – u njem je ljubav, naime, svedena na kontingentnost, sentimentalnost i putenost, a istina je žrtvovana sveopćem relativiziranjju i instrumentalnom raspolaganju. U tomu se krije i najveća opasnost za čovjeka današnjice, budući da bez njih ne postoji moralni habitus – ni savjest ni društvena odgovornost, a čovjek, umjesto da bude angažiran na izgradnji društva po mjeri čovjekova dostojanstva i poziva, postaje tek bezlična figura i sluga otuđenih interesa i logike društvenih struktura moći, te tako pridonosi rastu „nepravednog razvoja“ (str. 30) i nemogućnosti ostvaraja „univerzalne solidarnosti“ (str. 75).

Za logiku dara, protiv zakona profita

Razvoj čovjeka i naroda, koje mora ići ponajprije ka rješavanju gladi, bolesti, nepismenosti, nejednakosti i socijalne nesigurnosti, „može biti cjelovito ljudski tek ako je (čovjek) slobodan; i jedino u ozračju odgovorne slobode može on donijeti dobar rod“ (str. 26), tvrdi Papa. To znači da uzroci nerazvijenosti u društvu i svijetu nisu materijalne naravi, nego su posljedica „pomanjkanja bratstva među ljudima i među narodima“ (str. 29). Dokaz toga je odsuće načela besplatnosti u djelovanju i samodovoljnost čovjeka. Stoga vrijeme pred nama zahtijeva ne toliko napredovanje u ekonomskom i tehnološkom smislu, koliko novu humanističku sintezu utemeljenu na Nadnaravnome, koja čovjeku treba, putem promišljanja, ponovno otkriti

temeljne vrijednosti i smisao vlastita poziva. Tako će se čovjek moći lišiti „bezumnog zanosa“ (str. 120) spram samovolje, korpus će svojih prava vezati uz dužnosti (str. 76), priznati kako je dionik „jedne ljudske obitelji“ (str. 94) te tako djelovati prema načelima „ljubavi u istini“.

U središtu cjelovitog razvoja mora, dakle, biti otvorenost spram života i Boga – „prihvatanje života kali moralne snage i ljude čini sposobnima za uzajamno pomaćanje“ (str. 45), a Bog, pak, „hrani u njemu urođenu čežnju za 'biti više'“ (str. 46). Samo tako će ekonomske odluke biti vođene „logikom dara“ a ne zakonima profita, te će biti u funkciji izgradnje pravednog mira i smanjivanja razlika između bogatih i siromašnih, što su sve zahtjevi razvoja čovjeka u ljubavi i istini. Drugim riječima, treba znati da svaka odluka u ekonomiji ima „moralne posljedice“ (str. 61).

Toga se mora biti svjestan i kada je čovjek u poziciji kupca, jer činom kupovine prihvaćamo logiku raspodjele ekonomskih dobara, koju danas primarno određuje profit. On, pak, isključuje bratstvu uzajamnost, krši načelo dostojanstva ljudskog rada (str. 108), te donosi „opasnosti lihve i posljedičnog beznađa“ (str. 112). Ekonomija treba, kaže Papa, etiku usmjerenu ne na profit nego na ljude, koja ima za cilj da se poboljšaju životne prilike „konkretnih osoba na određenom području“ (str. 83). To, pak, uključuje i promicanje novih oblika „komercijalizacije proizvoda koji potječu iz nerazvijenih krajeva“ (str. 114) i od siromašnih! Drugim riječima, kriterij kupovine ne bi smjela biti osobna korisnost, već ona mora pridonositi smanjivanju nepravednosti i nejednakosti u svijetu.

Profit i korisnost, također, ne bi trebala određivati i čovjekov odnos prema prirodnom okolišu, koji je Bog darovao svima, čak i budućim naraštajima. Stoga je važno, napose spram neobnovljivih resursa, kao što su voda i dio energije, djelovati uz svijest o takvoj odgovornosti, a ne, skrhanu „hedonizmom i konzumizmom“ (str. 89), iste trajno uništavati. Riječju, za cjeloviti je ljudski razvoj potrebna unutarnja obnova, okrijepljena uprnutjenjem temeljnih vrednota i Transcendencije, te promjena načina djelovanja u svim područjima društvenog života – od ekonomije, preko politike i kulture pa do odnosa prema okolišu. Ukoliko se tako što dogodi, imat ćemo na djelu ostvarenje cjelovitog humaniza. Na to su pozvani svi, pa i Ti, čitatelju!

Nakon 80 godina cjelovita knjiga o vojvođanskim Hrvatima

„Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti: osnovne činjenice“

Piše: *Dragan Muharem*

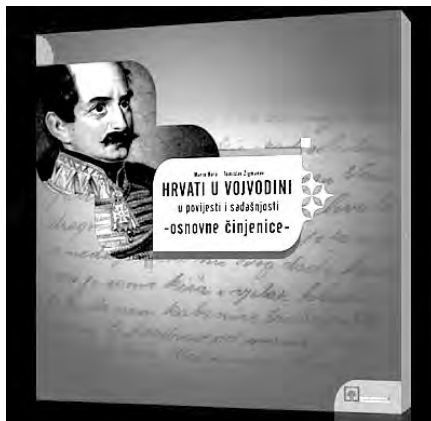
Od svoga osnutka 2008. godine, te u godinu dana svoga djelovanja (2009.), Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata može se podičiti kvalitetnom nakladničkom djelatnošću, osobito znanstvenim pristupom građi kulturne baštine Hrvata u Vojvodini. Zapažena prisutnost na ovogodišnjem Međunarodnom salonu knjiga u Novom Sadu upravo potvrđuje činjenicu zrele angažiranosti kroz tri publikacije dosad iznikle. Skrećemo pozornost napose na iznimnu ideju obuhvatnog pregleda povijesti i sadašnjosti hrvatskog življa ovog podneblja, pretočenu u djelo pod nazivom „Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti: osnovne činjenice“. Želja autorâ knjige, Maria Bare i Tomislava Žigmanova, bila je stvoriti svojevrsni kompendij, cjeloviti informativni pregled povijesti i sadašnjosti vojvođanskih Hrvata, i time nadomjestiti nedostatak, ili makar objediniti fragmentarnost dosadašnjih istraživanja. Specifikum ovog djela sadržan je u inkluzivnom pristupu, jer se čitatelju na jednom mjestu podastiru najvažniji podaci o svim hrvatskim zajednicama i ustanovama prisutnim na tlu Vojvodine, kao i objektivno-kritički pristup razmatranju sadašnjih prilika.

Materija knjige logički je podijeljena u četiri susljedne cjeline. Pisac prve cjeline, Mario Bara, iznosi povijesni pregled u rasponu od srednjeg vijeka pa sve do sredine XX. stoljeća. Najprije ukazuje na čimbenike srednjovjekovnih i ranonovovjekovnih migracija hrvatskoga stanovništva u Podunavlje i Potisje, koji uvelike ovise o položaju Hrvatske u Ugarskoj, kao i za vrijeme osmanskih prodora na Balkan i srednju Europu. Ističe podatak o Hrvatima u Srijemu kao najstarijoj hrvatskoj zajednici na području Vojvodine. Sredinom XVI. stoljeća u Bačku se naseljavaju Hrvati Bunjevci, dolazeći sa širega područja Dalmacije, Zapadne Bosne i Hercegovine. Hrvati Šokci, uglavnom s područja Soli, naseljavaju se uz obalu Dunava sjeverno i južno od Bača. U drugoj polovici XVIII. stoljeća Hrvati iz Like i Dalmacije naseljavaju vojvođanski dio Banata.

Osim ukaza na procese migracije, autor posebnu pozornost posvećuje društvenim i gospodarskim prilikama, kao i preporodnim gibanjima, osobito kroz prizmu kulturnog djelovanja. Organiziranje društvenog, kulturnog i političkog života, pokretanje različitih institucija i

tiskovina zahvaljuje snažnim osobnostima poput Josipa Jelačića, Ivana Antunovića, Ilije Okrugića Srijemca, Josipa Andrića, Vince i Vranje Zomborčevića i drugih.

Povjesničar Mario Bara ukazuje i na iznimno važnu ulogu Katoličke crkve u očuvanju vjerskog i nacionalnog identiteta. Hrvatski katolički pokret, a zatim i Katolička akcija djeluju snažno na nacionalno sazrijevanje hrvatske srednjoškolske i sveučilišne mladeži u duhu kršćanskih načela. Na koncu, veća cjelina odnosi se i na život Hrvata u Vojvodini u XX. stoljeću, od Kraljevine SHS, preko Drugoga svjetskog rata, pa do vremena socijalizma, a završava se oslikavanjem prilika koncem 80-ih godina prošloga stoljeća i raspadom socijalizma.

Nakon povijesnog presjeka, drugi dio knjige progovara o suvremenoj situaciji Hrvata u Vojvodini. Tomislav Žigmanov, autor ove sekcije, na sustavan način prikazuje sadašnje prilike i okolnosti egzistencije hrvatske manjine. Rezimiraju društveno – političke čimbenike skorije povijesti, koji su u mnogome determinirali aktualnu problematiku. Ovim razumijeva napose aktivnu i dugotrajnu asimilacijsku politiku bivših režima, zatim izravno protjerivanje i etnički motivirano nasilje, snažnu antihrvatsku promidžbu, kao i stvaranje ozračja straha i nesigurnosti. Navedene odrednice uvelike su pogodovala teritorijalnoj disperziranosti stanovništva, kao i negativnom demografskom trendu, kojim je za posljednjih 30 godina broj Hrvata u Vojvodini više nego prepolovljen.

Polazište za pristup kompleksnom fenomenu suvremenih datosti autor uočava, između ostalog, i raspadu bivše SFRJ, kada su Hrvati po prvi puta u svojoj povijesti odvojeni državnom grani-

com od svojeg matičnog naroda. Naravno i činitelje aktualnog položaja od raspada bivše Jugoslavije do danas rezimiraju u 10 teza. Jedan dio navedenih determinanti objektivne su naravi, na koje se teško može utjecati, dok su subjektivni u domeni odgovornosti hrvatske zajednice.

U daljnjem izlaganju Žigmanov navodi koji su to konkretni potezi učinjeni ili propušteni sa strane i objektivne i subjektivne sfere. Najprije ističe usvajanje saveznog Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina iz 2002. godine, čime se u Srbiji otvorila mogućnost za institucionalno i od strane države financijski poduprto ostvarivanje manjinskih prava. To je ujedno značilo i novi zamah prema ostvarivanju prava na njegovanje kulture, prava na informiranje i obrazovanje na vlastitom jeziku, službenu uporabu hrvatskog jezika i pisma, i društveno-političko organiziranje.

Treći dio knjige donosi pregled odabrane literature o vojvođanskim Hrvatima. U popis su uvršteni najznačajniji članci i monografije koji mogu poslužiti kao dodatni izvor informacija i istraživanja.

Na koncu, stručne suradnice Zavoda – Katarina Čeliković i Ljiljana Dulić Mesaroš daju na uvid iscrpan pregled mreža hrvatskih institucija, ustanova, organizacija i udruga u Vojvodini, s njihovim osnovnim podacima.

Ova se knjiga može podičiti privlačnim dizajnom, preglednošću sadržaja i bogatim ilustracijama. Međutim, najveća važnost ove publikacije jest upravo originalnost u kompletnosti pristupa, poštujući činjenicu da osam desetljeća ne postoji djelo ovakve vrste. Time knjiga postaje izražajno dobar znanstveni prilog istraživanju hrvatske manjine u Vojvodini. Autori posjeduju izvanredni dar za sintezu, jednostavnim i razumljivim načinom pisanja, kojim djelo postaje čitljivo i dostupno ne samo stručnjacima nego i široj populaciji. Knjiga bi mogla imati i praktičnu primjenu te poslužiti kao priručnik i relevantan izvor informacija u školama i drugim učilištima. Na koncu, ova knjiga je refleksija o jednom narodu, o bitku jedne zajednice izvan domovine, o jednoj dinamičnoj povijesti i neizvjesnoj budućnosti. Nikla je iz srca i želi doprijeti do svakog srca, napose onog koje već stoljećima postojano kuca u grudima Hrvata vojvođanske ravni.

Elektorska skupština za novi sastav Hrvatskog nacionalnog vijeća 6. 06. 2010.

Četrnaest manjinskih zajednica u Srbiji birat će nacionalna vijeća izravno, a hrvatska zajednica nije uspjela prikupiti dovoljni broj zahtjeva za formiranje posebnog biračkog popisa pa će, kao i Vlasi, Makedonci i Slovenci, vijeća birati putem elektora.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava donijelo odluku o raspisivanju neposrednih izbora za članove nacionalnih vijeća nacionalnih manjina koji će se održati dana **6. lipnja 2010. godine**. Istog dana u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici treba se održati elektorska skupština za izbor 29 članova novog saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća. Do tada je u tijeku prikupljanje potpisa potpore za elektore.

U Zagrebu predstavljen IX. svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca

U prepunoj Velikoj dvorani Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža u petak, 19. ožujka predstavljen je IX. svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Riječi dobrodošlice uputio je ravnatelj Zavoda **Bruno Kragić**. On je ukazao na veliki značaj i izvrsnost ovoga leksikona, te je ustvrdio da su svojim radom njegovi stvaraoci zaslužili da postanu leksikografski savjetnici. Leksikon su zatim predstavili glavni urednik Hrvatske enciklopedije **Slaven Ravlić**, glavni urednik Hrvatskoga općeg leksikona **Mladen Klemenčić**, glavni urednik Leksikona podunavskih Hrvata **Slaven Bačić** te izvršni urednik Leksikona podunavskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**. Deveti svezak Leksikona, ocijenjeno je, kvalitetno je napravljen, što je bitno jer je riječ o svesku posebno važnom budući da pokriva riječi odnosno pojmove koji Šokce i Bunjevce povezuju s matičnim narodom i maticom zemljom.

ZKVH Zavod visoko podignuo standarde u nakladi

Knjige Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata autori su radili sa skrupuloznim i znanstvenim pristupom, izraz su zrelog samopromatranja te su njihovim tiskanjem visoko dignuti standardi koje će pratiti i drugi zavodi, ocjena je govornika na predstavljanju nakladničke produkcije Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u utorak, 9. ožujka, na 16. Međunarodnom salonu knjiga u Novom Sadu.

Misiju Zavoda i nakladničku djelatnost predstavio je ravnatelj **Tomislav Žigmanov** i rekao kako su povod predstavljanja tri publikacije kojima je započeo proces znanstvenoga pristupa bogatoj baštini Hrvata u Vojvodini.

O monografiji *Hrvati u Vojvodini* govorila je **dr. sc. Snežana Ilić**, programska koordinatorica u Centru za razvoj civilnog društva iz Zrenjanina, direktor Zavoda za kulturu vojvođanskih Rusina **Miroslav Keveždi** predstavio je *Godišnjak za znanstvena istraživanja* rekavši kako je ovo iskorak i standard koji će i drugi zavodi poštivati. *Zaboravljeni rječnik (govor golubinačkog kraja)* Ilije Žarkovića, prerano preminulog pjesnika, glazbenika, skladatelja tamburaške glazbe, aranžera, publicista, istraživača, svestranog umjetnika i zaljubljenika u jezik, predstavio je predsjednik Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva „Tomislav“ iz Golubinaca **Mato Groznica**. Salon knjiga trajao je od 4. do 9. ožujka, a predstavlanje knjiške produkcije Zavoda organiziralo je Pokrajinsko tajništvo za kulturu.

Znanstveni kolokvij ZKVH-a na temu pristupa regionalnoj književnosti

Sustavnog proučavanja regionalnih hrvatskih književnosti u državama izvan Hrvatske nema – bilo je temeljno polazište za održavanje znanstvenog kolokvija Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s temom književnosti, održanog 16. ožujka u prostorijama Zavoda. Na temu „Regionalni pristup književnosti na primjeru hrvatske književnosti u Slavoniji“ govorila je **dr. sc. Helena Sablić Tomić**, dekanica Umjetničke akademije u Osijeku i izv. prof. na osječkom Filozofskom fakultetu kolegija iz područja nove i suvremene hrvatske književnosti.

Izašao novi svezak Klasja naših ravni

Novi svezak časopisa *Klasje naših ravni*, broj 1-2., 2010. donosi radove s okruglog stola na temu: Kolebanja identiteta među Hrvatima u Vojvodini, održanog u Subotici, 28. i 29. siječnja 2010. u organizaciji Ogranka Matice hrvatske u Subotici. Pored ovoga tematskoga dijela, u novom *Klasju naših ravni* objavljeni su i drugi književni uratci, od pripovjedaka do književne kritike i etnografskih zapisa.

Rajko Ljubić nagrađen na Natječaju Silvije Strahimir Kranjčević

Povjerenstvo Hrvatske matice iseljenika na Natječaju *Silvije Strahimir Kranjčević* za najbolje literarne radove, ove je godine dodijelilo prvu nagradu za poeziju Rudolfu Miletiću iz SAD-a, a prvu nagradu za prozu **Rajku Ljubiću** iz Subotice (Vojvodina, Srbija) za kratku priču „Ja, mačak“. Plakete Hrvatske matice iseljenika – podružnice Rijeka dodijeljene su **Ani Bačić** za prozu i **Adolfu Polegubiću** za poeziju.

Ljutovčani na XVI. danima hrvatskoga pučkoga teatra

Hrvatska čitaonica Hercegovac organizirala je u Hercegovcu od 26. do 28. veljače 2010. godine XVI. dane hrvatskoga pučkog teatra na kojem su nastupili kazališni amateri iz četiriju susjednih europskih država – Mađarske, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine. U programu je nastupilo pet kazališnih skupina, a među njima i HKUD „Ljutovo“ iz Ljutova u Vojvodini (Srbija) s predstavom „Martinove mengule“, autora **Geze Kopunovića** i redatelja **Nandora Klinockog**.

Subotičani na koncertu Hrvatskoga katoličkog radija u Splitu

U sklopu manifestacije Dani kršćanske kulture u Splitu je u subotu 20. ožujka četvrtu godinu zaredom održan koncert Hrvatskoga katoličkog radija koji je i ove godine okupio velik broj izvođača duhovne glazbe iz cijele Hrvatske, pa i šire, a koncert je vodio **Domagoj Pejić**. Na koncertu, čiji je glavni organizator bio urednik glazbenog programa HKR-a **Slavko Nedić**, nastupili su voditelj Hrvatske katoličke misije u St. Pölten u Austriji **fra Josip Pasariček**, **Marija Jaramazović** iz Subotice uz glasovirsku pratnju **Filipa Čelikovića**, Splitska **Zorica Kondža** uz glasovirsku pratnju supruga **Joška Banova**, povjerenik za pastoral mladih Šibenske biskupije **don Marinko Mlakić** i Laudantes iz Šibenika, Klapa Šufit iz Splita, VIS Gospe od Zdravlja iz Splita, prošlogodišnja debitantica Uskrs festa **Maja Tadić** iz Opatije, **Bojan Jambrošić** iz Čakovca, vlč. **Ljubo Vuković** sa svojim zborom iz Gajnica čijom je pjesmom i završen koncert.

Ovogodišnji koncert HKR-a na Danima kršćanske kulture tematski je pratio Svećeničku godinu pa je zbog toga bio i veći broj svećenika među izvođačima koji su posvjedočili kako im je dan veliki dar i odgovornost s njime, ali kako je to ono što ispunja i osmišljava njihove živote i kako su zahvalni Bogu na tom izboru

/prema: zkvh.org.rs; suboticadanas; ika.hr; matis.hr/

Posjet profesora dr. Marka Petričića iz Amerike crkvenom odjelu Muzičke škole u Subotici

Crkveni odjel (katolički i protestantski smjer) Muzičke škole djeluje dvije godine u Subotici. Novost je to kako u Subotici, tako i jedina mogućnost u zemlji. Naime, učenici nakon završene škole stječu diplomu za obrazovni profil: glazbeni izvođač crkvene glazbe.

Gost profesor 15. i 16. ožujka bio je **dr. Marko Petričić** s fakulteta u Indianapolisu, koji je posjetio školu, želeći se upoznati i s načinom rada i mogućnostima, te je tom prilikom na otvorenom satu poslušao učenike, dajući im savjete i sugestije.

Dr. Petričić je kao mladić iz Beograda otišao na školovanje u SAD. Profesor je na fakultetu i katedralni je orguljaš. Zajedno s profesorima **Sašom Grunčićem**, **Csabom Paskóm** i nekoliko učenika, dr. Petričić je upoznao **prof. Csánádija** i njegove učenike sa Konzervatorija u Segedinu i saznao o načinu rada crkvenoga odjela. Dogovorena je zajednička suradnja i nastupi u Subotici i državnom natjecanju koje će biti održano 20. travnja u segedinskoj Sinagogi. Dr. Petričić je u razgovorima detaljno upoznao učenike o dobrim uvjetima školovanja, dobivanju stipendija te usavršavanju u Americi. /**Csaba Paskó**/

Novi statut i internetska stranica HAD-a

Redovita sjednica Skupštine Hrvatskog akademskog društva održana je 6. ožujka, a glavna točka bila je usvajanje novog Statuta sukladnog novom Zakonu o udružama, kako bi se priveo kraju proces preregistracije.

O djelovanju HAD-a možete se informirati na internetskoj stranici www.had.org.rs, koja obuhvaća informativne sadržaje, a koji će postupno biti tematski proširivani.

Uskršnja izložba HKPD „Matija Gubec“ i HKC „Bunjevačko kolo“

U predvorju subotičke Gradske kuće 22. ožujka otvorena je 17. po redu Uskršnja izložba u organizaciji Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva „Matija Gubec“ iz Tavankute i Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“. Izložbu je otvorio predsjednik HKC „Bunjevačko kolo“ **Ivan Stipić** naglasivši kako su radovi koji se izlažu vizualni čuvari tradicije te da je svaki detalj važan, koji često može prevagnuti u ljepoti i značenju simbola najvećeg kršćanskog blagdana – Uskrsa. Blagoslovljene blagdane

u ime organizatora prisutnima su poželjeli **Josip Horvat** i **Jozefina Skenderović**, a u programu su nastupili tamburaški sastav „Klasovi“ i recitatorica Hrvatske čitaonice **Marijana Skenderović**.

Zv

Uredila: *Katarina Čeliković*

Kada daješ nikad se ne kaješ!

Siromašnima je Uskrs bliži nego onima koji imaju puno. Isus je do križa susretao razne ljude. Vidio je ohole, ljude pune prijehira, one koji osuđuju druge na batine pa i na smrt. Susreo je i neke obične, jednostavne ljude, poput Šimuna Cirena, poput Veronike. Ipak, najteži je susret bio s njegovom majkom. Tko malo ima, tko zna podijeliti i to malo s drugim, taj najbolje razumije Isusa. Isus je baš sve što je imao, i najveće blago – svoj život dao za druge. Za one koji nisu razumjeli zašto to radi.

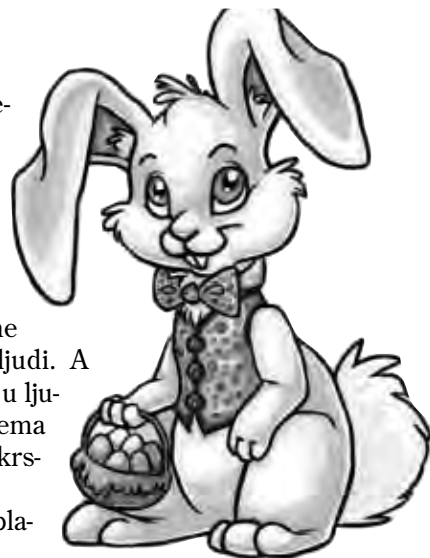
Svi smo mi u korizmi vidjeli da je puno oko nas onih kojima je teško, kojima fali i novac i hrana i odjeća. U crkvama smo skupljali, svatko na svoj način, za one koji nemaju dovoljno. A kada daješ, ne gledaš koliko si dao. Velika je radost dati drugome. Tek kada daješ i kad se ne kaješ

što si dao – učinio si plemenito djelo.

Pozivam vas, dragi Zvončići, da se i vi uključite u Hrckov literarni i likovni natječaj. Pokažite nam kako ste vi pokušali pomoći siromašnima. Time ćete razveseliti mnogo ljudi. A najviše sebe jer ćete rasti u ljubavi prema drugima i prema Isusu koji je za sve nas uskrsnuo.

Neka vam je od srca blagoslovljen Uskrs!

Vaša Zvončica

David Bagi
6 god.

Kalvarija

Ime dolazi od **latinskog** *calvariae locus* – mjesto *lubanje*, prijevod **aramijske** riječi *golgota*, **brdo** na kojem je Isus raspet na križ.

Isusova kalvarija označava Isusovo mučeništvo na brdu Kalvarija.

Riječ je kasnije poprimila značenje **bilo kakve duge i mučne patnje**.

Križni put za djecu

Vjetrovito i hladno vrijeme, u nedjelju 14. ožujka djecu je „natjeralo“ u crkvu Isusova Uskrsnuća i isupnili ju do kraja. Ipak, Isusovu muku oni su ozbiljno promišljali kroz postaje Križnoga puta koje su predmolili. I na kraju je priređen i vjeronaučni kviz nakon kojeg su uslijedile i nagrade za koje se porinuo župnik **mons. Bela Stantić**.

„Napunimo naš dom ljubavlju“

Davor Skenderović i.e.
OŠ „Ivan Milutinović“, Mala Bosna

Tereza Marjanović IVc
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Učenci subotičkih odjela na hrvatskom jeziku među pobjednicima na kvizu „Lijepa naša“ u Puli

Na državnom i svehrvatskom natjecanju učenika osnovnih i srednjih škola u ekološkom kvizu „Lijepa naša“, ekipa iz Osnovne škole „Matija Gubec“ u Tavanaku osvojila je prvo mjesto, a ostale ekipe subotičkih škola su u prvoj polovici ljestvice uspješnosti. Učenci su u Puli, gdje je natjecanje održano, boravili od petka, 12. do nedjelje, 14. ožujka. Natjecali su se učenici iz osnovnih škola „Matko Vuković“ i „Matija Gubec“ s po dvije ekipe, a ove je godine prvi puta sudjelovala i Gimnazija „Svetozar Marković“.

Hrvatski recitatori plasirali se na pokrajinsko natjecanje

Na pokrajinsko natjecanje recitatora u Sečnju, među tri-deset recitatora, plasiralo se i četvero recitatora Hrvatske čitaonice: **Davorin Horvacki**, **Marijana Skenderović**, **Josip Jaramazović** i **Karla Rudić**, koje je pripremila **Katarina Čeliković**.

Spomenuti su recitatori nastupili na zonskom natjecanju recitatora u subotu, 6. ožujka, u čitaonici Gradske biblioteke u Subotici i ostvarili veliki uspjeh u konkurenciji od devedesetero recitatora iz općina i gradova: Subotica, Apatin, Sombor, Bačka Topola, Ada, Senta, Bečej i Mali Idoš.

Pokrajinska smotra pod nazivom „Pjesniče naroda mog“ održat će se od 23. do 25. travnja 2010. godine u Sečnju.

Najbolji hrvatski recitatori u Osijeku

Na zasluženi jednodnevni nagradni izlet u Osijek otputovali su u subotu, 27. veljače, najbolji recitatori na hrvatskom jeziku u Vojvodini sa svojim nastavnicama i voditeljima recitatorskih sekcija. Njima su se pridružili i glumci Male scene Hrvatske čitaonice.

Kako je to bio običaj dosadašnjih izleta, djeca su najprije razgledala najstariji dio grada, osječku Tvrđu, te posjetili drage franjevce. U samostanu su ih dočekali gvardijan samostana **fra Željko Jurković** i **fra Zoltán Dukai**.

Svakoga je ipak najviše fasciniralo veliko Hrvatsko narodno kazalište iznutra. Već crveni pliš i zlatni ukrasi stvaraju poseban ugođaj, a predstava – mjuzikl „Jalta, Jalta“ svakoga je ostavila bez daha, i glazba i kostimi, scenografija, gluma i pjevanje. Puni dojmova, nakon skoro trosatne predstave, ovi razdragani putnici vratili su se svojim domovima sa željom da im se u budućnosti otvori mogućnost češćeg posjeta kazališnim predstavama.

NAŠ DRAGI HRCKO

raspisao je
NATJEČAJ
„VIDIM – OSJEĆAM –
POMAŽEM SIROMAŠNIMA!“

Na temu siromaštva u našoj sredini izabrat ćemo **10 najboljih**

* literarnih i

* likovnih radova

i nagraditi ih vrijednim nagradama.

Što su nagrade? Neka to bude mala tajna! Nećete se razočarati, časna riječ!

Na natječaj radove mogu poslati učenici vrtića i osnovnih škola kao i članovi dječjih likovnih sekcija pri mjesnim udrugama kulture. Likovni rad možete uraditi i kao razred. Imena pobjednika bit će objavljena u svibanjskom broju *Hrcka*.

Godina 2010. je Europska godina borbe protiv siromaštva.

Sigurno ste vidjeli, a neki i osjetili siromaštvo. Možemo li svom prijatelju pomoći? Kako? Jesam li već pomogao/la? Ovo su pitanja na koja možete na svoj način odgovoriti u pisanom ili likovnom radu.

Radove pošaljite na našu adresu do 30. 04. 2010.:

NIU „Hrvatska riječ“

Za Hrckov natječaj „VIDIM – OSJEĆAM – POMAŽEM SIROMAŠNIMA!“

**Trg cara Jovana Nenada 15/II.
24000 Subotica**

Nikada ne prestani činiti dobro jer ne znaš kroz čije će te lice pogledati Isus /A. K./

Što je za mene Crkva: organizacija čiji sam član, zajednica poput obitelji, nešto treće? Mnogi pretpostavljaju da je Crkva raj na zemlji, mjesto idealne čistoće, ljubavi, utjehe i dobrote. Iznevjerenih očekivanja, razočarani napuštaju Crkvu. Da, Crkvu čine ljudi baš kao što sam i ja – slabi, ograničeni, grješni ljudi koji povrjeđuju i razočaravaju jedni druge. Je li prava slika Crkve – Crkva patnica? Patim ja, pati čovjek do mene. Pritišću nas razni križevi sa svih strana. I Isusu je bilo teško, i On je patio. Međutim, Bog nas nije stvorio da bismo patili. Njegova se muka nije zaustavila na patnji jer cilj križa nije patnja. Isus je osmislio patnju ljubavlju.

Korizma je vrijeme radosti. Možda zvuči suludo radovati se dok svakodnevno razmatramo Isusovu muku. Promisli kolikom ljubavlju smo ljubljani kada ga grde, bičuju, nepravedno optužuju, razapinju, a On poradi tvoga i moga spasenja, našega vječnoga života, štiti i trpi. To je radost koja je oprana od površnosti suzama istinske zahvalnosti i divljenja pred cijenom kojom je plaćena. Koliko li nas samo Bog voli! Budimo radosni.

Koliko ljubim svoj križ i čovjeka do sebe koji također nosi svoj ili čak i dio moga križa? Ljubim li uopće ili samo namrgođen i izmučen trpim i patim neopravdano i neosmišljeno? Kakvog to utjecaja ima na živu Crkvu? Sigurno da utječe....

Neću biti nesalomivo drvo egocentričnosti i vječitog moga prava! Tako sam samo osamljena i ranjiva jedinka bez čvrstih korijena, bez korijena ljubavi. Ljubav je ta koja će me determinirati kao živo biće, ljubav koja je okrenuta ka drugomu, ljubav koja je temelj Crkve. Vođen Isusovim primjerom prigrlit ću križ koji je moja svakodnevica i brat do mene. Trudit ću se biti mu i više nego na raspolaganju. Nema kompromisa i granice u činjenju dobrog. Izgrađujemo Crkvu, Crkvu suputnicu. Pomožimo jedni drugima u nošenju naših križeva koji vode put neba. Šimuna su prisilili. Ponekad i ja samoga sebe moram podsjećati i na taj način „prisiliti“ da se odlučim za dobro. Na taj način mogu sresti Krista i hoditi s njim prema svjetlu spasenja. /*Nevena*/

„Da li me itko čuje“

Prva korizmena tribina za mlade održana je u Katoličkom krugu 21. veljače na temu „Da li me itko čuje“, a o kojoj je govorio profesor na KBF-u u Đakovu i duhovnik u bogoslovnom sjemeništu, **Bože Radoš**. Kao uvod u ovo predavanje poslužila je priča o Isusovim kušnjama koja je ujedno i bila evanđelje te nedjelje. Kada se nalazimo pred nekom bitnom situacijom, npr. trebamo donijeti važnu odluku, đavo nas iskušava. Tako je bilo i s Isusom koji je 40 dana proveo u pustinji i tek kada je ogladnio đavao ga počinje iskušavati. Tražio je spektakl od njega. Tako i mi uvijek očekujemo neko čudo kad nam je teško, kao na primjer pri postu, jer kada postanemo gladni odmah smo lošijega raspoloženja, lako padamo, pasivni smo vjernici. A tek kada je u pitanju naše JA koje se nalazi na samome vrhu ili pak čast i ponos, uvijek sve prihvaćamo, jer zašto ne bismo ugrabili dobru priliku? Pri tom ne razmišljamo. Klanjamo se drugima jer dobivamo nešto zauzvat. Isus je bio spreman slijediti Očevu volju do kraja. Ta pisano je: „Ne živi čovjek samo o kruhu već o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih“. /*Elizabeta Nađ Kanas*/

Obavijesti:

Omladinska emisija na Radio Mariji

na 90,7 MhZ FM,
www.radiomarija-srbije.org i
www.mariaradio.rs
 nedjeljom u 15 sati
 ... Slušaj i uključi se!

Vjeronauk mladih u Subotici

u crkvi Sv. Roka, nedjeljom u 19 sati
 nakon čega slijedi druženje
 ... Dođi, trebamo te!

Vjeronauk mladih u Novom Sadu

u biskupijskom Pastoralnom centru
 (Strossmayerova 20, Petrovaradin) svake
 srijede s početkom u 20 sati
 ... Dođi i dovedi prijatelje!

Tribina mladih

Kada: 21. 03. 2010. u 19 sati
Gdje: Katolički krug
Predavač: mons. dr. Andrija Kopilović
Tema: Cijena sreće
 ... Dođi i saznaj!

Misa mladih

neće se održati jer pada na Veliki petak,
 stoga svi otiđimo u svoje župe i budimo na
 obredima

Bdjenje mladih

U subotu, 27. 03. 2010., uoči Cvjetnice
 Gdje: u Paulinumu s početkom u 19 sati
 ... Budimo ujedinjeni u molitvi!

Svaku večer Bog stvara Sutra

Navečer si nekako drukčiji. U tim bezvremenskim trenucima, između jučer i sutra, susrećeš se sa svojom sadašnjošću. U večernjem smiraju nestabilnost vlastitih odluka ne može se sakriti.

I danas su staklene odluke ostale samo želje. Želje koje ne daju mira. Ali još više te odluke, koje su se činile tako čvrste i konačne, vraćaju na izvore svoje slabosti i nepostojanosti.

Ali... Ta čudesna riječ! Uvijek postoji – ali. Bog svaku večer već stvara Sutra. Sutra ispunjeno prazninom. Prazninom koja može postati sve. Ona te ujutro budi. Ti odlučuješ kako ćeš je ispuniti!

Ana Ivković

S Kristom na križnom putu

Korizmena duhovna obnova mladih na temu „S Kristom na križnom putu“ započela je 5. ožujka, nakon mise mladih za mir koja je svečano proslavljena u župi Sv. Roka. I ovaj, peti put po redu, pedesetak mladih je bilo srdačno ugošćeno u samostanu Kćeri Milosrđa u Keru. Predavač, **mons. Andrija Kopilović**, obradio je s mladima četiri lika koja se susreću na Isusovu Križnom putu: lik sv. Veronike, Šimuna Cirenca, učenika Ivana i Marije Magdalene.

U subotu, 6. ožujka, bilo je pokorničko bogoslužje oko križa na koji su mladi ukucali po čavao, znak svojih grijeha, i iščupali ga nakon sv. ispovijedi. Ispovijed su pomagali **vlač. Andrija Anišić** i **mons. Marko Forgić**. Rad u grupama, druženje, plenum i skečevi pratili su i ovu duhovnu obnovu. Centralno mjesto subotnjega dana svakako zauzima sv. misa i klanjanje koje je trajalo do kasnih sati. U nedjelju, 7. ožujka, nakon sv. mise, filma „Sv. Antun Padovanski“ i zajedničkog ručka formalni dio duhovne obnove je bio završen. Mladi su iskoračili iz

prostorija samostana obnovljeni, osnaženi za svoje križeve. U nošenju križeva svakako će im pomoći i natpisi s dojmovima, porukama i riječima pohvale i ohrabrenja koje su međusobno jedni drugima ispisali.

Srdačna zahvala časnim sestrama, kuharicama, svećenicima i svim dobročiniteljima, a najviše dragome Bogu! Do sljedećega susreta! /**N. M.**/

Bogotražiteljica

Veronika je tražila Boga. Ne vjerujem da ga je očekivala sresti u izranjenom i popljuvanom, unakaženom licu zločinca koji je prolazio ulicama grada. Želja za Bogom ju je u potpunosti prožela, cijelu odredila kao bogotražiteljicu – zato Ga je i pronašla. Gdje su moje granice u potrazi za Bogom, koje me predrasude koče, čine da ga previdim? Ona se čistim srcem žene, ispunjenim dobrotom i samilošću, hrabro probila kroz svjetinu koja je i nju mogla rastrzati. Pružila je mali materijalni znak. Na rupcu je ostao trag krvi i pljuvačke, ništa posebno. Pružila je iskreno srce, dobila je Isusov pogled i lik koji joj je prosvijetlio dušu. Bogotražiteljica je nagrađena Bogom samim. Neprestano tražimo Boga i naći ćemo Ga. /**Nevena**/

Poput nje

– Ni ja te ne osuđujem. Kakve lijepe i velike riječi! Za Mariju Magdalenu one su bile sve što je željela čuti. Isus joj je oprostio. Ne mogu ni zamisliti njene misli i osjećaje u tom trenutku. Kada je izgubila svaku nadu, upoznala je Božju ljubav, koja joj je postala jedini oslonac. Koliko puta smo i mi te riječi čuli u ispovjedaonici i iz nje izašli čisti i novi, a znamo da ćemo za tu neizmjernu milost Bogu uvijek ostati dužni. Kako je neshvatljiv taj Sudac! Daje sve i kada zna da mu nikad nećemo moći uzvratiti. Uživa gledajući nas kako čisti i oslobođeni živimo u njegovoj blizini. Kada to spoznamo i mi ćemo poželjeti služiti Gospodinu sve do njegovog križa, poput Marije Magdalene. /**Ana Ivković**/

Pomoć?

Šimun, čovjek koji je, vraćajući se žurno s polja, umoran i prljav, ponio Isusov križ. Nitko ga nije pitao je li to ono što on želi. *Prisiliše Šimuna te pomogne Isusu nositi križ.*

Koliko puta sam se našla u situaciji da su mi drugi pomogli? Koliko puta sam ja drugima pomogla? Slušajući o Šimunu, počela sam razmišljati o ovim pitanjima. Bilo je situacija da sam dobila pomoć čak i onda kada je nisam zaslužila, kada mi nije bila potrebna. A ni obično „HVALA“ nisam znala reći. Događalo se i da nisam dobila pomoć kada mi je bila prijeko potrebna. I što sam učinila? „Kako oni meni, tako i ja njima!“ A gdje je tu Šimun? On je, iako prisilno, pomogao Isusu nositi križ sve do Kalvarije i za to je dobio jedan POGLED, pogled zahvalan i blag. Vjerujem da ga nikad nije zaboravio. Nakon ovog razmišljanja, odlučila sam više pomagati ljudima u potrebama, jer iako nemaju kako mi zahvaliti, njihov pogled, pogled Krista kroz njihove oči dovoljan je da plati sav napor koji sam uložila, pogled zahvalan i blag. /**Marina Gabrić**/

Želim prijatelja... ali kako?

Teško je pogledati u nutrinu svoje duše, biti oči u oči sa svojim grijesima. Ispit savjesti jedan je od najtežih ispita. Postajemo svjesni koliko kilometara nas je crnina duše odvela od Boga. Sjedeći oko križa punog zabijenih čavala osjećaš se kao izdajica, koji gazi svoju riječ. Križ prepun čavala, a ipak su to bili čavli od po samo jednog grijeha svakoga od nas, a koliko ih još imamo? Došao je trenutak da se svatko od nas pomiri s Bogom. Što je tu teško? Svakom od nas je cilj biti prijatelj Božji, svatko želi biti vjerni Ivan. Pratiti Isusa i ne oklijevati u hodu za njim. Svatko želi biti miljenik Božji kome će Isus reći *Majko, evo ti sina, sine evo ti Majke*. Postoji samo jedna prepreka. Treba priznati da si pogriješio. Smogni sada snage prići Isusu kojem si nemilosrdno i nehajno zabijao čavao po čavao u tijelo. Ne smiješ. Bojiš se. Ipak, svjestan si miline Božje i zagrljaja koji te s nestrpljenjem čeka čim ponizno okaješ svoje pogreške. Ulaziš li u ispovjedaonicu ganut, pun suza u očima znajući da su te grijesi odvojili od Oca? Malo po malo, priznajemo pogreške i naš Otac nam je sve bliži i bliži. Briše ti suze i zajedno s njim odlaziš obnovljen i ponovno rođen. Uzimaš sramni čavao k sebi. Odluči da ga više nikad nećeš zabiti u Isusovo presveto tijelo. Tada se osjećaš kao pobjednik. Bog ti je još jednom dokazao da si mu mio. Tada si mu vjerni prijatelj koji je pogriješio i koji je voljan nastaviti prijateljevati s Bogom. Nama naš prijatelj poklanja život vječni. Ima li vrednijeg dara? Nemoj stajati sa strane i promatrati Isusov križni put. Zagrlj križ i kao pravi prijatelj hodi s njim rame uz rame, ne posustaj na putu, pronađi svoju Golgotu na kojoj ćeš primiti život vječni. /**Marija Vidaković**/

Hodočašće mladih MBK sv. Ćirila i Metoda u Rim

Tko ide za mnom neće hoditi u tami (Iv 8,12)

Stotinu i deset mladih vjernika katolika, pretežito studenata iz raznih župa Subotičke, Zrenjaninske, Beogradske i Srijemske biskupije te Grkokatoličkog egzarhata hodočastili su u Rim od 15. do 20. veljače. Hodočašće mladih katolika Srbije, prvi puta organizirano u takvom obliku, predvodio je predsjednik MBK, beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar**. Glavni organizator hodočašća bio je vlč. **Ivica Damjanović**, predstojnik i voditelj Ureda za mlade MBK sv. Ćirila i Metoda. Hodočašće je održano pod geslom „Tko ide za mnom neće hoditi u tami“ (Iv 8,12).

Na putu do Rima mladi su posjetili Asiz i njegove znamenitosti, Porciunculu, crkvu sv. Damjana te baziliku sv. Franje u kojoj su imali sv. misu. Poslijepodne su mladi nastavili put Rima, te su navečer pristigli u Dom hrvatskih hodočasnika u Rimu gdje su našli ugodan smještaj i pravo domaće ozračje. Već pri samom dolasku srdačno ih je primio i pozdravio upravitelj Doma, postulatur za kanonizaciju bl. Ivana Merza o. **Božidar Nagy**.

Jako volim putovanja, stoga mi je drago što sam bio sudionik hodočašća u Rim. Osim svega što smo vidjeli i doživjeli, izdvojio bih svete mise koje smo imali svaki dan na različitim mjestima. Mise smo animirali modernom duhovnom glazbom koja je nama mladima veoma draga i koju rado slušamo i pjevamo! Za mene su ove mise bile predivne, kao temelj ovog hodočašća. Mnoštvo mladih ljudi okupljeno oko Isusa, pjevaju i slave ime Njegovo u sav glas! Bilo je divno biti u zajedništvu i primati Isusa u sebe svaki dan! Vjerujem da smo se sa ovoga puta vratili puni Duha Svetoga i snage za dalji rad i borbu kroz svakodnevnicu!

Darko Temunovic

U Rimu su hodočasnici u srijedu imali čak dva susreta s papom Benediktom XVI. Prvi susret bio je na općoj audijenciji na kojoj ih je Papa pozdravio ovim riječima: *Od srca pozdravljam sve mlade hodočasnike iz Srbije, predvođene predsjednikom Međunarodne biskupske konferencije svetih Ćirila i Metoda, nadbiskupom Stanislavom Hočevarom. Dragi prijatelji, došli ste na grobove apostola očitovati svoju vjernost Apostolskoj Stolici. Upravo danas započinjemo još jedno hodočašće, to jest, korizmeni hod pripreme za uskrsnuće Gospodinovo. Neka vam blagoslov, koji rado podjeljujem, pomogne da ustrajete. Hvaljen Isus i Marija!*

Drugi, još važniji susret s Papom bio je sudjelovanje na papinskoj misi kojom je Sveti Otac otvorio i započeo koriz-

meno vrijeme prema stoljetnoj tradiciji u crkvi sv. Sabine na Aventinu. Bio je to posebni doživljaj za sve mlade hodočasnike koji su ovogodišnju korizmu započeli upravo s Papom u središtu Crkve. U četvrtak, 18. veljače, nadbiskup Hočevar je služio u kapelici Doma misu za sve sudionike hodočašća.

Oduševio me je hod po putovima svetaca. Upoznavši bolje njihove živote, doista sam ih doživjela kao uzore i dokaze nade. Samim svojim postojanjem kazuju da nismo sami na putu svetosti, a zagovorom nam pomažu ustrajati na tom putu. Sva doživljena milosna iskustva osvježila su i ojačala našu vjeru i svakako bila veliki poticaj za dalji kršćanski život. Geslo hodočašća je bilo: „Tko ide za mnom neće hoditi u tami.“ I doista mogu posvjedočiti: Jedini pravi put je onaj Kristov, kojim valja ići!

Anita Skenderović

Četvrtak i petak mladi su iskoristili za obilazak značajnih crkava, trgova i fontana, pa su tako među ostalim posjetili i papinsku katedralu Ivana Lateranskog, baziliku Sv. Petra, Sv. Pavla izvan zidina, i Santa Maria Maggiore te crkvu Sv. Križa Jeruzalemskog u kojoj se čuvaju dijelovi križa na kojem je bio razapet Isus. Fontana di Trevi, Piazza d' Espana, Forum Romanum, Colosseum su neizostavni dio prilikom obilaska Rima. Na povratku, mladi su posjetili Padovu i svetište Sv. Leopolda Mandića, te baziliku Sv. Antuna Padovanskog u kojoj su imali sv. misu koju je predvodio **fra Filip Karadža**. Na samom kraju hodočašća mladi su primili izvanrednu milost da je baš toga dana bilo izloženo tijelo sv. Antuna koje je posljednji put bilo izloženo prije 29 godina.

Obnovljeni i prepuni dojmova, mladi su se vratili svojim domovima, povezani i učvršćeni u vjeri te zahvalni svima koji su organizirali ovo hodočašće i omogućili im posjetiti centar katoličanstva.

David Anišić

Hodočašće mi se u cjelini zbilja svidjelo. Osobno mi je, kao snažan dojam u sjećanju ostao Vatikan, centar naše Crkve, u kojemu se istodobno može vidjeti i doživjeti raznolikost i jedinstvenost naše Crkve u vidu mnogobrojnih hodočasnika iz svih krajeva svijeta. Također, posjet Padovi i blizinu sv. Antunu koju smo ondje uživali, doživljavam kao veliku milost koja nam je pružena na hodočašću.

Goran Gregorčić

Određen redosljed nastupa izvođača na Uskrs festu 2010.

U četvrtak, 25. veljače, u emisiji „Sacro ritam“ Hrvatskoga katoličkog radija (HKR) održano je izvlačenje redosljeda nastupa na Uskrs festu 2010., koji će se održati 11. travnja 2010. u Koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“ u Zagrebu.

Izvođači će nastupiti ovim redosljedom:

1. Anastasia: *Rijeka vječnosti*, Zadar
2. Sve boje ljubavi: *Brod naš maleni*, Zagreb
3. Lidija Bačić i klapa Grobnik: *Dijete Božje*, Zagreb
4. Laudantes: *Majko prečista*, Šibenik
5. Ivo Šeparović i Bljesak: *I tako sretan*, Zagreb
6. Apostoli mira: *O koliko velik si*, Mađarevo
7. Martina i Matija Evačić: *Sve ti prepuštam*, Koprivnica
8. Zvonko Palić Jonathan: *Na putu za Emaus*, Zagreb
9. Sperantes i Darijo Marunčić: *Mihael*, Split
10. ŽVA Fiola: *Majko, moli za nas*, Gornja Stubica
11. Zdravka Damjanović: *Za Tebe*, Supetar
12. Bog je ljubav: *Bog je ljubav*, Požega
13. Davor Terzić i Stepinčeva mladež: *Ti si Bože sve*, Rovinj/Koprivnica
14. Matheus: *Utočište vječno*, Bizovac
15. VIS Izidor: *Kripiš mi dušu*, Split
16. Savao: *Duh Božji*, Zagreb
17. Frama Široki Brijeg: *Nisu te prepoznali*, Široki Brijeg
18. Stope: *Susret*, Blato na Korčuli
19. Emaus: *Nisi sam*, Sarajevo
20. Maja Tadić: *Najdraži Bogu*, Rijeka

Ante Novak, glasnogovornik Uskrs festa 2010.

Škola animatora 2009/10. u Sonti

Treći susret IV. Skole animatora održan je od 26. do 28. veljače u župi Sv. Lovre u Sonti. Na susretu je sudjelovalo pedesetak mladih iz Subotice, Bajmoka, Male Bosne, Žednika, Đurđina, Mišićeva, Kule, Vrbasa, R. Krstura, Selenče i Sonte. Tema susreta bila je „Ljubav i zdrava spolnost“ - dopunjena poticajnim razmišljanjima o korizmi i o svjedočanstvu mladih koji su svoj život posvetili idealima. Predavač je bila Katarina Ralbovsky, teologinja iz zagrebačkog Centra za duhovnu pomoć.

Nakon dolaska, u petak 26. veljače, uslijedile su igre upoznavanja. Organizatori **vlač. Dominik Ralbovsky** i katehistica **Kristina** su nas uvodnim riječima pozdravili i predstavili rad Škole animatora. Ponovno smo si kroz igru slova posvijestili što je animator i njegova uloga. Slijedilo je međusobno upoznavanje, svaka skupina dobila je „osobu-zaštitnika skupine“ koju smo trebali bolje upoznati, a u subotu u večernjem programu i predstaviti. Ponuđeno nam je bogatstvo duša: sv. Dominika Savia, bl. Laure Vicuće, sv. Marije Goretti, bl. Ivana Merza i Službenice Božje Chiare Luce Badano. Zanimljivo je kako su na nas ostavili veliki dojam životi ovih mladih – svetaca. Potaknuli su nas na razmišljanja kako trebamo imati svoje ideale, kako trebamo znati cijeniti i voljeti sebe, druge, znati se žrtvovati i u svom životu stavljati Boga na prvo mjesto. Večer smo zavr-

šili kratkom molitvom u kapelici. U subotu, 27. veljače, jutarnju molitvu pripremila je **Danijela Nusply** s animatorima. Prijepodne smo imali zanimljivo i poučno predavanje. Poslije podne su bile razne radionice: pravljenje uskrsnih pisanica, vjenčica i čestitki gdje je svatko mogao otkriti svoje kreativne sposobnosti. Prije mise je bila mogućnost za sv. ispovijed. Na večer se svaka skupina predstavila, a dan smo završili noćnim klanjanjem koje je predvodila Katarina Ralbovsky.

Nedjelju smo započeli jutarnjom molitvom u kapelici, gdje smo svi dobili „molitvu mladića i djevojke“ i još jednom ukratko saželi važnost života svetaca koji su nas pratili kroz ove dane. Zatim je uslijedila sv. misa. Poslijepodne smo s ostalim vjernicima sudjelovali na pobožnosti križnoga puta kojega su predmolili mladi. Nakon toga svi smo se veseli i zadovoljni vratili svojim domovima uz želju za što skorim ponovnim susretom. /**Animatori iz Sonte**/

Korizma i – Uskrs!

Dragi čitatelji! Korizma prolazi – plodove koje je donijelo ili će donijeti naše iskreno odricanje tek ćemo sabirati! Ne dajte si ni pomisliti da tih plodova nema! Sve, ali baš sve što darujemo za Isusa jest veliko i važno! Neka nas dani Velikoga tjedna nauče i ovo: ako nas je netko zbilja ranio, bez krivice osudio i kaznio, pa čak i našu bezinteresnu ljubav pljuvao, oprostimo mu... Proglasimo ga/ju nevinim, moleći Oca za njega/nju „Oprosti im, Oče, je ne znaju što čine...“ kao Isus na križu. Sretan Uskrs!

Ivh

razgovori u obitelji

Uskrs u obitelji

Cijela obitelj, pa čak i malena djeca, mogu i trebaju slaviti Uskrs. Ne propustimo razgovorom i na prikladan način pojasniti im „najveće dane“ i istine naše vjere.

Cvjetnica je dan kad se „poklapa“ odlomak iz Evanđelja, dio liturgijske godine i sam događaj svete mise – Isusove žrtve. Veliki četvrtak – dan kada je Isus ustanovio presvetu euharistiju, svetu ispovijed i svećenički red – prigoda je ispričati djeci o divnim darima koje nam je Gospodin Isus darovao – sakramentima u kojima ga susrećemo. Na Veliki petak stavimo na središnje mjesto pred oči sviju u obitelji KRIŽ i čitav dan provedimo u svijesti što se s Isusom toga dana događalo. Na Veliku subotu treba utišati sve i otići u crkvu na molitvu i čuvanje Božjeg groba, a navečer – na vazmeno bdjenje. Isus je zbilja trpio, i to iz ljubavi prema nama, ali je uskrsnuo i tako ćemo i mi jednom i radost će naša biti bez kraja. Uskrsna svijeća simbol je Krista Uskrslog, koji je pobijedio tamu grijeha i smrt i donio nam Život! Nema većega dara od toga!

Ne bojmo se reći djeci ove činjenice, u strahu da se „ne uplaše“, jer ono što u obitelji nauče i što im se s ljubavlju protumači, ostaje zauvijek. Neka nam Uskrs ne bude tek riječ, već bit i smisao našeg kršćanskog života.

jedna slika – jedna priča

Košara od pruća

Dolazi mladi tražitelj jednoga dana starom, iskusnom i mudrom redovniku-pustinjaku i pita ga za savjet. Pripovijeda mu kako mnogo čita Sveto pismo, kako redovito sluša i čita Božju riječ, kako u tome uživa, moli psalme. Ali jedva što od toga ostaje u srcu. Većinu toga doskora zaboravlja te pita starca, što mu je činiti. Stari iskusni redovnik daje mu u ruke uprljanu vrbovu košaru i traži od mladića:

– Donesi mi, molim te, vode u ovoj košari s onoga izvora dolje?

Mladić se čudi: Kako donijeti vode

u vrbovoj košari? Međutim, tko zna, možda se dogodi čudo

misli o braku

Ljubav je put s jednim smjerom:

on polazi uvijek od tebe i ide prema drugima... Ako ideš za tim da primaš, nećeš dobiti ništa. Treba davati. Ako daješ govoreći: isto tako ću primiti, nećeš dobiti ništa. Treba davati badava... Ako daješ iskreno, ne očekujući ništa, primit ćeš sve. Ako ljubiš, daješ sve. Ako se daješ drugima, obogaćuješ se drugima. Lažna ljubav, egoizam, vraćanje k sebi – donosi sa sobom uvijek raočaranje, prikraćivanje osobe, jer ona znači starenje, smrt. Prava ljubav pruža uvijek veselje jer ona znači razvitak osobe, usavršenje, dar života. Ako prestaješ davati, prestaješ ljubiti. Ako prestaješ ljubiti, prestaješ rasti. Ako prestaješ rasti, prestaješ se razvijati u Bogu; jer ljubiti znači poći Božjim putem, susresti Boga. Onaj tko je najviše ljubio, to je Krist, zato što je dao najviše i najsvjesnije i najdragocjenije i bez ikakva očekivanja plaće. Nemoj govoriti: „Više ga ne ljubim“ jer to znači priznati da ga nikada nisi pravo ljubio. Ali ako nastaviš ljubiti onoga koji te je razočarao ili ti zadao bol, ti ga ljubiš istinski jer ljubiš njega samoga, a ne sliku koju si o njem stvorio, ili dobitak koji si od njega očekivao. Onaj tko ljubi drugoga, prihvaća ga na početku takva kakav on jest, kakav je bio i, bezuvjetno, takav kakav će biti... Ljubav daje uvijek život, a sebičnost daje smrt... Ne govori nikada: „s njim se ne može više ništa!“, „uzalud, samo s njime gubiš vrijeme“, „već sam sve pokušala“. Možda si već sve pokušala, ali nisi pokušala ljubiti bez uzvrata, ne očekujući ništa jer drugi je, takav kakav god on bio, vrijedan ljubavi, on je oduvijek neizmjerljivo ljubljen od Boga. Nikada nećeš moći roditi život ako ne daš svoj vlastiti...

(nastavit će se)

(www.zupa-viskovo.com)

na putu te uspijem donijeti vode!

Zapučuje se na izvor i drži dugo, dugo košaru u vodi. Zahvaća vodu i hita k starom žednom monahu. Međutim, čudo se ne događa. Voda je davno iscurila dok je došao natrag.

Stari mu pustinjak veli:

– Idi ponovno! Zagrabi i donesi vode u košari.

Sve u svemu, deset ga puta šalje na izvor. I svaki put uzaludno. Nije uspio donijeti nimalo vode starcu.

I na kraju mu veli pustinjak:

– Sad pogledaj! Košara koja je bila uprljana sad je posvema čista. Isto se zbiva i s riječima Svetoga pisma i molitvama u tvome srcu. Nikad ti neće uspjeti zadržati ih sve u srcu, ali te riječi tijekom vremena čiste tvoje srce. Riječi te sile na pokoru, ljubav, dobra djela. Te riječi vremenom pretvaraju tvoje smetlišće i prljavštinu u predivni Božji perivoj.

male mudrosti

Usporedba o ruži

Neki je čovjek s ljubavlju uzgajao ružu. Pažljivo se brinuo o njoj i zalijevao je. Prije nego što je procvjetala on ju je pomno promatrao. Vidio je da će se pupoljak uskoro otvoriti... ali je zamijetio trnje na stabljici i pomislio:

„Kako može predivan cvijet nastati iz biljke koja je opterećena s tako mnogo oštrog trnja?“

Ozlovoljen tom mišlju, čovjek je zanemario ružu, uskratilo joj vodu i prije no što se je ruža rascvjetala – uvenula je!

Tako je i s mnogim ljudima.

U duši svakog čovjeka nalazi se ruža. Bog je usađuje u nas prilikom rođenja među trnje nedostatka. Mnogi ljudi gledaju sebe i vide samo trnje – nedostatke. Očajavaju, misleći da ništa vrijedno ne može proizići iz njih. Nikad ne realiziraju svoje potencijale kojima ih je Bog obdario. Oni sami ne mogu vidjeti ružu u svojoj duši. Netko im drugi mora pomoći – pronaći je.

Pomozi ljudima oko sebe nadjačati nedostatke. To je karakteristika Božje ljubavi koju možemo udijeliti svakome. Ako pomogneš nekome naći ružu u njegovoj duši, on će pobijediti trnje. I cvjetat će uvijek... iznova...

U tramvaju

Nema malih dobrota: sve naše pomoći značajne su, pristigle upravo u pravi tren! Dan za početak dobrim djelom – zraka sunca poljubila srce, osvijetlila ga i ugrijala...

U tramvaju ljudi tek nešto više od ponuđenih stolaca. Vraćam se kući nakon obavljena posla. Nisam pretjerano umorna, još mogu stajati, ali ne kažem da mi slobodno mjesto ne bi dobro došlo.

„Sjednite!“

Kimnula sam glavom mladiću u zahvalu. Može imati do dvadeset godina. Visok, prijazna lica. Pridružio se prijatelju koji sjedi u usporednom redu.

„Baš si lud što si ustao – tko bi tebi pomogao...?!“ prasne u zrak.

I tada začujem riječi čiji se zvuk pamti, nastani se u čovjeku zauvijek:

„Meni će Bog pomoći!“

Nisu svi mladi neosjetljivi i sebični, stoga im ne prilazimo s nepovjerenjem i podcjenjivanjem, upućavajući.

Biljčice su krhke, osjetljive, pa i kada griješe ne zaboravimo da najviše uče upravo na našem primjeru. Bezdušnost je sjemenka koja dozrijeva trpkim plodom tek u svijetu odraslih.

Ivanka Brađašević

za život:

Nemoj voziti i piti

„Molim te nemoj piti i voziti, još me nisi spreman sreći.“

BOG (natpis na billboardu)

I, uzmi u obzir da možda za susret s Bogom nisu spremni ni oni koje ćeš u prometu susresti dok si pod utjecajem alkohola!

protiv života:

Djeca su kod nas odavno zaboravljena vrijednost

Djeca su kod nas odavno zaboravljena vrijednost. Ona su još samo teret. Opterećuju novčanik, stoje vremena, otežavaju karijeru u zvanju, traže odricanja, zadaju brige. A zaboravlja se neprocjenjiva vrijednost novoga ljudskog života, koju nije moguće izjednačiti ni sa svim novcem svijeta, tu neopisivu životnu radost koju djeca zrače i bez predumišljaja darivaju.

Izgledi jednoga djeteta ne ovise u prvome redu o materijalnome blagostanju ili o razini izobrazbe. Životni izgledi i izgledi za sreću svakoga djeteta ovise o kvaliteti oca i majke, o kvaliteti ljubavi koju dijete doživljava od prvoga trenutka. U nas su djeca najčešće ili na neodgovoran način razmažena ili zanemarena. U nas djeca nisu sigurna ni u majčinoj utrobi – signal upozorenja da je, unatoč svim lijepim govorenjima i raspravljanjima, odnos našega društva prema djetetu bolestan.

Veliki, vratite se natrag djetetu!

Veliki, načinite mjesta za dijete!

Veliki, radujte se djetetu!

Proces očovjčenja započinje u ljubavi dvoje ljudi, koja budi novoga čovjeka. Svaki čovjek koji dolazi na svijet ima neotuđivo pravo na oca i majku, pravo na dom, pravo na ljubav, pravo na ljudsku toplinu, pravo na zaštićenost. Jedino u sigurnoj zaštićenosti kod ljudi koji se vole, može se ljudski razvijati.

(Phil Bosmans)

Somborci 13 godina dužnici

Piše: *Stjepan Beretić*

Bilo je somborskih Hrvata koji nisu podržavali kraljevske povlastice, pa su se neki preselili u pustaru Lemeš (Nemesmilitics, Svetozar Miletić) budući da nisu bili spremni pasti pod gradsku vlast. Poslije velike svečanosti trebalo je vratiti posuđeni novac. Mladome gradu je tada priskočio u pomoć hrvatski ban grof **Adam Batthyány**. Tom je prilikom uzeo u zalog nekoliko somborskih pustara, placeve i kuće svih somborskih građana, sve vinograde, svu pokretninu, svu stoku i sve gradske prihode. Na taj način je grof Batthyány postao pravi posjednik čitavoga grada, te praktično nije imao obzira prema činjenici da je Sombor slobodan kraljevski grad. To Somborci nisu bili spremni prihvatiti, već su u više navrata (1754., 1757. i 1758. godine), podizali tužbu kraljici **Mariji Tereziji** protiv nasilnog gospodara. Konačno je 1758. godine Bačko-Bodroška županija dobila nalog da procijeni sve posjede grada Sombora, da se što prije mogne utvrditi dugovanje grada hrvatskome banu (Muhi, 120-121). Predstavnici županije te gradova Subotice i Novoga Sada, procijenili su 1761. godine vrijednost somborskih posjeda. Spor između bana i grada Sombora se nije razriješio ni kad su se u Pešti 1763. godine dogovorili o načinu isplate preostalih dugova. Kad su konačno Somborci prodali stanovite posjede Riznici, posudili su od grada Kiskunhalasa još 60.000 forinti, pa su se tako riješili neugodnog vjerovnika. Odlazak banovih pandura je u Somboru proslavljen svečano, kao drugo oslobođenje. A ban grof Batthyány je od 1750. do 1763. godine uživao u gradu Somboru i u njegovim građanima kao i u njihovim posjedima (Muhi, 124).

Bačka županija ustrajno protiv grada Sombora

Premda je Sombor još 1749. godine uvršten među slobodne kraljevske gradove, tek 1751. godine je ta činjenica ratificirana u Mađarskom državnom saboru. Sve je to vrijeme Bačka županija upotrijebila da po svaku cijenu ospori već stečene povlastice slobodnog kraljevskog grada Sombora. Posljednji pokušaj je učinila županija pismom upućenim Saboru u Požunu (Muhi, 125). Tamo o Somboru stoji: „ovaj grad, koji se po svojim stanovnicima i po svojim zgra-

dama, kao i svima što posjeduje prije može usporediti s kakvim selom, nego sa slobodnim kraljevskim gradom. Jedva da će kroz stoljeća moći postići izgled i značaj kraljevskoga grada. Grad je pritisnut tolikim dugovima da se iz njih ni za sto godina neće moći izvući. Dijelom zbog toga, a dijelom i zbog stalnog uznemiravanja vjerovnika, građani potajno i pomalo bježe u okolna naselja, a neki pomalo odnose svoju pokretnu

imovinu na sigurno mjesto, pa tako sami Somborci dokazuju da se ne nadaju, da bi mogli uživati u povlasticama slobodnog kraljevskog grada. Stanovništvo je materijalno do te mjere iscrpljeno da se gradska porezna i dužnička potraživanja mogu utjerati samo vojskom. Budući, dakle, da grad u takvom stanju nema nikakve budućnosti, a njegove bi povlastice samo škodile Kraljevskoj riznici i okolnim općinama, neka Državni sabor učini sve da se taj grad, koji je do sada bio samo gnijezdo i utočište kriminalaca, ne upiše na listu slobodnih kraljevskih gradova”. Ipak su sva natojanja županije bila uzaludna, pa je Državni sabor na svome zasjedanju 1751. godine upisao Sombor među slobodne kraljevske gradove. Gradski grb, koji je Sombor dobio 1749. godine ostao je do današnjega dana nepromijenjen (Muhi, 125).

Napadi Bačke županije protiv grada Sombora su bili još žešći, kad se odlučilo da Sombor postane sjedište županije. Do 1802. godine Bačka i Bodroška županija su se borile za svoje područje. Sjedište već zaboravljene Bodroške županije je trebalo biti u Novom Sadu. Kralj **Karlo III.** pokušao je 1712. godine obnoviti Bodrošku županiju kad je njezinim velikim županom imenovao grofa **Pála Nádasya**. Borbe između Bačke i Bodroške županije su okončane 1729.

godine kad je dokinuta Bodroška županija. Godine 1746. i 1759. uzaludno je pokušala kraljica Marija Terezija još u dva navrata obnoviti nekadašnju županiju. Rasprava je okončana istom 1802. godine kad su dvije županije ujedinjene u jednu. Kad je počela rasprava o tome da Sombor postane sjedište Bačke županije, tadašnji veliki župan, kalačko-bački nadbiskup **Ferenc Klobusiczky** je izjavio: „Opće je poznato da je Sombor bliže propasti nego procvatu... Kako da tamo na dulje vrijeme stanuje veliki župan? Kako da tamo žive predstavnici vlasti i veleposjednici? Ako budu morali živjeti od malih županijskih plaća tamo gdje nema ni drva ni vode, tko će se naći toliko lud da će na vlastitu štetu prihvatiti službu u županiji? Ništa ne pretjerujem kad o tom gradu kažem da on osim naslova „kraljevski“ ništa kraljevskoga nema. Uostalom, smatram, da Sombor zaostaje za svakim gradom, pa čak i za osrednjim malim naseljima“. (Trencsény Károly, *Zombor, Bács-Bodrog Vármegye*, I, Budapest, 1909, str. 217.). Do 1776. godine službu velikog župana Bačke županije su obnašali kalačko-bački nadbiskupi. Prvi veliki župan iz redova svjetovnjaka je bio grof **András Hadik**. Prijašnji veliki župani su županijske sjednice držali u nekadašnjoj samostanskoj blagovaonici somborskih franjevaca, a župan Hadik je sjednice počeo održavati u zgradi srednjega okruga (danas zgrada s tornjem u trećem dvorištu današnje palače skupštine općine Sombor). Poslije oslobođenja od Turaka sjednice Bačke županije su se održavale u Baču i u Baji, a od polovice XVIII. stoljeća, premda Sombor još nije bio službeno sjedište županije, sjednice se održavaju uvijek u Somboru. Unatoč protivljenju velikog župana Klobusiczkog, 1786. godine slobodni kraljevski grad Sombor je postao još i sjedištem Bačke županije, a kad je 1802. godine Bodroška županija sjedinjena s Bačkom, Sombor je postao sjedištem jedne od najbogatijih županija u mađarskom kraljevstvu – županije Bačko-Bodroške.

Gradnja somborske župne crkve

Somborci su se sa svojim franjevcima potrudili oko gradnje lijepe župne crkve. Generalni vikar i kanonik **József Kiss** je, kao zastupnik nadbiskupa Ferenc Klobusiczkog, 24. lipnja 1752. godine blagoslovio kamen temeljac današnje župne crkve Presvetog Trojstva. Svečani propovjednik je bio **o. Hijacin Campion od Budima**, koji je obnašao službu lektora filozofije u Vukovaru.

Biometrijski „žigovi“

Odgovara: mons. dr. Andrija Kopilović

U skorije vrijeme se u našem društvu vode polemike oko biometrijskih dokumenata (osobna iskaznica i putovnica), pa me interesira stav naše Crkve o tome. Smatra li se to „primarnjem žiga“ o kojemu je pisano u Otkrivenju ili su to samo priče? Ima li Katolička crkva službeni stav o tom pitanju?

D. M., Subotica

Zahvaljujem na vrlo konkretnom i aktualnom pitanju za ovu rubriku.

Uistinu, živimo u vremenu koje je puno izazova i kontradiktornih odgovora. Mnoštvo informacija koje nas danomice zasipaju puno puta zbunjuju, jer se ni jedan čovjek u šumi tolikih informacija ne može snaći. Sami programi školovanja i obrazovanja sve više se suzuju na specijalizacije, te je danas teško biti čovjek čije bi znanje pokrilo široki djelokrug ljudskoga razmišljanja i ponašanja. Unatoč procesa globalizacije, mi sve više sličimo jednom velikom mozaiku. Bog i povijest će prosuditi koliko je taj mozaik harmoničan iz Božje i povijesne perspektive. Ovaj čas imamo dojam da je taj mozaik vrlo loša slika stanja čovječanstva. Nedavno je papa Benedikt XVI., govoreći o svijetu u jednom svom izlaganju, konstatirao kako je čovjek današnjice više otuđen nego ikada. Zašto? Svijet moderne komunikacije (internet) omogućuje mu da pred njim u jednom času bude čitav svijet sa svim informacijama, zanimljivostima i najrazličitijim idejama. U tom „otvorenom svijetu“ čovjek se teško snalazi i brzo prima ideje bez da ih može „procijediti“. Međutim, kada jednim potezom isključi vezu sa svijetom, osjeća jezivu osamljenost. Ostao je sam okružen i pritisnut sa svih strana spoznajama koje ne može u sebi smjestiti, urediti i vrednovati. Tako bježi s jedne strane od sebe, a s druge strane iz sebe. Tako se događa da je suvremeni čovjek sklon brzo povjerovati svakoj i nevjerovatnoj stvari,

a da pri tome ne može izgraditi svoj stav. Govori se o prošlosti koliko je bila praznovjerna, međutim, trebamo konstatirati da nikada čovjek nije bio praznovjerniji nego danas. U takvom svijetu otuđenosti i bijega jasno da je „poljuljan“ svijet vjere. Vjera je izložena jednom procjepu u kojemu mnogi rubni vjernici gube orijentaciju. Svi vjernici, međutim, osjećaju potrebu dubljega poznavanja vjere. Danas je puno bogotražitelja. Silno je glasan vapaj za smislom, Bogom i pravdom. Suvremeni svijet na taj vapaj nema odgovora. S druge strane, oko nas se stvarno događaju apokaliptički događaji. Bilo ih je uvijek. Ali činjenica da do spoznaje dolazimo brzo, no nažalost ne cjelovito, izaziva reakciju zbuđenosti i straha. Zemljotresi, katastrofe, ratovi, nemiri, tjeskoba, sukobi... Bilo ih je uvijek, ali je uistinu čudno da ih danas ima puno više. Dakle, nikakvo čudo što se „uzburkalo more“ eshatološkog straha namjesto eshatološke nade. Crkva s vjerom i radošću hrli u susret Gospodinu. Za nas je eshatološko vrijeme, vrijeme završetka stvaranja.

Crkva se protivi uništavanju ljudskog dostojanstva i osobnosti, a dokumente, napose javne, ne smatra da su povezani s objavom Otkrivenja.

Vas je na ovo pitanje vjerojatno potaknuo citat iz knjige Otkrivenja 14,11: „Dim muke njihove suklja u vijeke – vjekova. Ni danju ni noću nemaju počinka oni koji se klanjaju Zvijeri i kipu njezinu i tko god primi žig s imenom njezinim.“ Uistinu, danas je puno ljudi koji „zamijeniše Boga likom tvorevine svojih ruku“. Ne malen broj je i onih koji se svjesno ili nesvjesno klanjanju Zlomu – Đavlu. Taj citat se odnosi na tu žalosnu skupinu ljudi.

Međutim, ono što je srž pitanja je čip koji se stavlja u dokumente kao što je osobna iskaznica ili putovnica. Znanost napreduje nezaustavljivim koracima. Čovjek čovjeku što je udaljeniji, sve je bliži. Djeluje apsurdno, ali je ipak istina da se polako više ništa ničijem oku ne može sakriti. To ranjava našu osobnost i intimu. S jedne strane ti znakovi kontrole mogu biti u službi općega dobra, ali samim time i u službi manipulacije i zla. Crkva se ne protivi znanosti, niti konkretnim čipovima u osobnim dokumentima. O tome vjera kao takva ne mora imati stav i sigurno nije povezano sa žigom Zvijeri.

Znajući da je svijet u mogućnosti kontrole, mislim da se ne treba bojati. Ono čemu se Crkva protivi je ugrađivanje takvih sredstava u samo ljudsko tijelo o čemu se danas puno govori i raspravlja. Zašto se Crkva tomu protivi? Zato što je tada svaka intimnost otkrivena i svaka tajna, pa i ispovjedna, dovedena u pitanje, a ipak osobnost, intimnost i ispovjedna tajna neotuđivo su pravo božanskog podrijetla

za svakoga čovjeka, kako bi on mogao ostati osobom.

No, ni onda ne bih rekao da je to žig Zvijeri, jer knjiga Otkrivenja zahtijeva puno dublje tumačenje od ovoga i cjelovitiji prikaz. Tome nije dosta ova rubrika nego cijela knjiga. Zaključit ću jasnom tvrdnjom: Crkva se protivi uništavanju ljudskog dostojanstva i osobnosti, a dokumente, napose javne, ne smatra da su povezani s objavom Otkrivenja.

U susret događanjima

Misa i koncert
gregorijanskih napjeva

05. 04. 2010.

Subotica, katedrala Sv. Terezije Avilske
Nastupa: Ansambl Sveučilišta za glazbu i glumu u Grazu

Svečana sveta misa u 18, a koncert gregorijanskih napjeva u 19 sati.

* * * * *

Za Uskrs novi broj časopisa Hosana

Više o ovom časopisu na:

www.hosana.rs

U časopisu se nalaze vijesti, svjedočanstva i iskustva štitenika i roditelja bivših ovisnika.

Narudžbe se primaju na: zhosana@yahoo.com a cijena je dobrovoljni prilog za Zajednicu.

* * * * *

HRVATSKA ČITAONICA i

Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović"

Subotica

upućuju poziv na

OSMI SUSRET PUČKIH PJESNIKA
"LIRA NAIVA 2010."

Zainteresirani pjesnici dužni su poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom) a bit će objavljene u zbirci.

Pjesme i prijavu (s kraćom biografijom te jednu fotografiju/portret) treba poslati do 15. 05. 2010. na adresu:

Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili
katarina.celikovic@gmail.com

Susret će se održati u SVETOZARU MILETIĆU u subotu, 26. 06. 2010.

KRIŽNI PUT NA SUBOTIČKOJ KALVARIJU

– na Cvjetnicu zajednički križni put s homilijom: u 15 sati na hrvatskom, u 16 sati na mađarskom jeziku
– na Veliki petak križni put s homilijom: u 9 na mađarskom, u 10 sati na hrvatskom jeziku

* * * * *

HRVATSKA GLAZBENA UDRUGA
„FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA“
SUBOTICA

raspisuje

NATJEČAJ

za skladbe koje će se izvesti na X. FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA Festival će se održati u rujnu (septembru) 2010. godine u Subotici

Iz pozicija:

Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca; tekstovi mogu biti pisani ikavicom ili ijekavicom; pjesma može imati 3-4 strofe; dužina pjesme je 3-5 minuta; note i tekst dostaviti u 2 primjerka te demo snimku; radovi prethodno ne smiju biti izvođeni; jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe; radovi se ne vraćaju, šalju se pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora i kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti; stručna komisija će autore izvjestiti o rezultatima.

Natječaj je otvoren od dana objavljivanja do 30. 05. 2010.

Skladbe slati na adresu:
Vojislav Temunović, Skerlićeva 17,
Subotica, s naznakom: ZA X. FESTIVAL
BUNJEVAČKI PISAMA

ili HGU FBP, Jo Lajoša 4a, Subotica;
ili vojot@nadlanu.com

Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

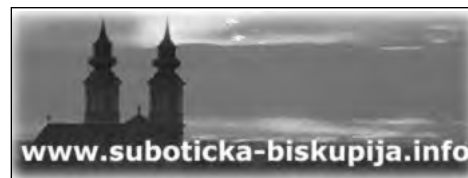
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik,

In memoriam

DAVID ČELIKOVIĆ
(1999. – 2010.)

S ljubavlju očekuju susret s tobom, dragi anđele, tvoji: tata, mama, Igor, Filip i Martina

In memoriam

ANTUN SKENDEROVIĆ
(2008. – 2010.)

Čekamo Te a nema Te, pa i tako Ti si s nama. Tvoji zauvijek, supruga s dicom

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković, dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe: 1450 din
- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, Serbia.

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica, Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698
Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

www.hiz.rs

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI
- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
 Koste Abraševića 16
 Redakcija: 021/4790529
 Program: 021/4790464
 SMS: 063/598441
 radiomarija.srbija@gmail.com
 www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
SUBOTICA
 Starine Novaka 58
 Redakcija: 024/692255
 Program: 024/692259
 SMS: 063/445523
 mariaradio@tipnet.rs
 www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
 Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
 21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

**Dacia porodica na okupu!
Koji je Vaš izbor?**

Dacia Logan
već od **6.990 €**

Dacia Logan MCV
već od **8.200 €**

Dacia Logan Van
već od **6.900 €**
bez pdv-a

Dacia Logan Pick Up
već od **7.300 €**
bez pdv-a

Dacia Sandero
već od **6.990 €**

3 GODINE GARANCIJE III 100 000 km³
www.dacia.rs Think big

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, SUBOTICA

Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA
- Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Besprijekorna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tipnet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san®
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

Apostolski nuncij mons. Orlando Antonini u sjemeništu "Paulinum"

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

2400 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

**Krist uskrsnu i time
nas krvlju svetom opra.
Ljubeć ljude, smrt na križu
tada nadom posta.
Dal' umiruć vidio je
kako sunce bježi spati?
Vjetar puše, oblak nosi
da ne gleda njega kako pati!**

**Nema srdžbe na tom licu
vrela suza kanu laka.
Duša boli kad se ljubav
plaća šakom srebrnjaka.**

Mirjana Jaramazović